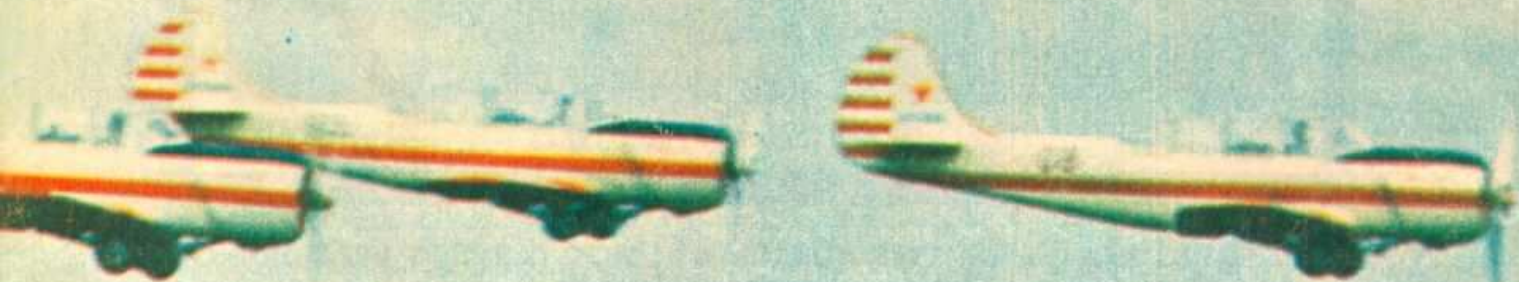

SPARNAI

4
1982

TSRS 50 METU

Leonidas Brežnevas (1906—1982)

**TSKP CENTRO KOMITETO, TSRS AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMO,
TSRS MINISTRŲ TARYBOS**

KREIPIMASIS

Į KOMUNISTŲ PARTIJĄ, Į TARYBINĘ LIAUDĮ

Brangūs draugai!
Tarybų Sąjungos Komunistų partija, visa tarybinė liaudis patyrė skaudų nuostolį. Iš gyvųjų tarpo pasitraukė ištikimas didžio-

jo Lenino žygio tęsėjas, karštas patriotas, įžymus revoliucionierius ir kovotojas už taiką, už komunizmą, didis dabarties politinis ir valstybės veikėjas Leonidas Brežnevas.

Visa įvairiapusiška L. Brežnevo veikla, jo asmeninis gyvenimas neatskiriama nuo svarbiausių Tarybų šalies istorijos etapų. Kolektyvizacija ir industrializacija, Didysis Tėvynės karas ir pokario atgimimas, plėšinių įdrėmimas ir kosmoso tyrimų organizavimas — tai ir šlovingo darbininkų klasės sūnaus Leonido Brežnevo biografijos gairės. Visur, kur tik sluntė ji partija, Leonidas Brežnevas pasiaukojama, su jam būdinga energija ir atkaklumu, drąsiai ir principingai kovojo už jos didžiuosius idealus.

Su draugo Brežnevo vardu, su jo nenulstamu darbu TSKP Centro Komiteto Generalinio Sekretoriaus ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko postuose tarybiniai žmonės, mūsų bičiuliai visame pasaulyje teisingai stieja nuoseklių partinio ir valstybinio gyvenimo lenininių normų įtvirtinimą, socialistinės demokratijos tobulinimą. Jis išmintingai vadovavo partijos lenininio štabo — jos Centro Komiteto, CK Politinio biuro veiklai, rodydamas darnaus kolektyvinio darbo sumanų organizavimo pavyzdį. Jam priklauso įžymus valdymo parengiant ir įgyvendinant partijos ekonominę ir socialinę-politinę strategiją išsivysčiusio socializmo etape, nustatant ir realizuojant liaudies gerovės kėlimo kursą, toliau stiprinant mūsų šalies ekonominę ir gynybinę galią.

Neblystantys yra Leonido Brežnevo nuopelnai formuojant ir vykdančią mūsų partijos politiką tarptautinėje arenoje — talkos ir taikos bendradarbiavimo plėtimui, įtempimo mažinimo ir nusiginklavimo, ryžtingo atkirčio agresyvioms imperializmo intrigoms, kelių branduolinių katastrofų užkirtimo politiką. Didis jo indėlis į pasaulinės socialistinės sandraugos teikimą, į tarptautinio komunistinio judėjimo vystymą.

Kol plakė Leonido širdis, visos jo mintys ir visi jo darbai tarnavo darbo žmonių interesams. Su darbo žmonių masėmis ji visada stiejo gyvybinius, neišardomus ryšius. Komunistams, šimtams milijonų visų žemynų žmonių jis buvo ir liks lenininio idėjiškumo, nuosekliausio internacionalizmo, revoliucinio optimizmo ir humanizmo įsikūnijimas.

Skandus mus ištikęs nuostolis, didis mūsų sielvartas. Šią liūdną valandą Tarybų Sąjungos komunistai, visi darbo žmonės dar glaudžiau teikiama apie TSKP lenininių Centro Komitetą, jo vadovaujančią branduolį, kuris susiformavo galvaus Leonido Brežnevo poveikio dėka. Liaudis tiki partiją, jos galingu kolektyvinu protu ir valia, visa širdimi remia jos vidaus ir užsienio politiką. Tarybiniai žmonės gerai žino: Lenino vėliava, Spalio vėliava, su kuria laimėtos pasaulinės istorinės pergalės, — patikimose rankose.

Partija ir liaudis apginkluotos didinga komunizmo kūrimo programa, kurią parengė TSKP XXIII—XXVI suvažiavimai. Ši programa nenukrypsta įgyvendinama. Partija ir ateityje darys viską, kad kiltų liaudies gerovė, intensyvinant gamybą, didinant jos efektyvumą ir gerinant darbo kokybę, realizuojant TSRS apūpinimo maisto produktais programą. Partija ir ateityje visoker-

riopai rūpinsis, kad stiprėtų darbininkų klasės, kolūkinės valstietijos ir liaudies inteligentijos sąjunga, tarybinės visuomenės socialinė-politinė ir idėjinė vienybė, broliška TSRS tautų draugystė, kad darbo žmonės ideologiškai grūdintųsi marksizmo-leninizmo ir proletarinio, socialistinio internacionalizmo dvasia.

Nepalenkiama tarybinės liaudies valia siekti talkos. Ne rengiamasis karui, pasmerkiantis tautas beprasmiškai eikvoti savo materialinius ir dvasinius turtus, o talkos stiprinimas — štai ke-
liarodis į rytdieną. Šia kilmia idėja pagrįsta Talkos programa devintajam dešimtmeciui, visa partijos ir Tarybų valstybės užsienio politikos veikla.

Mes matome visą tarptautinės padėties sudėtingumą, agresyvių imperializmo sluoksnių mėginimus pakirsti talkų sambūvį, pastūmėti tautas į nesantalkos ir karinės konfrontacijos kelią. Bet tai negali palaužti mūsų ryžio apginti talką. Mes darysime visa, kas reikalinga, kad karinių avantiūrų mėgėjai neužkluptų Tarybų šalies nepasirengusios, kad potencialūs agresoriai žinotų: jis neišvengiamai susilauks triuškinamo atsakomojo smūgio.

Remdamasi savo galia, būdama itin budri ir santūri, šventai ištikiama talkingiems savo užsienio politikos principams ir tikslams, Tarybų Sąjunga atkakliai kovos už tai, kad žmonija būtų išgelbėta nuo branduolinio karo grėsmės, už įtempimo mažinimą, už nusiginklavimą.

Stoje kovoje su mumis — broliškos socializmo šalys, kovotojai už nacionalinį ir socialinį išsivadavimą, visų žemynų talkingosios šalys, visi dori Žemės žmonės. Talkos politika išreiškia esminius gyvybinius žmonijos interesus, ir todėl tokia politika — ateitis.

Tarybinė liaudis laiko partiją savo išmėgintu kolektyvinu vadu, išmintinga vadove ir organizatore. Tarnauti darbininkų klasei, darbo liaudžiai — aukščiausias visos partijos veiklos tikslas ir prasmė. Neišardoma partijos ir liaudies vienybė buvo ir bus tarybinės visuomenės neįveikiamos jėgos šaltinis. TSKP šventai brangina darbo žmonių pasitikėjimą, nuolat stiprina savo ryšius su masėmis. Liaudis praktikoje įsitikino, kad mūsų partija, nors ir kaip pakryptų įvykiai, nors ir kokie tektų išmėginimai, garbingai vykdo savo istorinę misiją. TSKP vidaus ir užsienio politiką, parengta Leonidui Brežnevui vadovaujant, bus ir toliau vykdoma nuosekliai, kryptingai.

L. Brežnevo gyvenimas ir veikla visada bus įkvepiantis ištikimo tarnavimo Komunistų partijai ir tarybinei liaudžiai pavyzdys.

Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komitetas, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas, TSRS Ministrų Taryba įsitikinę, jog komunistai, visi tarybiniai žmonės parodys didžiulį sąmoningumą ir organizuotumą, savo pasiaukojamu kūrybinu darbu, Lenino partijos vadovaujami, įvykdys komunizmo kūrimo planus, garantuos tolesnį mūsų socialistinės Tėvynės klestėjimą.

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

APIE TARYBŲ SĄJUNGOS KOMUNISTŲ PARTIJOS CENTRO KOMITETO PLENUMĄ

1982 m. lapkričio 12 d. įvyko neeilinis TSKP Centro Komiteto plenumas.

CK Politinio biuro pavedimu plenumą pradėjo ir kalbą pasakė TSKP CK Politinio biuro narys, TSKP CK sekretorius drg. J. Andropovas.

Ryšium su TSKP CK Generalinio Sekretoriaus, TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininko L. Brežnevo mirtimi CK plenumo nariai pagerbė Leonido Brežnevo atminimą gedulingos tylos minute.

CK plenumas pažymėjo, kad Komunistų partija, tarybinė liaudis, visa pažangioji žmonija patyrė skaudų nuostolį. Iš gyvenimo pasitraukė įžymus Komunistų partijos, Tarybų valstybės, tarptautinio komunistinio, darbininkų ir nacionalinio išsivadavimo judėjimo veikėjas, karštas kovotojas už talką.

Leonidas Brežnevas, būdamas Lenino Komunistų partijos gretose daugiau kaip 50 metų, iš jų 18 metų jos vadovo poste, įnešė didžiulį indėlį į jos greitą monolitiškumą, Tarybų Sąjungos politinės, socialinės-ekonominės ir gynybinės galios stiprinimą. Nepaprastai didelės jo valdymo stiprinant talką ir tarptautinį saugumą. Leonido Brežnevo vardas, su kuriuo yra tiesiogiai susiję didžiuliai laimėjimai mūsų šalies gyvenime, — industrializavimas ir žemės ūkio kolektyvizavimas, istorinė tarybinės liaudies pergalė Didžiajame Tėvynės kare, mūsų Tėvynės liaudies ūkio atkūrimas pokario metais, kosmoso tyrimas, visi laimėjimai vystant Tarybų vals-

tybės ekonomiką, mokslą ir kultūrą, visiems laikams įėjo į Tarybų Sąjungos Komunistų partijos, mūsų didžiosios Tėvynės istoriją.

CK plenumo dalyviai pareiškė gilią užuojautą velionio giminiams ir artimiesiems.

CK plenumas apsvaistė klausimą dėl TSKP CK Generalinio Sekretoriaus išrinkimo.

CK Politinio biuro pavedimu pasakė kalbą TSKP CK Politinio biuro narys, TSKP CK sekretorius drg. K. Černenka. Jis pasiūlė išrinkti TSKP CK Generalinio Sekretoriumi drg. J. Andropovą.

TSKP Centro Komiteto Generaliniu Sekretoriumi plenumas vienbalsiai išrinko drg. Jurijų Andropovą.

Po to plenumo kalbėjo TSKP CK Generalinis Sekretorius drg. J. Andropovas. Jis nuoširdžiai padėkojo CK plenumui už parodytą didelį pasitikėjimą — jo išrinkimą į TSKP CK Generalinio Sekretoriaus postą.

Drg. J. Andropovas užtikrino TSKP Centro Komitetą, Komunistų partiją, jog jis skirs visas savo jėgas, žinias ir gyvenimo patyrimą tam, kad būtų sėkmingai įvykdyta TSKP XXVI suvažiavimo nutarimuose nubrėžta komunizmo kūrimo programa, užtikrintas perimamumas sprendžiant tolesnio TSRS ekonominės ir gynybinės galios stiprinimo, tarybinės liaudies gerovės kėlimo, talkos stiprinimo uždavinius, įgyvendinant visą lenininę vėliavą ir užsienio politiką, kuri buvo vykdoma vadovaujant L. Brežnevui.

Tuo plenumas baigė darbą.

SAJUNGA AMŽIAMS

liek daug padariusi visapusiškam nacijų ir tautybių vystymuisi.

TSRS šėšiasdešimtmetis — tai visos daugianacionalinės šalies grūdinimasis industrializacijos, žemės ūkio kolektyvizacijos ir kultūrinės revoliucijos procesuose, tai garbingas ir didvyriškas Didžiojo Tėvynės karo išbandymų išlaikymas, tai visaliaudinis žygdarbis pokario atstatymo darbuose, tai vieningas žengimas brandaus socializmo pakopomis, TSKP numatyto Taikos kursu.

Socialinė ir ekonominė mūsų Tėvynės pažanga įgalina partiją ir liaudį spręsti vis didesnius ir sudėtingesnius uždavinius — sukurti materialinę-techninę komunizmo bazę, kelti darbo žmonių gerovę ir kultūrą, plėsti socialinius klasinius ir nacionalinius santykius, tobulinti socialistinį valstybingumą ir demokratiją, ugdyti naują žmogų. Plačią šių uždavinių sprendimo programą iškėlė TSKP XXVI suvažiavimas.

TSRS susikūrimas ir sėkmingas augimas turi neblėstančią tarptautinę reikšmę, yra svarbus istorinis etapas amžius trukusios pažangiosios žmonijos kovoje už tautų ly-

giateisiškumą ir draugystę, už revoliucinį pasaulio atnaujinimą.

Per savo žlovingą 60-ties metų kelią tarybinių tautų sąjunginė valstybė pasiekė stulbinančių laimėjimų visose savo gyvenimo srityse. Ir bene svarbiausias šių pasiekimų laidas yra Tarybų Sąjungos gynybinė galia. Istorikai pamokantis ir mirtinas priešui buvo mūsų atkirtis agresoriui Didžiajame Tėvynės kare. Viena svarbiausių ilgametės pokario taikos garantijų yra tarybinių Ginkluotųjų Pajėgų gynybinė galia ir nuolatinis TSKP bei tarybinės vyriausybės rūpestis ja.

Neiiliniame TSKP plenu-me 1982 m. lapkritį TSKP Centro Komiteto Generalinis Sekretorius J. Andropovas pasakė: „Mes gerai žinome, kad taikos iš imperialistų ne išsprąysi. Ją galima apginti tik remiantis nenugalima Tarybų Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų galia“. Savanoriška draugija armijai, aviacijai ir laivynui remti savo prigimtini pašaunkta visokeriopai prisidėti prie TSRS gynybinio pajėgumo stiprinimo. Jos uždavinys — gerinti karinį ir patriotinį auklėjimą, gynybinį ir masinį sportinį darbą,

vystyti technines ir taikomasias sporto šakas, geriau parengti respublikos jaunimą vykdyti savo pilietinę pareigą ginti socialistinę Tėvynę.

Respublikos patriotinės draugijos sportininkai, būdami sudėtine dalimi galingos daugiamilijoninės TSRS SDAALR, turi puikias galimybes naudotis brolišku respublikų patyrimu, yra aprūpinti puikiausia technika. Daugianacionalinių TSRS rinktinių sudėtyje respublikos sportininkai turi galimybę sėkmingai pasirodyti tarptautinėje arenoje ir garsina socialistinės Tėvynės sportą pasaulio bei Europos čempionatuose, socialistinių šalių sandraugos varžybose, gau-siuose tarptautiniuose susitikimuose.

Lietuvos TSR SDAALR nariai, dalyvaudami socialistiniame lenktyniavime TSRS įkūrimo 60-mečio garbei, šlovingąjį jubiliejų pasitinka naujais ryškiais laimėjimais savo veikloje. Apie tai jie netrukus raportuos LTSR SDAALR II suvažiavimui, kartu galvodami apie naujas savo darbo gaires, kad kuo garbingiau būtų įvykdyti draugijai iškelti uždaviniai.

MŪSŲ LAIMĖJIMAI — TAI IŠEITIES TAŠKAS NAUJIEMS DARBAMS

Draugas pirmininke, pasi-ruošimas SDAALR II suvažiavimui respublikoje vyko TSRS 60-ųjų įkūrimo metinių išvakarėse. Kas buvo būdinga patriotinės draugijos veiklai šiuo laikotarpiu?

Tarybų Sąjungos darbo žmonės su dideliu entuziazmu ir pritarimu sutiko TSKP CK nutarimą „Dėl Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos įkūrimo 60-ųjų metinių jubiliejui tapo papildomu akstinu siekiant deramai įvykdyti ir viršyti metų užduotis, sėkmingai žengti penkmečio planų įgyvendinimo pakopomis. Pirmaujantys kolektyvai

ėmėsi iniciatyvos išplėsti socialistinį lenktyniavimą už deramą TSRS 60-ųjų metinių sutikimą. Ši iniciatyva susilaukė plataus pritarimo visuose kolektyvuose ir gausaus pasekėjų būrio. Dabar jau galima tvirtai garantuoti, kad partijos ir vyriausybės iškeltus uždavinius draugijos padaliniai įvykdė visais atžvilgiais.

Organizuotai ir dalykiškai vyko ataskaitinė-rinkiminė kampanija SDAALR pirminės organizacijose respublikos miestuose ir rajonuose. Geriausiai mūsų darbuotojai ir visuomeniniai aktyvistai netrukus susirinks į Lietuvos TSR

SDAALR II suvažiavimą, kur raportuos savo forumui apie nuveiktą darbą, numatys gaires ir užduotis ateičiai.

Po pirmojo patriotinės draugijos suvažiavimo Lietuvoje praėjo jau šešeri metai. Kokiais svarbiausiais įvykliais draugijos gyvenime paženklintas šis laikotarpis?

Pasaulinės reikšmės įvykiu tapo TSKP XXVI suvažiavimas, numatęs gaires ir uždavinius visam įvairapusiškam Tarybų valstybės gyvenimui, tuo pačiu ir SDAALR veiklai. Turėdami pagrindinį tikslą — stiprinti socialistinės savo Tėvynės gynybinę galią nuo

galimo užpuolimo, mes privalome ne vien ruošti gerą rezervą Ginkluotosioms Pajėgoms, bet ir visomis išgalėmis auklėti tarybinį žmogų tauraus patriotizmo dvasia, ugdyti jame atsidavimą komunistinei statybai. Didelis vaidmuo mums skiriamas stiprinant ir plėtojant ryšius tarp karių ir darbo kolektyvų.

Laikotarpyje tarp dviejų SDAALR suvažiavimų visa mūsų šalis atšventė savo gynybinės draugijos įkūrimo 50-metį. Už nuopelnus bendra-

[Nukelta į 6 psl.]

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

37 respublikos TSK ir mokomosios organizacijos atliko didelį darbą ruošdamos specialistus TSRS Ginkluotosioms Pajėgoms ir liaudies ūkiui.

Už aukštus šios veiklos rezultatus Lietuvos TSR patriotinė organizacija trejus metus iš eilės iškovojo TSRS Gynybos ministerijos pereinamąją raudonąją vėliavą, o už 1981 metus — taure.

Per ataskaitinį laikotarpį (neskaičiuojant 1982 m.) liaudies ūkiui parengta 167726 specialistai. Net 97 proc. visų patriotinės draugijos TSK ir mokomųjų organizacijų paruoštų specialistų egzaminus išlaikė iš pirmo karto.

Viena tokių specialistų rušimo kalvių — Alytaus pavyzdinė technikos mokykla.

PAVELDĖTOJAI

Lankydamasis Baltarusijoje kartą pamačiau gerokai išblukusių, nuo laiko nelabai ryškią nuotrauką. Joje užfiksuota nemaža grupė jaunuolių prie automobilio ir kulkosvaidžio. Tai — autokelininkai, dabar mažai kam žinoma iš-tisa patriotinės draugijos istorijos epocha. Trečiojo dešimtmečio pabaigoje — kelt-virtojo pradžioje tuometinis OSOAVIACHIMAS jau ruošė vairuotojus Raudonajai Armijai. Tai ir buvo liaudyje autokeliečiais vadinami vaikinai, kurie stengėsi pažinti nepasiankią, kampuotą mašiną, — ZIL-ą, vairuoti ją, šaudyti iš kulkosvaidžio.

Petras Mazaliauskas atėjo dirbti į Alytaus technikos mokyklą 1968-ųjų vasarą. Nebe tokia buvo technika. Žymiai modernesnė. Ir to jaunimo marios. O štai sąlygos...

Seniausias mokyklos dėstytojas, užklaustas apie tuos laikus, ir kalbėti nenori. Parodo nuotrauką, kurioje —

vienaukštis plytinis namas ir daugybė aikštėje puslankiu išsiriavusių vaikinių.

— Ne ką tokiomis sąlygomis buvo galima paruošti. Bet dirbome, — pridurs ir prityręs meistras Algis Seniūta.

Dabar atvažiuojant į Alytaus pavyzdinę technikos mokyklą, atsistebėti negali puikiu mokomuoju korpusu, šalia esančiu viešbutiu, mechaninėmis dirbtuvėmis, garažais.

— Beveik pusantro milijono rublių atsiėjo šis kompleksas, — pasakoja mokyklos viršininko pavaduotojas mokomajam darbui Vytautas Jaugėlas. — Dideli pinigai, bet dar didesni poslinkiai...

Susipažįsti arčiau su mokykla, jos klasėmis, baze, laimėjimais ir įsitikini, jog buvęs partinis darbuotojas, tryliktuosius metus mokykloje dirbantis Vytautas Jaugėlas teisus.

Per metus mūsų šalies automobilių pramonė pagami-

na 800 tūkstančių sunkvežimių. Kiekvienam jų reikia mažiausiai po vairuotoją. O kur juos imti? Mokykla ruošia visų kategorijų. Tad liaudies ūkiui parama — didžiulė. Na, o apsilankęs mokyklos autodrome ir pamatęs čia šliaužiojančius vilkikus įsitikini, kad alytiškai daro didžiulį darbą, padėdami ir šaukiamojo amžiaus jaunimui. Ateina jie čia iš įmonių ir organizacijų, esančių Alytuje bei aštuoniuose aplinkiniuose rajonuose, gyvena puikiame viešbutyje, mokosi karinės specialybės ir dar gauna pusę atlyginimo. Gera, tiesa? O jaunimas nori daugiau. Darbovietoms materialiai remiant, šis jaunimas mokykloje įgyja ne tik karinę artilerijos vilkiko mechaniko-vairuotojo specialybę, bet ir liaudies ūkiui taip reikalingus „C“ kategorijos vairuotojo įgūdžius ir teises. Nenuostabu todėl, kad kariniai komisarai, su kuriais ranka rankon dirba Alytaus pavyzdinės technikos mokyklos vadovybė, nuolat gauna jaunimo, TSRS Ginkluotųjų Pajėgų dalinių vadų padėkas už nuosirdų darbą, už puikų paruošimą.

„Tai puikiausia mokykla šalyje. Jeigu turėtume daugiau tokių mokyklų, įneštume dar didesnę indėlį ruošiant jaunimą mūsų šauniosioms Ginkluotosioms Pajėgoms, Tėvynės gynybai“. Tokius žodžius parašė čia apsilankęs buvęs TSRS SDAALR Centro komiteto pirmininkas, Tarybų Sąjungos maršalas, triskart Tarybų Sąjungos Didvyris A. Pokryškinas.

Stebi puikiai įrengtus kabinetus, elektrifikuotus, mechanizuotus stendus, pagamintus mokyklos dėstytojų racionalizatorių P. Mazaliausko, R. Varnelio bei S. Leonavičiaus, aplankai jaukų viešbutį, kuriame radiofikuoti visi kambariai, aukštuose įrengti poilsio kambariai su televizoriais, biblioteka, pabuvoji erdviose mechaninėse dirbtuvėse, restauruotame 82 ha autodrome, ir įsitikini, jog ne veltui šiai mokyklai suteiktas

pavyzdinės vardas, ne be reikalo ji daugelį metų yra pirmaujanti respublikoje. Ir kas svarbiausia — visa tai, ką matome — nauja, išaugę per laikotarpį, skiriantį Tarybų Lietuvos patriotinės draugijos antrąjį suvažiavimą nuo pirmojo.

Nepalyginamos pirmųjų autokelinių ir dabartinio jaunimo mokymosi ir buities sąlygos duoda apčiuopiamus rezultatus. Per ataskaitinį periodą paruošta dvylika mechanikų-vairuotojų laidų Tarybinei Armijai, o liaudies ūkiui per 13 tūkstančių žmonių! Tai išsilavinę, gerai techniką išmanantys, kvalifikuoti ir kultūringi vairuotojai. O paruošti juos padeda savi kadrai — žmonės, mokęsi mokykloje, išėję atlikti pilietinės pareigos Tėvynei, o po to grįžę į mokyklą. Todėl čia daugelis vienas kitą pažįsta metų metais. Džiugūs poslinkiai ypač maloniai nuteikia senbuvius. Juk kai kas mokėsi, kai buvo gyvenama pas privačius asmenis, susigrūdus kambaryje, kai nė vienos po užsiėmimų susirinkti, paskaitos pasiklausyti nebuvo. Dabar — viešbutis, vidurinė išsilavinimą turintys kursantai, puiki kino ir akty salė, Lenino kambarys, klasės, dirbtuvės. Vieningas dėstytojų ir meistrų kolektyvas, nuolat gerėjančios sąlygos padeda nuolat viršyti mokyklai skirtus planus, paruošti aukštos kvalifikacijos specialistus.

Tai tik dalis naujų, puikių laimėjimų, kuriuos drauge, puoselėdami senas mokyklos tradicijas, stengiasi gausinti tiek viršininko pavaduotojas mokymo reikalams Vytautas Jaugėlas, tiek ir ataskaitinio periodo viduryje atėjęs naujasis jos viršininkas Karpas Medvedevas. Karininko uniforma visada traukia jaunimą, o tad ką kalbėti apie daug mačiusį karį. Myli jį jaunimas, kaip ir viršininkas myli kursantus. Jis nuoširdžiai rūpinasi ne tik klasėmis, mokymo bei praktikos darbais, bet ir kompleksu [Nukelta į 7 psl.]

Po eilinio užsiėmimo (iš kairės į dešinę): kursantas G. Liutianskas, dėstytojas veteranas P. Mazaliauskas, mokyklos viršininko pavaduotojas V. Jaugėlas, kursantas V. Baliukonis ir LTSR nusipelnęs jaunimo globotojas A. Leskauskas.

V. ANTANAIČIO nuotr.

valstybiniam reikalui draugijos vėliavoje buvo prisegtas Lenino ordinas.

1981 metų kovo mėnesį 40 metų jubiliejų atšventė ir respublikinė SDAALR organizacija. Jau nebe pirmi metai, kai mūsų darbas duoda neblogų rezultatų. Suvedant socialistinio lenktyniavimo rezultatus 1978, 1979 ir 1981 metais mūsų respublikai buvo įteikiama pereinamoji VPSC, VLKJS Centro Komiteto ir TSRS SDAALR Centro komiteto laurė.

Lietuvos TSR SDAALR I suvažiavime mes priėmėme socialistinius įsipareigojimus. Juose, be kitko, buvo pasižadėta desimtojo penkmečio pabaigoje pasiekti, kad SDAALR nariais būtų 65 procentai kaimo ir 85 procentai miesto gyventojų. Šiandien mes pranešame, kad jau beveik 90 procentų visų respublikos suaugusiųjų ir besimokančio jaunimo yra draugijos nariai. Manau, kad šiuo pasiekimu pagrįstai gali didžiulis kiekvienas draugijos darbuotojas ir visuomenininkas.

Atverskime 1976 metų ketvirtąjį „Sparnų“ numerį. Pirmojo suvažiavimo išvakarėse rašiau, kad respublikos SDAALR savo gretose jungia daugiau kaip 900 tūkstančių narių. Dabar gi jau milijoninė riba senokai peržengta, ir draugijos narių skaičius visiškai priartėjo prie 1,5 milijono. Didžiausią indėlį į šiuos laimėjimus įnešė Vilniaus, Panevėžio ir Kauno miestų organizacijos, Biržų, Varėnos rajonų komitetai.

Zenkliai išaugusios draugijos narių gretos sąlygoja ir kokybinį darbo formų augimą. Be abejonės, tai reikalauja dar daugiau išradinumo pirminių organizacijų veikloje, miestų ir rajonų komitetų veikloje. Reikia manyti, kad pagausėjo ir draugijos visuomeninių aktyvistų, įdomesnis pasidarė ir jų darbas!

Visuomeninis draugijos aktyvas ir toliau lieka gausiausias ir veiksmingiausias mūsų organizacinio masinio darbo ramsčius. Visuomeniniais pagrindais šiuo metu draugijos baruose darbuojasi apie 30 tūkstančių geriausiųjų jos

narių: partijos ir karo veteranų, komjaunuolių, darbo pirmūnų. Vien įvairaus rango draugijos komitetuose jų darbuojasi per 20 tūkstančių, 405 dirba neetatiniuose skyriuose, beveik 750 skaito pasikaitas.

Praktika parodė, kad tokio aktyvo parinkimas ir apmokymas yra labai daug lemiantis mūsų veiklos etapas. Štai ir suvažiavimo išvakarėse vykusios ataskaitinės-rinkiminės kampanijos metu tam buvo skiriamas rimtas dėmesys. Malonu, kad jos metu mūsų aktyvistų gretas vėl papildė gausus būrys komunistų ir komjaunuolių, Liaudies tarybų deputatų, profsąjungų aktyvo, mokslo ir kultūros darbuotojų, liaudies ūkio specialistų. Jų dalyvavimas draugijos veikloje dar labiau pakels renkamųjų organų autoritetą ir teikia vilčių visam gynybiniam-masiniam darbui dar labiau pagerinti. Tikiuosi, kad nemaža dalis šio aktyvo į draugijos suvažiavimą atvyks su savo sumanymais bei pasiūlymais, efektingai išnaudos tiek forumo tribūną, tiek susitikimus su kolegomis ir geram patyrimui paskleisti, ir pasimokyti iš draugų laimėjimų.

O gero patyrimo yra sukaupta daug. Geriausios draugijos organizacijos ir kolektyvai sėkmingai praturtina ir atnaujina tiek senas tradicines darbo formas, tiek randa naujų, atitinkančių laikmečio dvasią ir epochos reikalavimus. Tikiuosi, kad pokalbis apie tai suvažiavime bus ir įdomus, ir visiems naudingas.

Iš visų uždavinių, kuriuos partija ir vyriausybė pavėdė vykdyti SDAALR, svarbiausiais praktiškais darbais laikomi specialistų ruošimas Ginkluotiesiems Pajėgoms ir Liaudies ūkiui bei vadovavimas techninių ir karinių-taikomųjų sporto šakų vystymui. Kokios mintys apie nuveiktą darbą kyla suvažiavimo išvakarėse!

Kaip neprisiminti tokiu atveju to džiugaus fakto, kad Lietuvos TSR SDAALR už aukštus rodiklius ruošiant specialistus armijai ir laivynui trejus metus iš eilės 1978—1980 metų laikotarpiu buvo pripažinta pirmoji vieta ir įteikta

TSRS gynybos ministerijos pereinamoji raudonoji vėliava. Mūsų mokyimo organizacijos ne kartą užimdavo prizines vietas sąjunginiame lenktyniavime. Gražiausių laimėjimų čia yra pasiekusios Šiaulių Vlodo Karvelio jungtinė technikos mokykla, Kauno vairuotojų mokykla, Alytaus technikos mokykla.

Laikotarpiu tarp respublikos SDAALR suvažiavimų moksleivių pažangumo vidurkis respublikoje niekada nebuvo žemesnis kaip 4,5—4,6 balo, nemažiau kaip 97 procentai jų egzaminus Valstybinėje automobilių inspekcijoje išlaiko iš pirmo karto. Kasmet liaudies ūkiui buvo paruošiama po 15—19 tūkstančių vairuotojų, o kartu su kitų sričių specialistais jų skaičius siekė 25—30 tūkstančių. Bet, manau, negalima nulytėti ir to fakto, kad geriausi mūsų respublikos laimėjimai šioje srityje — jau praeifis. Tad vienas iš svarbiausių šiandienos reikalavimų — išsiaiškinti atoslūgio priežastis ir rasti kelius, kaip jį įveikti.

Technikos sportas turbūt labiausiai reprezentacinė, visiems pastebima SDAALR veiklos dalis. Varžybos, sutraukiančios tūkstančius žiūrovų, — atsakingas įvykis sportininkui, įspūdingas reginys publikai, o kartu paėmus — puiklausia draugijos veiklos propagandos priemonė. Sportininkai suvažiavimą pasitinka tikrai nemenkais laimėjimais. Bet ir čia, tikriausiai, laukia rimtas pokalbis apie problemas!

Taip, daug pergalių buvo iškovota ataskaitiniu laikotarpiu įvairaus rango varžybose. Svarbiausias mūsų laimėjimas yra šeštoji respublikos vieta TSRS tautų VII spartakiadoje. Mūsų respublikai tai tikrai vertingas pasiekimas. Jis buvo įmanomas tikrai todėl, kad Lietuvoje yra sukurta gana gera materialinė techninė sporto bazė, turime gražių tradicijų, čia dirba didžiulis būrys gerų specialistų, todėl galime didžiulius daugelio sportininkų atsidavimą ir darbštumą. „Sparnai“ — specialiai tam skirtas leidinys, ir jo skaitytojams puikiai žinomi visi geriausi respublikos sportininkai, treneriai, organi-

zatoriai. Todėl čia jų nevardinsiu. Bet suvažiavimo metu nė vienas jų nebus užmirštas, o daugelį mes ten ir pamatysime.

Pateiksiu tik keletą skaičių, nors jų galima išvardinti daugybę. Socialistiniuose įsipareigojimuose, priimtuose draugijos I suvažiavime, pažadas paruošti 177 sporto meistrus, 69,5 tūkstančio atskyrininkų. Be šių metų rezultatų jau paruošta: 1 TSRS nusipelnęs sporto meistras, 325 tarptautinės klasės ir TSRS sporto meistrai, 10363 kandidatai į sporto meistrus ir pirmojo atskyrio sportininkai. Gerokai peržengtas ir masinių atskyrų sportininkų ruošimo skaičius. Juk šiuo metu sportuoja beveik pusė milijono draugijos narių. Bet orgi tai riba?

Turime dar efektyviau panaudoti visus rezervus sporto masiškumo srityje. Ypač reikia pagyvinti sportinę veiklą pirminėse organizacijose, daugelyje respublikos rajonų. Tai nereiškia, jog mums nekelti rūpesčių ir meistriškumo klausimai. Ne paslaptis, kad kai kurios sporto šakos yra gerokai apleistos, arba negali pasididžiuoti stabiliai gerais rezultatais.

Ką norėtumėte palinkėti Lietuvos TSR SDAALR II suvažiavimo delegatams, draugijos visuomeniniams aktyvistams šio susitikimo progal?

Netgi trumpam pažvelgus į darbo rezultatus matyti, kad suvažiavimą pasitinkame gerai padirbėję tiek tose veiklos sferose, apie kurias čia kalbėjome, tiek ten, kas liko nepamiršta (pavyzdžiui, gamyba, finansai, statyba ir t. t.). Tačiau norėtusi, kad dėl to neatsirastų nusiraminimo nuotaika. Tai, ką pasiekėme, tebūnie pamatas naujiems laimėjimams. Įeigu pripažįstame, kad pamatai geri, — tuo aukštesnį pastatą reikės statyti. O tai padaryti sugebėsime tik savikritiškai įvertinę savo darbą, tik nuodugniai įvertinę dar tebesančius rezervus, tik konstruktyviai apmąstę savo darbo stilių. Patriotinės draugijos suvažiavimas — geriausia tam proga. Noriu palinkėti visiems dalykškos nuotaikos ir energijos vykdančiam tai, ką numatysime ateičiai.

PASKATINTI PIRMAUJANTIEJI

Didelę reikšmę Savanoriškos draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti finansinėje veikloje turi SDAALR pinigine daiktine loterija. Lė-

šos, gautos platinant loterijos bilietus, panaudojamos draugijos materialinei, techninei ir sporto bazei gerinti, naujai technikai įsigyti. Lietuvos

TSR SDAALR kasmet sėkmingai įvykdo draugijos loterijos bilietų platinimo planus. Šiemet platinant loterijos antrosios laidos bilietus gerai dirbo draugijos Kretingos ir Šalčininkų rajonų komitetai. Jie pirmieji įvykdė bilietų

platinimo planus, o taip pat atsiskaitė finansškai. Lietuvos SDAALR CK pirmininko įsakymu draugijos Šalčininkų rajono komiteto pirmininkas A. Anufrijevas ir Kretingos rajono komiteto pirmininkas J. Normantas paskatinti.

[Atkelta iš 5 psl.]

so aplinka, kuri, viršininko nuomone, turi didelę reikšmę bendroje auklėjimo sistemoje. O auklėjamasis darbas Alytaus pavyzdinėje technikos mokykloje — ypač aukšto lygio.

Mokyklos vadovai, dėstytojai ir kursantai sudarė visuomeninį kursantų komitetą, kurio atskiros komisijos, vadovaujamos dėstytojų ir komjaunimo aktyvistų bei grupių skyrių vadų, atsakingos už konkrečias sritis: visuomeninį darbą, sieninę spaudą, tvarką viešbutyje, mokykloje bei jos teritorijoje ir autoparke.

Apskritai alytiškiai mėgsta dažnai buvoti drauge. Tam yra visos sąlygos. Tai pirma-

dienio ryte rengiamos visiems bendros politinės informacijos, ketvirtadieniais organizuojami susitikimai su partiniais ir tarybiniais darbuotojais, Didžiojo Tėvynės karo bei darbo veteranais, medikais, teisininkais, du kartus per savaitę savo salėje organizuojami kino seansai. O kur sistemingas žymių kovotojų už Tarybų valdžią paminklų, karių kapų lankymas, šefavimo pagrindais organizuojamos išvykos į Žuvinto kolūkį, svečių iš socialistinio kaimo lankymasis mokykloje. O kur sportinė veikla?

Visi mokyklą baigiantys kursantai naujai išlaiko arba patvirtina PDG normas, 72 procentai jų tampa mėgstamiausios sporto šakos — karinės taikomosios daugiakovės at-

skyrininkiais. Tad nieko stebėtina, jog respublikos patriotinės draugijos mokymo organizacijų spartakiadoje Dainavos krašto atstovai iškovojo pirmąją vietą ir pelnė taurę. Tik šis apdovanojimas čia ne vienintelis. Nemažai trofėjų mokyklai pelno ir kitų sporto šakų, ypač autorialio mėgėjai — praktinio važiavimo apmokymo automobiliais meistras Kęstutis Liubomirskas ir mechanikas Albertas Noreika, sistemingai startuojantys stambiausiose varžybose.

Ką ir bekalbėti: geri senųjų osaviachimiečių tradicijų paveldėtojai! Pasižiūrėtų toks ketvirtojo dešimtmečio kursantas į žiandieninės Alytaus pavyzdinės technikos mokyklos garažus, juose stovinčias mašinas, gėlinus vilkikus, kitą techniką, įrengimus — už

galvos susiimtų. O Didžiojo Tėvynės karo vairotojas, pamatęs dabartinius savo profesijos brolius, nepasakytų, jog jiems bus per sunku, kaip kadaise vairuoti mašinas, aplenkiant minas, frontiniais keliais ir keliais...

Alytaus pavyzdinės technikos mokyklos Lenino kambaryje yra stovai vėliavoms. Daugelį metų čia žalia kitų apdovanojimų puikavosi respublikos patriotinės draugijos socialistinio lenktyniavimo nugalėtojų raudonoji vėliava. Pernai ją iškovojo kauniečiai. Alytiškiai tikisi, kad pagal 1982-ųjų rodiklius šis aukštas mokomojo ir auklėjamojo darbo įvertinimas sugrįš į senąją vietą — į mokyklos Lenino kambarį. Ką gi, jie to verti!

I. ALEKSAITIS

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Sklandymas, lėktuvų sportas, parašiutizmas — populiarios aviacijos sporto šakos Tarybų Lietuvoje. 1976-aisiais aviacijos sporto klubuose minėtas sporto šakos kultivavo 4852 sportininkai, o šiais metais jų skaičius jau siekia 6630. Per penkmetį paruošta 112 sporto meistrų, 5 tarptautinės klasės sporto meistrai, 647 pirmo atskyrio sportininkai.

Gražių laimėjimų pastaraisiais metais pasiekė parašiutininkai. Šalies SDAALR pirmenybėse užėmė aukštą šeštą vietą, praėjusiais metais Vilniuje vykusiose socialistinių šalių parašiutizmo varžybose Tarybų Lietuvos parašiutininkų ekipa tapo nugalėtoja grupiniuose žuoliuose, o mūsų parašiutininkės varžybose užėmė trečią prizinę vietą. Ne kartą aukščiausius sportinius apdovanojimus yra iškovoję sporto meistrai Janina Brundzianė, Birutė Kailluvienė, Algis Gruzdis, Rimas Kačiluškevičius.

JAUNATVIŠKO RYŽTO VASAROS

Priprato kapsukiečiai, kad saulėtą vasarą, kai darželiuos prie namų žydi gėlės, virš miesto nutvinkstų parašutų vaivorykštės spalvos. Ir aviacijos technikos sporto klubo darbai bei rūpesčiai jiems jau pasidarė artimi, nors klubas vasarą atšventė tik pirmąjį gyvavimo penkmetį. Juk miesto jaunimas — gausus būrys vidurinių, profesinių technikos mokyklų moksleivių, vaikų bei merginų

iš jmonių ir įstaigų — kaip tik šiame klube rado pažaukimą aktyviai sportuoti. Siame vienminčių kolektyve parašiutizmas yra bendra šeimos, mokyklos, darbo kolektyvo, jauno žmogaus pilietinio ir patriotinio auklėjimo gija.

Su šeimomis ašina miestiečiai į klubo aerodromą, kai čia rengiamos parašiutizmo varžybos ir aviacijos sporto šventės, kai dešimtokai iš

vidurinių arba profesinių technikos mokyklų moksleiviai ryžtasi pirmajam žuoliui. Tėvai nevengia susitikti su klubo viršininku sporto meistru Gintautu Varnagiriū, klubo instruktoriais. Rūpi pasiteirauli apie vaikų džiaugsmus, sužinoti apie pasiekimus, kančias nesėkmes. Rūpi, kad jie išaugtų ne tik gerais parašiutininkais, bet ir gerais, valingais, užsigrūdinusiais žmonėmis. Savo ruožtu ir klubo darbuotojai ne svečiai sportininkų šeimose, mokslo draugų būryje, darbo kolektyvuose.

Šis bendras rūpestis, vieningas darbas ir bendri siekliai per pirmuosius penkerius klubo veiklos metus subrandino gražius vaisius. Apie kiekvieną klubą bešio treniruojantį gali pasakyti, kad jis geras mokinytis, geras darbininkas, nors pagal sportinius pasiekimus lygybės ženklą ir nepadėsi. Prie klubo prieš porą metų įkurtos Jaunųjų parašiutininkų mokyklos auklėtiniai, kurių čia dabar jau per šimtą skaičiuojama, stengiasi lygiuotis į

savo bendraamžius iš 51-os profesinės technikos mokyklos Darių Požerą, Algį Zitkų, Vytautą Paplauską, 4-osios vidurinės moksleivį Vitą Mičiulį, 19-os profesinės technikos mokyklos auklėtinį Edmundą Kavaliauską, skaičiuojančius jau nebe pirmą dešimtį žuolių. Jie — pirmo sportinio atskyrio parašiutininkai. Su neslepia pavydu jauniesnieji pasakoja apie Andrių Mačiulį, Vidą Danilaitį, Artūrą Plikaitį ir Virgilijų Jankauską, kurie šiais metais sėkmingai startavo respublikinėse ir Pabaltijo parašiutininkų varžybose, o rudenį gražiai buvo išlydėti atlikti garbingos pareigos Tarybinės Armijos gretose.

Visiems žinoma tiesa, kad tik bendras darbas ir didelis ryžtas padeda siekti užsiibrėžto tikslo, leidžia subręsti turtinę darbo ir pergalių aruodą. Kapsuko aviacijos technikos sporto klubo kolektyvas pelnytai gali didžiulius išugdęs Pabaltijo ir daugkartinę respublikos čempionę Birutę Kailluvienę, Tarybų Lietuvos jaunimo žaidynių čempionus Andrių Mačiulį ir Laimą Kleinytę, TSRS 50-mečio maisto pramonės automatų gamyklos tekintoją, kuri pakviesta kandidatė į šalies rinktinę. Tvirtą vietą

Kapsuko ATSK parašiutininkai ruošiasi pratyboms.

B.KRAKAUSKO nuotr.

respublikos parašiutininkų rinktinėje įgijo buvusios 1-os vidurinės mokyklos moksleivės kandidatės į sporto maitres Eglė Neniškytė, dabar KPI studentė, ir Vilma Kliučinskaitė, tęsianti mokslus Kauno medicinos mokykloje, bet ir toliau besitreniruojančios gimtojo miesto parašiutininkų kolektyve. Tarybų Lietuvos rinktinės narys yra ir TSRS 50-mečio maisto pramonės automatų gamyklos išeikintojas sporto meistras Gintautas Butkevičius.

Vien tik šiais metais buvo paruošti trys kandidatai į sporto meistrus, 14 pirmo ir daugiau kaip 120 kitų sportinių atskirųjų parašiutininkų, kurie per sezoną treniruotėse atliko virš septynių tūkstančių šuolių.

Ir kaip neprisiminti 1977-ųjų, pirmųjų klubo veiklos metų. Tada tebuvo paruošti 39 atskyrininkai, o šuolių atlikta vos ne šešis kartus mažiau. Išaugo ir suklestėjo per penkmetį Kapsuko aviacijos technikos sporto klubas, turintis

šiandien bemaž pora šimtų parašiusių ir drąsių šuolius iš padangės pamilusių sportininkų. Kartu su kolektyvu brendo ir trenerių kadrai. Kai įkūrus klubą Gintas Varnagiris atėjo dirbti viršininku, su juo kartu pirmuosius veiklos dirvonus panorė versti buvę kolegos Kauno aviacijos sporto klube parašiutizmo sporto meistras Eimutis Kailius ir Rimvydas Maciulevičius. Energingi vaikiniai nebojo, ką lems likimas naujame trenerio darbe. Patyrimo kaupė po kruopelytę ir labai pagarbiai. Kai vėliau instruktoriais panorė dirbti buvę parašiutininkai Rimas Morkūnas, Leonas Kontrimavičius ir Antanas Bendoraitis, jie nesijautė pradžiamoksliais. Juos skatino klubo viršininko Ginto Varnagrio, instruktorių Eimučio Kailiaus ir Rimvydo Maciulevičiaus per palyginti trumpą laiką subrandintas trenerio praktinio darbo patyrimas, energija, draugiška pagalba ir didelis klubo sportininkų entuziazmas.

Šiandien Kapsuko klubas — tas būstas, kuriame bazuojasi respublikos rinktinė ir visi geriausi parašiutininkai, kur rengiamos treniruočių stovyklos ir respublikinės varžybos, kur ugdoma mūsų parašiutizmo meistrų pamaina.

— Kad ir kaip besistengtume, vieni vargiai ką būtume galėję pasiekti, — pasakoja klubo viršininkas. — Daug padėjo ir padeda klubo šefai — TSRS 50-mečio maisto pramonės automatų gamykla (direktorius Jonas Šiškevičius), Autotransporto įmonė (viršininkas Jonas Kancleris), „Bangos“ kolūkis (pirmininkas S. Papečksys) ir kiti rajono kolektyvai. Jaučiame nuolatinę partijos miesto komiteto ir vykdomojo komiteto vadovų paramą ir dėmesį, didelį LTSR valstybinio profesinio-techninio mokymo komiteto bei Lietuvos TSR SDAALR Centro komiteto rūpinimąsi ir dėmesį.

Klubo kolektyvas, sportininkai stengiasi puoselėti

draugystę su savo šefais, bendradarbiavimą su kitais kolektyvais, mokyklomis. Jie dažni svečiai kolūkiuose ir apylinkėse rengiamose šventėse, kur kartu su šeiminingais dalyviais ir jų rengiamose masinėse sporto varžybose. O parodmieji šuoliai su parašiusiais — kaip dėkingumo puokštė. Vien šiais metais klubo darbuotojai ir geriausi sportininkai dalyvavo vakaruose miesto profesinės technikos mokyklose, Igliaukos ir Želsvelės vidurinėse mokyklose, susitikimuose su Kazlų Rūdos bandomojo medžio dirbinių kombinato kolektyvu ir Kalvarijos miesto visuomene, šventėse „Bangos“ ir „Tiesos“ kolūkiuose. Matyt todėl Aviacijos technikos sporto klubas pagarbiai vertinamas ir savas kapsukiečiams. Už bendradarbiavimą, už pasiektas sportines pergalės, už vasaros dienomis padangėje regimų įvairiaspalvių parašiusių vaivorykštės grožį.

K. KILČIAUSKAS

NORS SVAJOTA BŪTI ARTISTE...

Birutės Kailiuvienės pavadę jau senokai randame tarp geriausių Tarybų Lietuvos parašiutininkų. Ji keturis kart

respublikos čempionė, sporto meistrė, kandidatė į šalies rinktinę, daugelio tarptautinių varžybų dalyvė ir prizė.

Birutė Kailiuvienė.

S. CIVILIO nuotr.

ninkė. Profesija — parašiutizmo instruktorė, nors vaikystėje svajota būti artiste.

Vaikystės svajonės... Koks jos būna spalvingos ir viliojančios! Tą gražų laikmečio žydėjimą esame patyrę kiekvienas. Bet paskui, kartu su amžiaus branda, pradeda ryškėti gyvenimo takai. Iškyla reali būtinybė pasirinkti — kuris kelias tikrasis ir mieliausias?

Šia tema ir prasidėjo mūsų pokalbis su Birute Kailiuviene. Kapsuko aviacijos technikos sporto klubo instruktorė, 1982 metų Tarybų Lietuvos ir Pabaltijo respublikų parašiutizmo čempionė.

— Sakėte, kad vaikystėje svajote būti artiste. Kodėl įvyko toks posūkis?

— Mokydamasi Kaurio Salomėjos Nėries vidurinėje mokykloje lankiau dramos būrelį. Mėgau teatą, knygą apie artistų gyvenimą. Bet... neprasilenkiau su smalsumu. Vaikstant gatvė, vis patraukdavo dėmesį Kauno aviacijos sporto klubo iškaba. Ne savo grožiu, o pavadinimu. Apie kauniečių sklandytojų pasiekimus buvau girdėjusi. Smalsumas skatino užėiti į klubą ir pasiteirauti, ar sklandytojai moka šokinėti parašiusiu? Užsu-

kau, kai pirmasis žiemos metu jau buvo pradėjęs rodyti savo baltas puošmenas. Matyt, drąsi pasirodžiau, nes vyrukas su mėlyna lakūniška uniforma užkalbino labai mielai. Parodė sklandytuvo maketą, didelėje klasėje išskleistą parašiusio kupolą, paaiškino, kad klube kaip tik prasidėjo priėmimas į sklandytojų ir parašiutininkų grupes. Ir dar pridūrė, kad moksleiviai priimami nuo dešimtos klasės. Apsidžiaugiau. Aš tada buvau dešimtokė... Matytas parašiusio kupolas užgožė iš vaikystės atsineštą svajonę būti artiste. Pradėjau tą žiemą lankyti teorinius užsiėmimus, o sekančių, 1974-ųjų metų balandžio 13 dieną pirmą kartą iššokau su parašiusiu iš lėktuvo.

— Koks buvo kelias nuo pirmojo šuolio iki meistrizkos aukštumos?

— Treniravausi pas instruktorių Gintautą Varnagirį. Jis tada buvo vienas geriausių respublikos parašiutininkų, sporto meistras, daugelio šalies pirmenybių dalyvis, respublikos čempionas. Višiams mums, Varnagrio auklėtiniams, patiko jo ramus būdas, mokėjimas susikaupti ir didelė drąsa. Tai instruktorius stengėsi įskiepyti ir

mums. Skatino dažnai rungty-
niauti ir visada stengtis šuo-
lius atlikti vieną už kitą ge-
resnius. Po poros metų man
pavyko įvykdyti sporto mei-
stro normatyvą. Tais pačiais
1976-aisiais buvau pakvies-
ta kandidate į respublikos
rinktinę, o dar po metų Ta-
rybų Lietuvos komandos su-
dėtyje atstovavau mūsų ša-
liai Bulgarijoje vykusiose so-
cialistinių šalių aviacijos
sporto klubų parašiutizmo
varžybose. Šuoliuose, atlie-
kant akrobatikos figūras,
man pavyko nugalėti, o
bendroje įskaityje po trijų
pratimų užėmiau antrąją vie-
tą. Tai aš ir dabar laikau
savo didžiausia pergale,
nors tais pačiais metais, star-
tuojant respublikos koman-
doje TSRS pirmenybėse, už
grupinius šuolius buvau ap-
dovanota bronzos medaliu.

— Parašiutininkams įpra-
ta skaičiuoti šuolius, kaip
kad boksiniukams ringe tu-
rėtas kovas.

— Per aštuonerius metus
esu atlikusi 2178 šuolius. Įs-
pūdingiausias — šuolis iš

4300 metrų aukščio. Varžy-
bose ir treniruotėse dažniau-
siai tenka palikti sportinį
lėktuvą ir išskleisti parašiutą
dviejų kilometrų aukštyje.

— O kokie parašutai la-
biausiai patinka!

— Kiekvienam parašiutui
— savas laikas. Paklusniau-
sias man — vienas popula-
riausių dabar parašiutų PO-9.

— Aktyvi sportininkė, in-
struktorė, motina... Kaip su-
derinama tai darbų tėkmėje!

— Aistra sportuoti ir siek-
ti meistriškų rezultatų užval-
dė po atmintino pirmojo šuo-
lio. Visą laiką jaučiu treni-
ruočių draugų, o dabar dar
ir bendro darbo draugo sa-
vo vyro Eimūčio didelę pa-
ramą. Reikia važiuoti į treni-
ruočių stovyklą arba varžy-
bas — ketverių metų And-
rių jis prižiūri, namuose
tvarkosi. Ir darbe visada jo
petį jaučiu. Bet neslėpsiū,
norint siekti aukštų sporti-
nių rezultatų, reikia ir daug
ko atsisakyti, ir laisvalaikį
tam aukoti. Kai geriausias
metų laikas, gražūs orai,
kaip ir kiekvienam mūsų,

norisi išvažiuoti prie upės
ar ežero, pabūti gamtoje, o
tėvės laukia aerodromas,
lėktuvus, treniruotės iki pa-
skutinio prakaito.

— Ar tai negali atbaidyti
jaunų parašiutininkų!

— Valingų niekas neatbai-
do. Jeigu yra didelis noras,
— būna ir ryžtas, ir pasi-
žventimas, o abejingumui
vietos lyg ir nebelieka. Į
viską reikia žiūrėti atsakin-
gai, nepervertinant savo jė-
gų ir galimybių. Bet tuo pa-
čiu nevalia pasitenkinti pa-
siektu rezultatu. Visada turi
vilioti pasirinktas tikslas ir
nauji siekiai.

— Kokius parašiutininkų
bruožus labiausiai vertinate!

Nelabai daug garsių para-
šiutininkų pažįstu. Vien
sportiniai rezultatai mažai ką
pasako. Būtina pabendrauti,
parungtyniauti, kaip sakoma,
pūdą druskos suvalgyti. Kiek
savo sportiniame kelyje su-
tikau, labiausiai vertinu kau-
nietę parašiutininkę Jūrą
Gutnikienę. Ji nėra garseny-
bė, neturi pasaulio rekordi-
ninkės titulo. Bet kas su jū-

rate pabendrauja, gali pasi-
semti daug lobų, kuriuos ji,
atrodo nepastebimai, bet su
dideliu atvirumu ir nuoširdu-
mu dalija. Jūrą labai dar-
bšti ir užsispyrusi, kruopšti
iki smulkmenų kiekvienoje
treniruotėje, kiekvienose
varžybose visada turi tikslą.
Bet tuo pačiu, kaip žmogus,
ji labai draugiška ir nuoširdi.
Paprastumas ir nuoširdumas
įvyti kiekviename jos žyps-
nyje, jaučiamas kiekviename
žodyje. Su visais ji pakalbės,
jei reikia, padės.

— Pastarųjų metų Jūsų
sportiniai rezultatai žymėtini
aukščiausiu įvertinimu. Ko-
kios uždaviniai sau keliate
ateitį?

— Treniruotis taip, kad
TSRS tautų VIII spartakiados
finalinių varžybų metu pa-
siektiau geriausią sportinę
formą. Tikslas — pasiekti re-
zultatą, užtikrinantį respubli-
kos komandai spartakiados
finalinėse varžybose vietą
pirmame geriausių komandų
šešetuke.

K. KAZIONAS

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Per ataskaitinį periodą pirminių patriotinės draugijos organizacijų skaičius išaugo nuo 4589 iki 4729. Praktiškai SDAALR pirminės organizacijos įkurtos visose respublikos įmonėse, įstaigose, kolūkiuose, tarybiniuose ūkiuose, mokyimo ir mokslo įstaigose. Bendras gynybinės draugijos narių skaičius artėja prie 1500 000. Tai sudaro beveik 90 procentų visų respublikos dirbančiųjų bei mokyklinio jaunimo.

Įvairiuose Lietuvos TSR Savanoriškos draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti komitetuose dirba per 20600 visuomenininkų.

Vienas geriausių respublikos patriotinės draugijos komitetų — Panevėžio mieste.

NUOLAT IEŠKOTI NAUJO

Malonus įspūdis apima
jėjusį į patriotinės draugijos
Panevėžio miesto komiteto
būstinę. Jau koridoriuje at-
eivį pasitinka daug plakatų,
stendų, diagramų, nuotraukų.
Iš jų neakivaizdiniu būdu
susipažįsti su gynybinės
draugijos miesto komiteto
nariais, aktyvistais, socialistinio
lenktyniavimo tarp ketu-
rių skirtingų grupių miesto
organizacijų, su šiauliečiais,
broliškųjų respublikų Daug-
pilio ir Molodečno miestų
giminingų organizacijų ko-
mitetais eiga, sporto klubais,
mokomojo punkto darbu
su šaukiamojo amžiaus jau-
nimu, gauni informaciją apie
patriotinės draugijos leidi-
nius, kuriuos raginama pre-
numeruoti, nuolat skaityti.
Eini skoningai apipavidalin-
tais koridoriais, apsistoji ties
atskirais stendais, ir supran-
ti, jog pavyzdinčiai sutvarky-
ta ir nuolat atnaujinama

vaizdinė agitacija, lenktynia-
vimo viešumas suteikia tą at-
mosferą, kuri skatina d'rbti,
siekti naujo, ieškoti. Jauti,
kad čia šeiminkauja ener-
gingi, turintys ką parodyti,
kuo didžiuotis žmonės. Ir
tikrai. SDAALR miesto komi-
teto pirmininkas S. Jalnionis
— draugijos veteranas, ne-
seniai atšventęs šio darbo
dvidešimtmetį. Ne naujokai
patriotinės draugijos veiklo-
je ir miesto komiteto instruk-
toriai J. Asmanavičius bei
D. Bepalova. Tad, kaip sa-
koma, darbo patirties čia —
neišsenkami lobiai. Ir žmonės
važiuoja jos semtis. Po trupi-
nėlių, rieškučių, o kartais
ir stambiais samčiais — juk
būti pirmaujančiais nori visi...

Tai nutiko po Lietuvos
TSR SDAALR pirmojo suva-
žiavimo draugijos Centro
komiteto pirmininko R. Zal-
nerausko kabinete. Pakvies-
tas Stasys Jalnionis buvo

klausinėjamas apie šį bei tą,
po to sekė frazė:

— Panevėžiečiai jau ke-
linti metai miestų socialisti-
niame lenktyniavime vys-
tant gynybinį masinį darbą
užima tradicinę penktąją
vietą. Ar ne laikas iškopti į
prizininkus?

Ką reikėjo atsakyti? Kalbė-
jo, kad mėginsią miesto
prie Nevėžio aktyvo jėgomis
imti būtiną priemonių. O
kokių, konkrečiai, ir pats
nežinojo. Ne dieną ir ne dvi
laužė sau galvą Stasys.

— Suprantate, mumis tiki.
Tiki mūsų jėgomis, sugebė-
jimais. Tad ar galime nepa-
siekti planuojamo tikslo?
— aiškino Jalnionis savo
bendradarbiams, miesto ko-
miteto nariams, aktyvistams.
Tik recepto niekas taip len-
gvai neparasė. O toptelėjo
išganinga mintis atsiktinai.

Kasmet, nuo sausio 23-

osios — patriotinės draugi-
jos įsteigimo dienos — iki
vasario 23-osios — Tarybi-
nės Armijos ir Karinio Jūrų
Laivyno dienos — Panevėžy-
je vyko gynybinio-masinio
darbo mėnesinis. Jie daug
duodavo, gerinant pirminių
draugijos organizacijų orga-
nizacinę veiklą. Bet ar vis-
kas šioje srityje jau padary-
ta, ar neliko rezervų? Juk
79,6 procento darbo žmonių
po patriotinės draugi-
jos vėliava — ne viskas. Kas
tie likę 20,4 procentai? Ko-
dėl jie lieka nuošalyje pat-
riotinės draugijos veiklos?
Sie klausimai nedavė ramy-
bės Stasiui bei jo vadovau-
jamo komiteto darbuoto-
jams.

Miesto komiteto plenumė,
aktyvo pasitarime, asmeni-
kuose pokalbiuose nuolat
skambėjo viena gaida —
rasti būdų pagerinti savo

pozicijas socialistiniame lenktyniavime. Bet kaip?

Sportinio meistriškumo srityje kovoti su kitais stambiausiais respublikos miestais buvo sunku, nes Panevėžyje nėra ne tik respublikinių, bet netgi miesto technikos sporto klubo. Vadinas pirmenybę privalome teikti masiniam darbui: draugijos stiprinimui, pirminių organizacijų steigimui, naujų narių priėmimui, visuomeninių instruktorių bei teisėjų, masinių atskyrių sportininkų, vairuotojų ruošimui.

Stasys Jalnionis ir bendra darbiai, miesto komiteto nariai, aktyvas ėmėsi energingai veikti. Prasidėjo pokalbiai su patriotinės draugijos pirminių organizacijų pirmininkais, remiantis konkrečiais duomenimis buvo raginama ne tik dalykiškiau spręsti klausimus, bet ir įvykdyti papildomas kontrolines užduotis. Nebuvo apeltos jmonių, įstaigų, mokymo įstaigų, organizacijų administracijos, partinės bei komjaunimo organizacijos. Suvedant socialistinio lenktyniavimo miestų tarpe rezultatus už 1978 metus, panevėžiečiai jau buvo trečioje vietoje, aplenkę klaidėdčius bei kolegas iš Šiaulių, su kuriais lenktyniaujama nebe pirmi metai. Svarbiausias pergalės rodiklis buvo patriotinės draugijos narių augimas, pasiekęs per 85 proc.!

Sakoma, jog nugalėti žymiai lengviau, negu išlaikyti iškovotas pozicijas. Gerai įsisąmoninę šią gyvenimo tiesą, panevėžiečiai nė nemėnė laukti atoslūgio. Priešingai prasidėjo naujas viršūnių šturmas. Patriotinės draugijos miesto komitetas ėmė leisti kasmetinį informacinį biuletinį, kuriame didžiausias dėmesys skiriamas patirčiai skleisti, žymūnams, sporto meistrams bei kandidatams populiarinti, atsiliekančioms patempti. Buvo pradėtas platus socialistinis lenktyniavimas tarp miesto patriotinės draugijos organizacijų, pasiskirstytų į keturias grupes. Kolektyvus ėmė šefuoti miesto komiteto nariai, specialios komisijos ėmėsi nuolat kontroliuoti atskirų sričių veiklą, operatyviai interformuoti apie išylančias problemas, kurias imta spręsti bendromis jėgomis.

Vėl buvo užsifikranta trečioji vieta respublikoje, laimėjimai socialistiniame lenktyniavime su šiauliečiais, daugpiličiais, mōladečniečiais. Ir vis dėlto Stasys Jalnionis jautė, kad galima ir

Stasys Jalnionis.

G. PINIGIO nuotr.

reikia dar labiau tobulinti veiklos formas, įvairinti jas. Pagrindinė jų, pirmininko nuomone, buvo gynybinio masinio mėnesio organizavimas.

SDAALR metinių išvakarėse miesto kultūros rūmuose susirenka patriotinės draugijos aktyvistai, pirminių organizacijų pirmininkai, jaunimas. Skamba muzika, savi-veiklinių kolektyvų dramos būrelių nariai eiliuotu tekstu kreipiasi į susirinkimo dalyvius. Seka pasisakymas, veterano raginimas, kurį ir vėl keičia muzika, žokis. Po to ir vėl kalba draugijos aktyvistai. Vakaras tampa iškilmingu startu į gynybinio masinio darbo mėnesį. Renginiui pasibaigus, kiekviena patriotinės draugijos pirminė organizacija, vadovaudamasi iš anksto sudarytu grafiku, raštišku ir žodiniu raportu informuoja apie atliktą darbą. Raportuojantiems pateikiami klausimai, jų pageidavimai ir pasiūlymai užrašomi, po to operatyviai sprendžiami.

Kokią naudą davė tokia veikla, geriausiai byloja socialistinio lenktyniavimo tarp didžiųjų respublikos miestų suvestinė. Panevėžiečiai iškopė į pirmąją vietą pagal dirbančiųjų ir besimokančių jaunimo narystę patriotinėje draugijoje, pirmąją pagal kovinės ir darbo žovės muziejų ir kambarių skaičių. 1980 ir 1981 metais tapo bendro lenktyniavimo bronzos prizininkais. Neatsilikus miesto prie Nevėžio patriotinės draugijos aktyvistai ir šiame metais socialistiniame

lenktyniavime. Juk įsteigta ir vėl naujų pirminių organizacijų, draugijos narių tapo dar tūkstantis trys šimtai žmonių. Pagaliau pasiekta, kad dabar SDAALR nariai yra net 97,3 proc. visų dirbančiųjų ir besimokančių jaunimo.

Panevėžio „Ekrano“ gamykloje bei Parodomajame statybos treste veikia SDAALR komitetai. Pirmajam jų daug jėgų atidavė gamyklos vyr. metrologas Vitalis Vėgelis. Statybininkų gynybinio darbo vadovas — atsargos karininkas Ivanas Kovalenka. Šiuose kolektyvuose per 97 proc. dirbančiųjų sportuoja, dalyvauja masiniuose renginiuose, žygiuose. Gerokai išaugo patriotinės draugijos narių eilės Autokompresorių gamykloje, kurios pirminei organizacijai vadovauja saugumo technikos biuro viršininkas Petras Žemaitis, pasitėmė mechaniko Olego Petravičiaus „vairuojami“ Autobusų parko patriotinės draugijos nariai. Šiose organizacijose priskaičioma per 85 proc. dirbančiųjų, susiejusių savo laisvalaikį su SDAALR. Žymiai pagerėjo rodikliai ir daugelyje kitų jmonių bei organizacijų. Priežastis — įsteigti visuomeniniai technikos sporto klubai.

Tiksliosios mechanikos gamyklos dirbantieji pamėgo radijo sportą, kartingą bei jūrų trikovę. Autokompresorių gamyklos — motociklą bei radijo sportą, karinę taikomąją daugiakovę, „Lino“ susivienijimo — automobilį, „Linų pluoštą“ — motociklų sportą, kurio miesto rinktinė čia susibūrusi. Autobusų parko — autodaugiakovę, automokyklos kursantai bei darbuotojai — autodaugiakovę bei automodeliavimą, o „Ekrano“ gamyklos — daugelį techninių sporto šakų, tarp kurių dominuoja bagis ir automobilio sportas bei karinė taikomoji daugiakovė. Įvairiapusiškos galimybės vystyti savo gebumus suteiktos moksleiviams. Padedant SDAALR miesto komitetui bei šefuojant Tiksliosios mechanikos bei Autokompresorių gamykloms, Aviacijos technikos sporto klubui, SDAALR automokyklai bei šaudymo klubui, jaunieji kultivuoja granatos mėtymą ir šaudymą, kartingą ir sklandymą, automodeliavimą ir motociklą, parašiutizmo ir radijo sportą. Tačiau bene labiausiai moksleivių ir dirbančiųjų palapsniui mėgiama tampa karinė taikomoji daugiakovė.

Si sporto šaka — visiems prieinama, ji nereikalauja sudėtingų įrenginių, didelių lėšų. Bet... Ilgą laiką daugiakovė respublikoje buvo neteisėtai primiršta. Nebuvo išimtis ir Panevėžio miestas. Gal taip ir likęs būtų, jeigu ne Stasio Jalnionio kelionė į VDR, kurioje jis lankėsi respublikos patriotinės draugijos delegacijos sudėtyje. Viename rajone delegacijos nariai stebėjo techninių sporto šakų spartakiadą. Ypač masiškai buvo dalyvaujama karinės taikomosios daugiakovės varžybose. Paliko didžiulį įspūdį. Tad grįžęs Stasys nutarė imtis šios sporto šakos diegimo.

Visų pirma, suprantama, reikėjo specialių kliūčių. Padėjo šefai — pagamino tris kompleksus įrengimų. Pasikvietęs respublikos karinės taikomosios daugiakovės vyriausiąjį trenerį Nikolajų Gudkovą, organizavo šios sporto šakos visuomeninių instruktorių kursus. Na, o po to jau ir veikla užvirė. Tiesa, ne visose mokyklose. Todėl ir nutarė perduoti jo daugiakovės įrengimų kompleksą 3 ir 14 vidurinėms mokykloms. Čia labai populiarios techninės sporto šakos, jaunimas, vadovaujamas karinio rengimo vadovų H. Sacirudinovo ir D. Chachajeva, jas noriai kultivuoja. Šių mokyklų aikštynai tapo baziniais visiems moksleiviams, juose treniruojasi, dalyvauja varžybose ir jmonių bei organizacijų daugiakovininkai. Atrodytų, tik džiaukis. Bet ne toks Jalnionio charakteris. Jam nuolat degti, vis naujo ieškoti reikia. Ir rado — būtinumą pastatyti mieste techninių sporto šakų stadioną!

Kiek prakaito išliejo, kiek vargų patyrė! Bet savo pasiekė — Panevėžyje statomas pirmasis respublikoje toks stadionas. O sava biblioteka? Antrus metus ši vienišė respublikoje specialios gynybinės masinės literatūros biblioteka gyvuoja! Tai ne tik knygos, brošiūros saugykla. Čia aktyvistai gali ne tik pasiskaityti, bet ir įsigyti aktualiausios literatūros. Drauge tai ir savotiškas miesto prie Nevėžio patriotinės draugijos komiteto, pirminių organizacijų veiklos muziejus. Pagaliau, ar išvardinsi visas Stasio Jalnionio ir jo bendradarbių pritaikytas neujoves! Ne, ne veltui žmonės čia patirties semtis važiuojal

A. JANKUS

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Lietuvos TSR patriotinės draugijos organizacijose kultivuojamos 32 karinės techninės sporto šakos. Sportuojančiųjų skaičius priartėjo prie pusės milijono žmonių. Kasmet respublikoje surengiama per 40 tūkstančių sporto varžybų. Per laikotarpį nuo Lietuvos TSR SDAALR I suvažiavimo paruošta 325 tarptautinės klasės sporto meistrai ir sporto meistrai, 10363 kandidatai į sporto meistrus ir pirmaatkyrininkai. Svarbų darbą čia atlieka pirmoji šalyje SDAALR karinių taikomųjų sporto šakų aukštojo sportinio meistriškumo mokykla.

TIEK DAUG, IR TIEK MAŽAI

Apie SDAALR karinių techninių sporto šakų aukštojo sportinio meistriškumo mokyklą vis dar kalbame kaip apie naują. O vos pradėję pokalbį su mokyklos direktoriumi Stanislovu Ramoška, iškart nusitebome — juk pradedo jau penktieji mokyklos darbo metai. Kaip tas laikas greitai bėgal!

Nors kuriant ASMM buvo nedelsiant pasirūpinta materialine baze, patalpomis, rūpesčių naujosios organizacijos vadovybei netrūko. Dabar mokykla pagrįstai didžiulioje gerai įrengtoje ir efektyviai naudojamose klasėse, apsirūpinusi kino technika treniruočių procesui analizuoti. Tam pačiam tikslui tarnauja ir 3 videomagnetofonai. Mokyklos technika saugoma gerai įrengtuose garažuose.

Per šį palyginti trumpą laikotarpį įsikūrė mokyklos filialas Kaune, radijo sporto sekcija Kuršėnuose, motorlaivių sporto sekcijos Alytuje ir Silutėje. Šiuo metu ASMM grupėse tobulina savo meistriškumą automobilininkai, motociklininkai, žauliai, parašiutininkai, karinės taikomosios daugiakovės meistrai, motorlaivininkai, povandenininkai, radijo sporto mėgėjai. Bendras jų skaičius jau viršijo 200 sportininkų. Tačiau savaime aišku, kad čia svarbiausia ne kiekybė. Mokyklos uždavinys — ruošti aukštos klasės sportininkus, respublikos ir TSRS rinktinių narius. Kiekybė čia turi pirmauti prieš kiekybę.

Kai Kaune finišavo šių metų automobilių ralio čempionatas standartiniais automobiliais ir buvo apdovanojami nugalėtojai absoliučioje įskaitoje, ant garbės pjedestalo kopė vien šios aukštojo sportinio meistriškumo mokyklos atstovai.

Tiesa, dažnas pasakys, kad čia jau seniai turime puikias tradicijas ir visą plejadą garsių sportininkų bei gabių ir prityrusių specialistų. Bet nepamirškime, kad ir varžovai nesėdi sudėję rankų. Išlaikyti pirmaujančiųjų pozicijas darosi vis sunkiau, ir mokyklos veikla daug prisidėjo, kad dar sugebame tai padaryti. Beje, jei pradėsime nagrinėti kitą automobilių sporto šaką — žiedines plento lenktynes — rasime, jog buvusių laimėjimų ir didelių patirties neužtenka. Nors nenuilstantis Jurgis Šiaudkulis (taip pat iš ASMM) šiame jau trečią kartą tapo šalies čempionu, bendra padėtis tebėra susirūpinanti. Bet pakalbėkime su bet kuo iš žinančių šią padėtį respublikoje — kiekvienas pasakys: „Trūksta tik trasos, ir bus laimėjimai!“ Tikriausiai tuo ir nereikia abejoti. Prisiimkime, kad ir dar vieną naują, atsiradusią ASMM iniciatyva.

Dabar respublikoje vyrauja tendencija automobiliais apsirūpinti pirminės organizacijos, gerai užsirekomendavusias automobilių sporte. Pirmą — mokyklai lieka daugiau lėšų kitoms sporto šakoms vystyti, antra — p'e-

čiasi šios sporto šakos geografija, masiškumas, trečia — didėja konkurencija, auga meistriškumas ir t. t. Dabar jau kiekvienam bent kiek išprususiam šio sporto mėgėjui žinomi tokie kolektyvai Kauno politechnikos institute, Radijo gamykloje, tarprajoniniame susivienijime „Žemė-Oktechnika“, Klaipėdos mėsos kombinate, Kaišiadorių paukštyne, Alytaus eksperimentiniame namų statybos kombinate, Saldytuvų gamykloje, Medvilnės kombinate, Vilniaus medžio apdirbimo kombinate, Statybos remonto treste, Autoremontu gamykloje, Panevėžio „Ekranas“ ir Jonavos azotinių trąšų gamyklose. Nepamirškime, kad prie šio kolektyvų elito siekia pritaipyti ir daugiau kolektyvų. Kol nėra galimybių šiam visam būriui rungtyniauti „žiede“, daugelis pasirinko automobilių ralį. Bet stojus rikiuotėn „Nemuno“ kompleksui, visai pagrįstai tiki. Masi ir kiekviniui, ir kokybinio šuolio žiedinėse plento lenktynėse.

Mokyklos direktorius S. Ramoška, remdamasis šiuo patyrimu, dabar linkęs manyti, kad panašiai reikia pasielti ir motociklų sporte. Juk mokyklos uždavinys sudaryti sąlygas tobulėti geriausiems aukštųjų klasės sportininkams. Bet jeigu teks skaidyti savo jėgas ir lygiagrečiai ugdyti tokius sportininkus iš pradedančiųjų tarpo, galima nebeįsiprasti nei vieno, nei kito uždavinio. Praktika parodė, kad sparčiausiai

tobulėjama ir Lietuvos TSR rinktinių rezultatai gerėja ten, kur jau turime gražias tradicijas. Paminėtini čia ir motorlaivininkai, ir parašiutininkai. Sparčiai progresuoja karinės taikomosios daugiakovės mėgėjai. Tačiau povandenininkai (mokyklai priklauso orientavimosi rungtis) tebestovi vietoje. Ir pagrindinė priežastis, kad jie dar nepasiekė ložio palyginti aukšto meistriškumo, kurį būty galima čia išliuoti.

Aukštojo sportinio meistriškumo mokykloje dabar dirba prityrę treneriai. J. Brundzenė, V. Ovčnikovas, K. Lapė, P. Varna, A. Bakšys, N. Rudenka, R. Fabijonavičius jau yra įnešę didžiulį indėlį į respublikos sporto istoriją ir toliau energingai dirba.

Pabaigai pateiksime aukštojo sportinio meistriškumo mokyklos darbo charakteristiką skaičiais. Per savo egzistavimo laikotarpį mokykla paruošė vieną nusipelnusį sporto meistrą, 3 tarptautinės klasės sporto meistrus, 56 sporto meistrus, 55 kandidatus į sporto meistrus. Šalies pirmenybėse laimėti 22 aukso medaliai, 18 — sidabro, 12 — bronzos. Respublikos čempionatuose — atitinkamai 93, 64 ir 51. 23 mokyklos sportininkai tapo prizininkais įvairiose tarptautinėse varžybose. Žvelgdami į šiuos rezultatus mokyklos darbuotojai pagrįstai didžiulioje. Tiek daug! Mąstydami apie sportininkų ir sirgalių lokesčius, prisimindami kai kurių sporto šakų stagnaciją galvojame: „Tiek mažai!“ Tokia pažiūra leidžia tikėtis dar puikesnių rezultatų.

S. SKAPCEVIČIUS

Tarėsi žurnalistai

„Karinis patriotinis jaunimo auklėjimas, jo ruošimas tarnybai TSRS Ginkluotose pajėgose ir techninės bei karinės taikomosios sporto šakos“ — tokia tema spalio mėnesį Kizniuje vyko są-

junginis sporto žurnalistų kūrybinis seminaras. Jo organizatoriai — TSRS SDAALR Centro komitetas, TSRS gynybos ministerijos sporto komitetas ir TSRS sporto žurnalistų federacija. Pranešimuose (pagrindinį padarė TSRS SDAALR CK pirmininko pavaduotojas V. Mosiaikinas) ir pasisakymuose buvo

akcentuota būtinybė geriau ruošti jaunimą karinei tarnybai, atsižvelgiant į vis didėjančius reikalavimus fiziniame, techniniame ir psichologiniame pasirengime, aktyviai ir efektyviau tam panaudoti karines ir technines sporto šakas. Buvo aptarti vis didėjantys spaudos bei televizijos ir radijo darbuoto-

jų uždaviniai nušviečiant šį darbą.

Grupė žurnalistų ir redakcijų susilaukė savo darbo įvertinimo ir apdovanojimų. Tarp apdovanojimų SDAALR CK ženklų „Už aktyvų darbą“ yra ir „Komjaunimo tiesos“ bei „SPARNŲ“ redakcijos.

„SPARNŲ“ inf.

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Masiškiausia aviacijos sporto šaka yra aviamodelizmas. Šiuo metu respublikoje priskaityta 230 aviamodelizmo būrelių, kuriuose užsiliminėja per 4200 aviacijos sporto entuziastų.

Per penkerius metus paruošta 16 sporto meistrų, 97 kandidatai į sporto meistrus, 194 pirmo ir daugiau kaip 1130 kitų sportinių atskyrių aviamodeliuotojų. Vilniečiai sporto meistrai Jonas Adamonis [sklandytuvų modeliais] ir Gintaras Šablinskas su Ramučiu Paužuolu „oro kautynėse“ yra iškovoję Tarybų Sąjungos čempionų aukso medalius, o kauniečiai Rolandas Jasmontas su Gintu Bernotu tapo šalies jaunių pirmenybių nugalėtojai.

VIENA MINTIS — NUGALĖTI

Nuskriaudė gema Utenos rajono aviamodeliuotojus. Gražu čia, bet modeliuotojai savo aerodromui vietos neranda. Utenos apylinkėse bet kuris laukas — šalia miško. Jei užgeso pusiaukelėje „parsiutavimo“ dagtis ar stipresnis termikas pasitaikė, — gali atsisveikinti su modeliu... Tiesa, abu TSRS III jaunimo žaidynių nugalėtojai iš mūsų respublikos A-1 ir A-2 laisvo skridimo modelių klasėse gimė ir augo kaip tik Utenos rajone — tai Utenos 5-osios vidurinės mokyklos auklėtinis Romas Bražėnas ir Remonto mechaninės gamyklos šaltkalvis Sigitas Jakutis.

Abiejų uteniškių kelias link pjedestalo nebuvo labai vingiuotas. Galbūt todėl, kad qoirės — tos pačios: meilė ir atsidavimas modelizmui.

Sekais kvepiančius kambarėlius keičia gaivi pievos, kurioje vyksta treniruotės, aplinka. Po to varžybos. Tiesa, respublikos čempionatai — ne šiaip varžybos, o rezultatų suvedimo akimirka. Jau gerokai prieš čempionatą tuos rezultatus reikia turėti skraidymų knygelėse.

Ir uteniškiai stengėsi išnaudoti kiekvieną tokią progą. Jei vyksta Vilniaus miesto atviras aviamodelizmo čempionatas, Utenos modeliuotojai — jau čia. Tik geresnė orai nusistovėjo — būrelis traukia ieškoti didesnės pievos. Bet... būsimasis žaidynių nugalėtojas respublikos čempionate tebuvo trečiojo dešimtuko viduryje. Romas Zaranka pasiūlė Sigitui siekti nedaug — trečiojo suaugusiųjų atskyrio normos. Vaikiniui reikėjo grąžinti pasitikėjimą savo jėgomis. Vadovas sugebėjo tai padaryti.

Dėl R. Bražėno problemų nebuvo. Jam, uteniškiui, net per didžiausius speigus atklampoti į būrelio užsiėmimus nesudėtinga. Kas kita Sigitui. Iš Gudeniškių kaimo, kur jis gyvena, iki Utenos — ne keli žingsniai. Didesnę laisvalaikio dalį tekdavo praleisti kelyje. Tik užvažiuoja pas vadovą į namus, paprašo medžiagų, pasitaria, nes kai kurias modelio dalis tekdavo daryti ne Utenoje, o Troškūnuose, kur S. Jakutis mokėsi profesinėje technikos mokykloje. Tada — vėl

į kelią. Paties Sigito žodžiais — prie modelizmo reikia priprasti. Tada viskas paprasčiau, modelį greičiau sugebi pasigaminti, ir jis išeina tvirtesnis, skrenda geriau.

Meistriški rezultatai ilgai buvo vaikinių svajonėse, nes jie tik 1976 metais pradėjo „kalti“ modelizmo abėcėlę. 1979 metais Biržuose, LTSR čempionate laisvo skridimo aviamodeliais įvyko R. Bražėno ir S. Jakučio debiutas. Sigitas užėmė 26 vietą A-2 modelių klasėje, o Romas buvo penktas A-1 klasėje.

Teisinga R. Zarankos ieškojimų kryptis save pataisino jau sekančiais metais, kai Romas Bražėnas savo klasėje tapo respublikos čempionu. Aišku, vadovas tikėjo abiem savo auklėtiniams, bet S. Jakutis vicečempiono titulą 1981 metais iškovojo kiek netikėtai. Sigitas rimtai „su-kryžiuvo špagas“ su Rimantu Indrišoniū. Rimantas 32 taškais aplenkė Sigitą ir tapo respublikos čempionu A-2 modelių klasėje. Sigitas liko antras, surinkęs 1228 taškus ir įvykdęs kandidato į sporto meistrus normą. Sėkmė visada lydi atkaklius!

Tais pačiais metais Romo Bražėno užduotis buvo nelengva — reikėjo apginti čempiono titulą. Deja, to padaryti nepasisekė, nors sidabro medalis, kurį Romas parsivežė iš šitų varžybų — paguoda ir sėkmės ateityje garantija. O sėkmė Romui buvo reikalinga. Ėmė „spausti“ A-1 modelio klasės amžiaus limitas.

Kai 1982 metais prasidėjo moksleivių spartakiada, Sigitas jau dirbo Utenos remonto mechaninėje gamykloje. Darbas centriniame detalių atstatymo ceche — kaip ir visi darbai reikalauja truputėlio širdies. Jei nėra tos dalytės — slysta tepaluotos detalės iš rankų... Dideliame gamyklos kolektyve Sigitas —

vienas vienintelis modeliuotojas. Nuo to jam ne lengviau. Jokių nuolaidų nėra ir būti negali. Gerai, kad moksleivių spartakiada vyko atostogų metu — vaikas nuvažiuo kartu su rajono komanda į Kapsuką, penketą dienų pasitreniravo, nes oficialioje įskaitoje skraidyti negalėjo — iš moksleiviško amžiaus jau buvo išaugęs. Teko stebėti, kaip skraido draugai.

Tuoju po spartakiados prasidėjo LTSR čempionatas. Romas A-1 klasėje tapo respublikos čempionu. Sigitas apgynė vicečempiono vardą A-2 klasėje jaunių grupėje.

Visa ši istorija klostėsi pa grindinio įvykiu — TSRS III jaunimo žaidynių išvakarėse. Dabar galima pasakyti, kad be pirmųjų pergalių ir pralaimėjimų, be tvirtos vadovo paramos, be vienišo modelio skrydžio nebūtų Sigito Jakučio ir Romo Bražėno pergalių žaidynėse. Pergalių, kurios lėmė Lietuvos ekipai trečią komandinę vietą žaidynėse.

— Į jaunimo žaidynių aviamodeliuotojų varžybas Minske važiuavo su viena mintim — nugalėti, — prisipažįsta Romas Bražėnas. — Treniruotės stovykla Kiviškėse tik paskatino tokį mano įsitikinimą. Modelis buvo su-reguliuotas, per trejus metus buvau sukaupęs nemažą varžybų patirtį...

Nelengva išauginti čempionus, paruošti pergalei, kad jie nesuklyptų paskutinę akimirką. Nė kiek nelengviau būti ir čempionu, nes prieš kiekvieną startą neretai ateina mintis: „O jeigu nepasiseks? Juk manim tiki...“ Geras modelis — dar ne viskas. Reikia tvirtos ryžto nugalėti. Romas Zaranka sugebėjo įkvėpti šitą ryžtą Romui Bražėnui ir Sigitui Jakučiai.

TSRS jaunimo žaidynių čempionai (iš kairės į dešinę): R. Bražėnas, būrelio vadovas R. Zaranka ir S. Jakutis.

K. KUPČIONO nuotr.

K. DUBAUSA

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Du klubai respublikoje kultivuoja lėktuvų aukštąjį pilotažą. Tačiau meistriškumo lygiu mūsų pilotažininkai jau daugelį metų pirmauja šalyje. 1978 ir 1979 metais Tarybų Lietuvos pilotažininkų rinktinė tapo šalies pirmenybių laimėtoja. Vilnietis tarptautinės klasės sporto meistras Jurgis Kairys iškovojo pasaulio ir Europos čempiono aukso medalius atskirose rungtyse. Jis, o taip pat Stepas Artiškevičius, Violeta Gedminaitė, Rolandas Paksas, Romas Pivnickas ne kartą buvo apdovanoti TSRS čempionų bei prizininkų medaliais.

BRANDUS SEZONAS

Ruduo — toks jau ypatingas laikas, kad panūsta atsižvelgti į besibaigiančius metus. Kokie jie buvo? Ar pasiekta tai, kas buvo užsiamota, ar neišsipildžiusius lūkesčius teks atidėti kitoms metams? Žinia, didelių tikslų ir rimto darbo reikės visada, tačiau apie 1982-uosius jau galima drąsiai pasakyti — Lietuvos aukštojo pilotažo sportininkams tai buvo geri metai.

Veisingą sezono veiklą pranašavo jau pati pradžia. Kai į Lietuvos aviacijos sporto federacijos būstinę susirinkdavo prie aukštojo pilotažo vairų stovintys vyrai su Vladu Drupu priešakyje, išgirdavai daug dalykiškos šnekos. Kaip geriau organizuoti darbą, spręsti jį lydinčias problemas?

Igyvendinti Lietuvos aukštojo pilotažo vyr. trenerio P. Vinicko devizą „Skraidyti — ištisus metus“ smarkiai trukdė rūsios žiemos negandos. Tad treneris žiemos vakarais vertė lakūnus lieti prakaitą sporto salėje, grūdinčius fiziškai ir nei į varžybų programą įtraukė fizinio pasiruošimo pratimą. Ateityje, matyt, fizinės parengties vertinimo kriterijai dar tobulės, tačiau trenerio intencija aiški — šiandieniniame pilotaže be tvirto pasiruošimo ne ką įrodysi.

Stojus goriems orams skraidymai ištisus įsismagina. Tiek Kiviškėse, tiek Alytuje, kur vyko rinktinės kandidatų treniruotės, nuskriaustų, atrodo, nebuvo. Tarp kitokių žiurmetinės pažangos apraiškų, kaip pastebėjo pasaulio čempionas Jurgis Kairys, buvo ir tai, kad žiemet daugiausia skraidė būtent tie, kam iš tikrųjų reikia skraidyti. Užtat ir šoktelėjo iki šiol nelabai girdėta karta. Per pirmąsias varžybas Kiviškėse, kur be nugalėtojų tapusių Lietuvos lakūnų, dalyvavo svečiai iš centrinio V. Čkalovo aeroklubo, Leningrado ir Maskvos, prizines vietas

išsidalijo žinomi asai: leninградietė G. Stanevskaja, vilnietis J. Kairys ir kaunietis L. Jonys, o trys jauni pilotai — V. Lapėnas, R. Noreika ir V. Kurbiedis — tapo TSRS sporto meistrais. Panašiam mače Leningrade, kur, neskaitant šeiminių, startavo Ukrainos, Kazachstano ir Lietuvos pilotai, meistriškus normatyvus įvykdė dar trys mūsų lakūnai — O. Motiejūnaitė, S. Narvilas, V. Armonas. O Vytautas Lapėnas net ir mažo nugalėtoju tapti nepasidrovėjo.

Tęsiant ekskursiją sezono varžybų keliais, vilniečio Lapėno pavardę nori nenori tektų minėti kiekvieną sykį. Antai pasinaudojęs proga, kad garsūs varžovai J. Kairys ir R. Paksas išskrido dalyvauti pasaulio čempionate Austrijoje, Vytautas suskubo tapti absoliučiu Lietuvos čempionu. Ir vėliau, TSRS pirmenybėse, jis nė kiek nepa-našėjo į naujoką, nors į Tulią susirinko visi pajėgiausi pilotai.

Skraidyti Vytautas pradėjo sklandytuvu Biržuose, kuriuos iš gimtojo Pasvalio rajono laisvalaikio pasiekdavo kaip įmanymas. Pora metų pabuvojęs oro desantininku, įstojo į Vilniaus inžinerinį statybos institutą, pradėjo treniruotis Vilniaus aeroklubo aukštojo pilotažo grupėje. Į pirmąjį savarankišką skridimą Vytautą palydėjo vadovaujanti grandžiaus darbšti Kiviškių lakūnų instruktorė Rima Polinauskienė, per dešimtį „sparnuotos pedagogikos“ metų parengusi ištisus didelį jaunimo pulką. O susigaudyti pilotažo vingrybėse Vytautui noriai padėjo visi, kas tuos dalykus išmano: Unikauskas, Jonys, Kairys, Paksas ir daugelis kitų. Dabar Vytautas juokauja, kad jau trečiosios skraidymų vasaros viduryje pajutęs, jog kažkas lyg ir įsėina.

Gabumai gabumais, o knietį pabrėžti kita — didelį Vytauto norą ir darbštumą. Jo

Tarybų Lietuvos pilotažininkų rinktinė Borkų aerodrome prie paminklinio akmens S. Artiškevičiaus žuvimo vietoje (iš kairės į dešinę): V. Lapėnas, sporto telsėjas P. Šnioka, R. Paksas, P. Girsutė, treneris P. Vinickas, J. Kairys, komandos vadovas J. Žilionis ir L. Jonys.

neatbaidė sunkios treniruotės, nei teoriniai užsiėmimai, nei atstumai į aerodromą. To, deja, nepasakysi apie būrį žiurmetinių debiutantų, iš kurių tik du įstengė įveikti metų kursą. Vytautas pirmųjų metų programą užbaigė vidurvasarį.

Ši vasara daug kam buvo, sakyčiau, lūžis pakeliui į tikrąjį meistriškumą. Tokį džiuginantį pakilimą sąlygoja bendras darbas. Tai ir SDAALR CK rūpestis, ir aviacijos sporto klubų vadovų iniciatyva, ir rinktinės trenerio strategija, ir kasdienis instruktorių triūsas, ir sportininkų užsidedamas skrydžiams. Viskas buvo daroma respublikos aukštojo pilotažo labui. Nepasverski kieno koks indėlis: platus trenerio P. Vinickoostas, Vilniaus aeroklubo viršininko J. Žilionio sprendimai, instruktorių R. Pivnicko, A. Unikausko ir daugelio kitų neabejingų pilotažui žmonių energija, Jurgio Kairo ir Rolando Pakso pavyzdys jauniems.

Siemė pirmą kartą Lietuvos aviacijos sporto istorijoje pasaulio čempionate debiutavo net du mūsų respublikos atstovai: J. Kairys — TSRS rinktinės senbuvis ir Rolandas Paksas. Aukštą meistriškumą Rolandas pademonstravo ir XXVIII šalies čempionate Tuloje. Kartu su Paksu bei Kairiu ginti respublikos garbę šalies čempionate LTSR nusipelnęs tre-

neris P. Vinickas patikėjo O. Motiejūnaitėi, L. Joniui, V. Lapėnui.

Tuloje mūsų vyrai skraidė puikiai. Užtikrintai laimėti pirmasis ir trečiasis pratimai. Tačiau tarp jų, suprantama, buvo ir antrasis. Kaip yra pastebėjęs sporto meistras A. Unikauskas, norint laimėti šalies pirmenybes, negalima padaryti nė vienos klaidos. Deja, antrajame pratime telsėjai užfiksavo mūsų vyrams du akies mirksnį trukusius pažeidimus. Jie ir nulėmė leninradiečių pergalę.

Antroji komandinė vieta — daug tai ar mažai? Pasirodė, žinoma, šauniai, o tos dvi akimirkos tebus pamoka ateičiai, nes meistriškumui nėra ribų.

Medalių dalybose tauriausieji atiteko absoliučiam Europos ir pasaulio čempionui leninradiečiui V. Smolinui. Beveik visą sidabrą ir bronzą tarpusavyje pasidalijo absoliučioje įskaitoje antrąją vietą užėmęs R. Paksas ir trečiosios vietos laimėtojas J. Kairys. Įskaitant ir rinktinės vyr. trenerio P. Vinicko medalį, vyrai pelnė jų devynis — daugiau kaip pusę.

Rudenio, žypsantis švelniai rugsėjo saulei, lakūnai dar sykį susirinko į Kiviškes. Dariaus ir Girėno taurės laimėtoju tapo iki šiol neturėjęs šio titulo J. Kairys.

E. GANUSAUSKAS

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Patriotinės draugijos pirminės organizacijos veikia 1151 įmonėje, 737 kolūkiuose, 310 tarybinių ūkių, 1170 įstaigų, 1295 mokymo ir mokslo įstaigose, prie 66 butų fondo eksploatavimo tarnybų.

Organizacijose įkurti 253 muziejai, 1290 šlovės kambarių.

Geriausių organizacijų patyrimui skleisti Lietuvos TSR SDAALR Centro komitetas per ataskaitinį laikotarpį išleido 80 informacinių laišų, 3 brošiūras, 15 spalvingų plakatų.

Apie pastaruosius rašoma žemiau pateikiamoje medžiagoje.

BIČIULIAI IR PATARĖJAI

Ukmergės rajono žemės ūkio artelės „Lenino keliu“ pirminė SDAALR organizacija daugiau kaip 10 metų vadovauja šio ūkio mechanikas K. Aleknavičius. Šis ūkis — vienas pirmųjų respublikoje. 1981 metais šimui hektarų žemės ūkio naudmenų gauta 164 centneriai mėsos, iš kiekvienos karvės primelžta 3240 kilogramų pieno, javų derlius iš kiekvieno hektaro sudarė 25 centnerius. Ūkio SDAALR komitetas kartu su kolūkio partine organizacija siekia, kad TSKP CK 1982 m. gegužės plenumo nutarimai būtų sėkmingai įgyvendinti. Gyventojų idėjų politinio ir karinio patriotinio auklėjimo darbe aktyviai dalyvauja karo ir darbo veteranai. Apie kiekvieną jų galima papasakoti daug įdomaus. Antai kad ir Socialistinio Darbo Didvyris Juozas Kondrotas. Jis visada tarp žmonių. Nė vienas gynybinis renginys nepraeina jam nedalyvaujant. J. Kondrotas — didelis jaunimo bičiulis ir globotojas.

Organizacijoje tradicija tapo iškilmingai palydėti jaunuolius į Tarybinę Armiją ir Karinį Jūrų Laivyną, čia turiningai apipavidalinta vaizdinė agitacija, organizuojami lenininiai skaitymai, susitikimai su karo ir revoliucinio judėjimo dalyviais, žygiai ir ekskursijos.

Kolūkiečiai patriotinės draugijos nariai aktyviai dalyvauja tradiciniuose gynybinio masinio darbo mėnesiuose, iškilmingai pažymi reikšmingas datas — ypač Pergalės dieną, pirma laiko įvykdo užduotis didinti savo gretas, rinkti nario mokesčius, realizuoti draugijos loterijos bilietus, dažnai patys organizuoja sporto varžybas, dalyvauja rajono masto renginiuose.

SDAALR narių pasididžiavimas — tai kolūkio muziejus, kuris įsikūręs didelėje ir šviesioje patalpoje. Jame daug eksponatų: nuotraukų,

knygų, albumų, stendų. Lankytojai iš jų sužino apie kolūkio „Lenino keliu“ susikūrimo istoriją, apie didvyrišką tarybinių žmonių kovą Didžiojo Tėvynės karo metais, apie artelės narių dalyvavimą kare.

Kolūkiečiai mėgsta savo muziejų, ypač daug čia žmonių visaliaudinių iškilmių dienomis. Atvyksta svečių iš kaimyninių kolūkių, kitų Lietuvos rajonų ir net kitų respublikų.

Respublikos SDAALR CK nutarė paskleisti „Lenino keliu“ kolūkio SDAALR pirminės organizacijos darbo patyrimą, išleisti plakatą „Ką gali kaimo organizacija“. Tai respublikos rajonuose sukėlė daug kalbų.

„Jaunuoliai, gerai dirba“, — žavėjosi vieni.

„Argi pas juos viskas taip gerai?“ — abejojo kiti.

Tie, kurie lankėsi „Lenino keliu“ kolūkyje, ne tik įsitikino geru organizacijos darbu, bet ir atsivežė bloknotus, kuriuose aprašytas šis darbo patyrimas, kad būtų galima į jį įdiegti savo organizacijoje. Na, o daugeliui gynybinių kolektyvų vadovų minėtas plakatas buvo tas orientyras, į kurį reikia lygiuotis, kad būtų galima pakelti karinio patriotinio darbo lygį.

SDAALR Švenčionių rajono komiteto pirmininkas F. Bobrovovas pasakojo, kad plakatą paskatino geriau dirbti tuos SDAALR pirminių organizacijų vadovus, kurių darbe pasitaikydavo trūkumų, ir jie ėmėsi priemonių šiems trūkumams pašalinti. Štai „Bolševiko“ kolūkio pirminės organizacijos pirmininkas V. Meidus atsinešė plakatą į organizacijos susirinkimą, perskaitė tekstą, šios organizacijos nariai parengė ir patvirtino priemonių gynybiniam masiniam ir sportiniam darbui gerinti planą. Dabar ši organizacija — viena geriausių Švenčionių rajone. Tai tik vienas pavyzdys.

Per periodą, praėjusį po

patriotinės draugijos pirmojo suvažiavimo respublikos SDAALR CK išleido daug plakatų. „Svarbiausias miesto komiteto rūpestis“, „Žaibas žygyje“, „Ereliukai mokosi skraidyti“, „Rajono komitetui vadovaujant“, „Žengiantys priešakyje“, „Patriotų auklėjimas“, „Pirmaujantieji“ ir daugelį kitų. Juose pasakojama apie pažangų SDAALR organizacijų patyrimą. Bet išleisti plakatą — tai tik pusė darbo. Vaizdžiai kalbant, jį reikia dar priversti dirbti. Ir šioje srityje daug daro SDAALR miestų ir rajonų komitetų pirmininkai.

Plakate „Sportas pirminėje gynybinėje organizacijoje“ pasakojama apie techninių ir karinių taikomųjų sporto šakų vystymo patyrimą Kauno rajono Raudondvario eksperimentinio ūkio SDAALR pirminėje organizacijoje. Ši organizacija viena geriausių rajone. Ypač gerai čia išvystytas sportas. Šaukiamojo amžiaus jaunuoliai dabar išeina į karinę tarnybą fiziškai stiprūs, ištvermingi, įsigiję karinę techninę specialybę. Eksperimentiniame ūkyje dirbamas sportinis darbas buvo teigiamai įvertintas partijos Kauno rajono komiteto plėnume, svarstant karinio patriotinio auklėjimo ir sporto vystymo rajone klausimus.

Plakatas „Sportas pirminėje gynybinėje organizacijoje“ buvo išsiuntinėtas visoms SDAALR organizacijoms. Gavo jį ir Kauno rajono komitetas. Šio rajono komiteto eiliniame prezidiumo posėdyje dalyvaujantys buvo supažindinti su plakato turiniu. Buvo priimtas nutarimas, paskleisti plakate aprašytą teigiamą sportinio darbo patyrimą.

SDAALR Kauno rajono komiteto prezidiumo nutarimas padarė teigiamą poveikį sportiniam darbui gynybiniuose rajono kolektyvuose. Daugelyje organizacijų darbas pagyvėjo, aktyviau vei-

kia sekcijos ir būreliai, padaugėjo sportininkų, papildomai įsigyta daug sportinės technikos ir inventoriaus. Anksčiau sporto nekultivavusios S. Nėries kolūkio, Mechaninės remonto gamyklos, Respublikinio mechanizacijos tresto SDAALR pirminės organizacijos įsteigė sportines bazes, rengia varžybas tarp brigadų ir cechų.

Bet kurio gynybinio kolektyvo — nuo cecho ir pirminės organizacijos iki rajono ir miesto komiteto — veikla priklauso nuo to, kas jai vadovauja, nuo vadovų iniciatyvos, sugebėjimo patraukti SDAALR narius įdomiais renginiais, parodyti deramą pavyzdį. Todėl respublikos SDAALR Centro komitetas, dirbdamas didelį darbą parenkant bei auklėjant kadrus, iškelti iniciatyvius ir energingus darbuotojus, nuolat domisi, kaip jie dirba, nagrinėja SDAALR miestų, rajonų, pirminių ir cechinių, mokomųjų, sportinių organizacijų darbo patyrimą, remia tai, kas geriausia jų darbe, stengiasi paskleisti jų patyrimą visuose gynybiniuose respublikos kolektyvuose.

Yra daug pažangaus patyrimo skleidimo formų. Viena jų — respublikos gynybinėje organizacijoje sistemingai leidžiami spalvingi plakatai. Ilgametė praktika parodė, kad jie padeda etatiniams SDAALR darbuotojams ir aktyvistams kelti gynybinio masinio, karinio patriotinio ir sportinio darbo lygį.

Pažangaus patyrimo skleidimas nėra trumpalaikė kampanija, o svarbus ir sunkus nuolatinis darbas. Skleisti pirmųjų patyrimą visur, mokytį gynybinius kolektyvus viso, kas geriausia, ir tuo būdu pakelti atsiliekančias organizacijas iki pirmųjų lygio — vienas svarbiausių uždavinių. Todėl reikia tikėtis, kad minėti plakatai susilauks teigiamo įvertinimo patriotinės draugijos II suvažiavime, kad jie ir ateityje bus nuosirdūs draugijos darbuotojų ir aktyvistų bičiuliai ir patarėjai.

B. LARKINAS,
TSRS žurnalistų sąjungos narys

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Pastaraisiais metais vis plėtėjo techninių sporto šakų geografija mūsų respublikoje. Daugėjo kolektyvų, kultivuojančių vis sudėtingesnes sporto šakas: automobilių, motociklų, kartingo, radijo. Respublikos periferijoje išauga vis daugiau gerų sportininkų, atstovaujančių respublikai sąjunginėse ir tarptautinėse varžybose. Visuomeniniai technikos sporto klubai šiuo metu veikia 102 draugijos pirminėse organizacijose. Vienas jų — ir Raudondvaryje, Kauno rajone.

IKI VIRŠŪNĖS NETOLI

Ne vien Raudondvario pilis puošia šį nedidelį miestelį šalia Kauno. Raudondvaris — Lietuvos žemės ūkio mechanizacijos ir elektrifikacijos mokslinio tyrimo instituto eksperimentinio ūkio rezidencija. Ūkio administracinis-kultūrinis kompleksas nedaug nusileidžia Lietuvos architektūros perlui ant Nevėžio kranto. Veikli čia ir pirminė SDAALR organizacija, o prieš penkerius metus susikūręs visuomeninis technikos sporto klubas jau išgarsėjo ne tik respublikoje, bet ir už jos ribų. Klubo nariai — ūkio pirminės SDAALR organizacijos branduolys, o iš penkiasdešimties aktyviausių sudarytos komandos sėkmingai gina ne tik Raudondvario, bet ir viso Kauno rajono sportinę garbę respublikos ir sąjunginėse varžybose. Dabar Raudondvaryje rajono SDAALR komiteto nufarimu ruošiama rajono automobilių sporto rinktinė.

Kurgi šio vešlaus ir tvirto želmens šaknys, kodėl toks klubas įsikūrė Raudondvaryje!

Nevėžio krantais nusidriekęs miškas šalia Bernatonių. Iš Raudondvario jį ir pėsčias nesunkiai pasiektum. Tylūs, lyg ko išsigandę miško keliukai. Jie tarsi atklydę iš ralio meistrų svajonių — čia visos sąlygos atrasti bendrą kalbą su nauju šturmanu, nugalinti automobilio vairavimą sudėtinga trasa.

Geltonos spalvos, šilto ir šalto matę „Žiguliai“ išnyra iš už posūkio. Stabtelė. Trumpas įsibėgėjimas, šaižiai supčia stabdžiai ir automobilis lyg vilkutis apsisuka 180 laipsnių kampų. Už automobilio vairo — Viktoras Gorelčėnka. „Idomu, kaip pasikeistų Viktoro gyvenimas, jei aplinkybės atimtų iš jo tokias treniruočių minutes, išbrauktų

Lenktyninę mašiną „Estonija-18“ startui ruošia (iš kairės į dešinę): A. Stankevičius, A. Norbantas, L. Nekrošius ir V. Gorelčėnka.

buvusių ir būsimų varžybų momentus — sunkios kovos svaiginančias akimirkas?“ — pagalvoju. Mes be reikalo pradėjom tokią kalbą — šiandien Viktoras net neįsivaizduoja savęs be technikos sporto. Vien todėl, kad padaryta dar ne viskas, svarbiausi darbai — ateityje.

Klubas kultivuoja automobilių sportą (ralį ir žiedines lenktynes), kartingą ir skraidyklių sportą. Raudondvario kartingistai sunku pralenkti Kauno miesto kartingo varžybose. 1981 metais jaunių komanda čia iškovojo pirmąją vietą, šiais metais tose pačiose varžybose pasirodė taip pat neblogai, o turnyre, skirtame Jonavos išvadavimo iš fašistinių okupantų metinėms, vaikinai buvo treči. Klubo automobalininkai plento žiedinėse lenktynėse užėmė penktą vietą respublikoje, bronzos medalį V. Gorelčėnka parsivežė iš LTSR čempionato. Automobilų ralio komanda (H. Balčiūnas, S. Juozalėnas, V. Jusevičius ir V. Bartulis) respublikos čempionate rajonų tarpe iškovojo pirmąją vietą.

— Mes turime tikrą technikos sporto entuziastą, kuris nuoširdžiai džiaugiasi mūsų pergalėmis, rūpinasi sportininkais. Tai Eksperimentinio ūkio direktorius Povilas Vengeliauskas, — pasakoja Viktoras Gorelčėnka. — Jo parama, patarimas mums reiškia labai daug. Klubo garaže — trys sportiniai „Estonijos“ markės automobiliai, dvylika kartų, turime savo autobusą.

Nuo pašnekesio apie entuziazmą prasidėjo pokalbis Eksperimentinio ūkio direktoriaus P. Vengeliausko kabinete. Įsitikinau, kad Viktoras apibūdino direktorių net labai tiksliai.

— Jūs, kaip vadovas, aišku, turit susidaręs visų ūkio gyvenimo pusių bendrą vaizdą. Kokia vieta ūkio gyvenime tenka pirminei SDAALR organizacijai? — paklausiau direktorių.

— Svarbi, net labai svarbi. Juk būtent šioj organizacijoj grūdinais jaunimas — ūkio ateitis. Klubas, kaip svarbi šios organizacijos dalis, padeda išlaikyti jaunimą ūkyje. Mums tai ypač aktualu, nes miestas čia pat. Eugenijaus

Freitago, Kastyčio Vitkevičiaus ir kitų sportininkų sprendimą likti ūkyje padiktavo sėkminga veikla klube. Jaunimas net iš miesto pas mus važiuoja. Viktoras Gorelčėnka taip pat gyvena Kaune.

Okis yra pamatas, ant kurio bazuojasi klubas, o čia vaikinai išmoka vairuoti automobilį, motociklą, išmoka šaudyti užsigrūdina fiziškai. — Jūsų ūkio sportininkai dažnai gina rajono garbę. Ar ne per sunki garbės našta? Juk rajone yra ir daugiau ūkių, galinčių turėti tokius klubus.

— Tokia galimybė — tik teoriška. Praktiškai reikalingi žmonės, kurie visa siela būtų atsidavę technikos sportui. Kuo jų daugiau — tuo tvirtesnė sėkmės garantija. Mano pavaduotojas A. Stoškus taip pat aktyviai sportuoja, inžinierius G. Mackonis — skraidyklininkų vadovas. Kaip matote, tokių žmonių yra, todėl ateina ir sėkmė. O dėl naštos? Kartais būna sunku. Klubas išaugo, išaugo ir

[Nukelta | 18 psl.]

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Per laikotarpį po Lietuvos TSR SDAALR I suvažiavimo sparčiai išaugo sporto organizacijų skaičius, jų materialinė ir techninė bazė, gausėjo jų sportininkai laimėjimai. Šiuo metu turime Aukštojo sportinio meistriškumo mokyklą, 13 vaikų ir jaunųjų technikos sporto mokyklų, technikos sporto klubus beveik visuose respublikos miestuose ir rajonuose. Ypačingą vietą jų tarpe užima viena didžiausių patriotinės draugijos sporto organizacijų — Respublikinis technikos sporto jūrų klubas Kaune.

VIENTELIS ŠALYJE

Ne, mes nesakome, jog pradžioje nebuvo nieko... Buvo. 1969 metų gegužės pirmą dieną Kaune buvo įkurtas jūrų klubas. Veikė jis KPI absolvento, aistringą motorlaivių sporto mėgėjo Romo Bankausko vadovaujamas iki sekančių metų rugsėjo 2 dienos, kuomet pavirto... Respublikiniu technikos sporto jūrų klubu.

Praslinko dar pusantros metų, ir prie RTSJK prijungė dar ir auto-moto klubą. Taip tad per tris augimo etapus Respublikinis technikos sporto jūrų klubas tapo stambiausia patriotinės draugijos sporto organizacija, vieninteliu tokio profilio klubu visoje Tarybų Sąjungoje. Bet tuo augimas nepasibaigė. 1971 metų lapkričio 1-ąją atidaryta vaikų ir jaunimo technikos sporto vandens sporto šakų mokykla, vėliau tapusi specializuota, o lygiai po metų duris atvėrė dar viena — Kauno vaikų ir jaunimo technikos sporto auto-moto mokykla. Čia jaunoji pamaina su dideliu noru savinasi motociklų kroso, kartingo, automobilizmo paslaptis. RTSJK šiuo metu kultivuoja devynias sporto šakas, atsakingas už tokio pat kiekio sporto šakų respublikos rinkinių parengimą.

PAS TUOS, PAS KURIUS NIEKO NEBUVO...

Patriotinės draugijos pirmojo suvažiavimo išvakarėse povandenininkai gyveno „labai liūdnei“. Priežastis? Nebuvo kvalifikuotų trenerių, baseino, kuriame galima sistemingai treniruotis žiemą ir vasarą. Nebuvo pagaliau ir aukšto meistriškumo sportininkų. Šiandien su kauniečiais bei respublikos rinktinėmis dirba septyni specialistai. Šios sporto šakos mėgėjų žiedoje jau 14 TSRS sporto meistrų ir 41 kandidatas į meistrus. Tai Virginijos Juodeikienės, Voldemaro Poludnevičiaus, kitų jaunimo auklėtojų nuosirdaus triūso pasekmės. Bet bene labiausiai

džiugina ne ši diena, o perspektyva.

Dauguma geriausių sportininkų — daugkarčių respublikos čempionų ir rekordininkų — studijuoja Kūno kultūros institute, siekia žinių plaukimo sporte, kad galėtų tapti aukštos kvalifikacijos povandeninio sporto specialistais. Juk nieko nėra geriau, kaip teorinės žinios ir daugiametė praktika. Tai liečia RTSJK povandeninio sporto skyriaus ir KKI auklėtinius Tatjaną Mefiod ir Aleksandrą Šapovalovą, Rūtą Aniulytę bei Anatolijų Petračkovą, kitus. Turint galvoje žymiai išaugusį varžybų skaičių, puikų 25 m baseiną, o ypač norą pakelti šios sporto šakos meistriškumą, perspektyva atrodo džiugi. Ypač dėl to, kad respub-

likos jaunieji, sėkmingai ugdomi tiek Kaune, tiek ir Klaipėdoje, bei Vilniuje, kasmet šalies mastu pasiekia vis geresnių rezultatų.

ŠALIES ČEMPIONŲ TITULAI JAU NEBEPATENKINA

Motorlaivininkai sekančiais metais švenčia savo veiklos trisdešimtmetį. Kai kas juokauja: sako, šios sporto šakos mėgėjams geriausiai sekasi, nes klubo viršininkas, LTSR nusipelnęs treneris Romas Bankauskas pats motorlaivininkas buvęs. Bet tų laimėjimų ištis kaskart daugiau.

Anksčiau šalies rinktinės kandidatas buvo tik vienas — Vytautas Matulevičius, drauge ir vieninteliu TSRS tarptautinės

klasės sporto meistrų klube buvęs. Baigė komunistas savąją sportininko karjerą ir liko jaunimo auklėtoju. Perimti jo patyrimą ruošiant techniką, lenktyniaujant, vadinasi išeiti išties motorlaivių sporto akademiją. O juk Vytautas ne vienas. Čia pat ir LTSR nusipelnęs treneris Algis Bakšys, Romas Bankauskas, Valdas Petrūnas, buvęs absoliutus šalies čempionas Leonas Kavaliauskas... Tad nieko stebėtino, kad dabar TSRS motorlaivių sporto rinktinės kandidatais jau tapo trys sportininkai: Ričardas Matelionis, Rimas Kavaliauskas bei Arvydas Bakšys. Pastarasis jau nebesitenkina daugkartinio šalies čempiono titulu — iškovojo šiemet Europos vicečempiono vardą,

Respublikos motorlaivių sporto rinktinės nariai ir treneriai ruošia techniką varžyboms (iš kairės į dešinę): Alg. Bakšys, V. Makarskas, R. Kavaliauskas, J. Janušauskas, Arv. Bakšys, L. Kavaliauskas ir R. Matelionis.

tapo TSRS tarptautinės klasės sporto meistras. Na, o komanda — pirmame šešetuke šalys — sau vietą užgarantavusi. Sekančių metų TSRS tautų vasaros VIII spartakiadoje ir aukščiau kopti siekiama. Juk laimėjo pernai šalies taurę, šiemet šiose varžybose buvo antra.

Paprastai sporte dažnai jaučiama kartų kaita. RTSJK draugiškoje šeimoje to nėra. Gal dėl to, kad labai sumaniai motorlaivių sporto skyriui vadovauja Vytautas Makarskas, o gal ir dėl to, kad žmonės čia — galvoti. Kai tik įsteigė sporto mokyklą, darbui su jaunimu paskyrė didžiausią patyrimą, autoritetą turinčius. Ir ne tik lenktyniavimo, technikos ruošimo srityje. Bet ir kūryboje. A. Bakšio ir V. Petrūno konstrukcijos motorinės valtys — svarbiausias jaunimo laimėjimų sąjunginėje arenoje veiksnys. O kai jaunoji karta sėkmingai dalyvauja varžybose, geri ir suaugusių rinktinės, kurią nuolat papildoma sporto mokyklos auklėtiniai, pasiekimai. Neseniai Grozne šalies čempionate iškovojo net devyni medaliai!

KRIZĖ PERGYVENTA

Tai bene tiksliausias apibūdinimas veiklos, kurią atlieka žiedinių lenktynių motociklais mėgėjai. SDAALR I suvažiavimo išvakarėse žiedininkai, pradėję kultivuoti šią sporto šaką anksčiau negu daugelio broliškių respublikų sportininkai, buvo penkti šalies čempionate, o užėmė būta net antrame dešimtuose. Nemaloni metamorfozė.

Kartų kaita. Šis terminas sportiniame gyvenime, ypač jo pasiekimų skalėje, lyg raudonas gaidys miškininkų

Yra dėl ko pasiginčyti respublikos vandens sporto šakų trenerių V. Kuzmickui, TSRS motorlaivių sporto rinktinės treneriui P. Bogdanovui ir klubo viršininkui R. Bankauskui.

gyvenime. Ypač, kai nėra galimybių ruošti pamainą. Tik ne veltui liaudies išmintis moko, kad viena bėda — ne bėda. Taip ir su žiedininkais. Daugianacionalinė RTSJK rinktinė — draugiškas, kovingas kolektyvas. Bet kai taip susiklostė sąlygos, jog ir treniruotis nėra kur — liūdno. O RTSJK kaip tik taip ir susiklostė. Vidury ataskaitinio periodo pradėta „Nemuno žiedo“ sporto komplekso statyba, lenktynininkams skirtas žiedo rekonstrukcija. Kas iš to, kad netoli trasos sportininkai kukliame bokse susibūrę, jeigu po trasą... buldozeriai žemę stumdo. Sutrikus treniruočių ciklui, sutrinka ir rezultatų augimo kreivė. Tiksliau — krenta. Ne-

mažai reikia valios, užsispyrimo, kad tokiomis aplinkybėmis žmonės išlaikytų gerą sportinę formą, demonstruotų aukštus rezultatus.

Autotransporto įmonės Nr. 3 darbuotojas Kostas Savickas jau kelinti metai šalies rinktinės narys. Prieš šešetą metų jaunimo tarpe tapo sidabro medalininku. Reikėjo kopti aukščiau, jau ir į geriausiųjų šalies žiedininkų stovyklas treniruotis kviesdavo. Bet ar savaitė kita gali atstoti nuolatinį metų darbą? Kai 1980-aisiais Kostą pradėjo treniruoti Romualdas Petkevičius, drauge įvairiausių variantų sugalvodavo. Tik kaskart į Rygą arba Tbilisį treniruotis nevažiuosi. Nelengvai, labai nelengvai sekėsi Kostui kop-

ti meistriškumo laipteliais, žengti link garbės pakopos. Ne veltui RTSJK partinės organizacijos sekretorius, LTSR nusipelnęs treneris Algirdas Pauzys, apibūdindamas naująjį Tarybų Sąjungos žiedinių lenktynių 175 ccm motorais čempioną, pasakė:

— Kostas — labai darbštus ir rūpestingas vaikinai. Jis visuomet kruopščiai paruošia techniką varžyboms. O tai mūsų sporte — bene svarbiausia. Todėl ir sugeba rezultatai: 1980-aisiais — ketvirtas, pernai — trečias, o šiemet jau ir pirmas!

Suprantama, sėkmingas vieno rinktinės nario pasirodymas tapo savotišku akstiniu ir kitiems. Daugiametė rinktinės narė, Klaipėdos namų statybos kombinato vyr. metrologė sporto meistrė Liudmila Bočkova vis 5—6 šalys, gerokai išaugo ir aštuoniolikmečio Kauno eksperimentinės kilmamosios mechanizuotos kolonos darbininko Gedimino Vitlipo pasekmės. Pasispaudė kiti ir... bendra aštunta vieta šalyje.

1983-ieji — TSRS tautų vasaros VIII spartakiados metai. Žiedininkai, įveikę kartų kaitos, sporto bazės krizę, tikisi joje pasirodyti kuo sėkmingiausiai.

AUGANTIS POTENCIALAS

Analogiškai motožiedininkams dar vienais benamiais galima būtų pavadinti automobilių plento žiedines lenktynes pamėgusius sportininkus. Jau daugelį metų respublikoje nėra šiam sportui pritaikytos trasos, ir aktyviai sportuojančių tarpe turbūt jau nebeliko nė vieno veterano, prisimenančio, ar tikrai padeda sportuoti „namų sienos“. Tad ir čia visos viltys — Nemuno žiedas Kačerginėje. O šiuo metu vien Kauno mieste automobilių sportą kultivuoja apie 260 jo mėgėjų. Šį skaičių pateikė autožiedininkų respublikos rinktinės treneris J. Sagatauskas. Jo darbo vieta — RTSJK, darbo sfera — ne vien respublikos rinktinė, bet ir visų Kauno automobilių reikalai.

„Politechnika“, „Zemūktechnika“, „Banga“, „Kelprojektas“, „Rieduva“, Taksi parkas — pirminiai kolektyvai, puikiai žinomi sporto mėgėjams, turintys savo greito ir pagarsėjusį asų, ir daug pradedančiojo gabaus jaunimo. Visų šių klubų veiklos koordinavimas — RTSJK rūpestis. Nenuostabu, kad iš lokio automobilių sporto entuziastų skaičiaus išauga ir

Motociklininkai treniruotėje.

verta pamaina respublikos rinktinėi.

Deja, ypatingai džiaugtis reprezentacinės respublikos komandos startais dar nėra pagrindo. Nors praėjusieji ir buvo pasiekta pačių aukščiausių laimėjimų, pakartoti juos darosi vis sunkiau. Krizė, prasidėjusi 1979 metais ir po metų pasiekusi savo „viršūnę“ (13-oji vieta šalies pirmenybėse), jau įveikta. Respublikos autožiedininkai vėl laimi medalius TSRS pirmenybėse (šiomet J. Šiaudkulis dar kartą tapo čempionu), bet buvusios aukštumos dar nepasiekiamos, šalies rinktinėje mūsų atstovų nebėliko. Būdami objektyvūs, atvirai turime prisipažinti, kad be savos trasos į lyderius ir negrįšime.

Sėdėti sudėjus rankas irgi negalima. Tad sveikintina, jog daugelyje pirminių organizacijų gerai prižiūrimi auga jaunimo „daigynai“, jog nemažėja šios sporto šakos masiškumas, neblėsta tradicijos. Ir didelis vaidmuo čia priklauso vedančiajai organizacijai — RTSJK.

VIETOJ EPILOGO

Mes raportuojame Lietuvos TSR SDAALR II suvažiavimo delegatams, svečiams, visiems respublikos patriotinės draugijos nariams, techninių sporto šakų mėgėjams — „Sparnų“ skaitytojams tik apie keleto RTSJK sporto šakų skyrių bei sekcijų veiklą. Panašiai reikalai klostosi ir kitose: vieny pasiekimai kiek geresni, kitų — kuklesni. Žodžiu taip, kaip paprastai būna gyvenime — be pagrazinimų ir perlenkimų. Ne veltui Respublikinio technikos sporto jūrų klubo kolektyvas per praėjusius po respublikos patriotinės draugijos I suvažiavimo metus (išskyrus 1980 m.) tapo socialistinio lenktyniavimo nugalėtoju. Nuo vyresniųjų nepatogu atsilikti ir vaikų bei jaunimo sporto mokykloms. Na, o jei tokie aukšti pasiekimai, vadinasi ir gigantiskas viso kolektyvo triušas įdėtas.

Išties, per ataskaitinį laikotarpį RTSJK kolektyvas iš-

augo lygiai dešimt kartų — nūnai čia dirba 150 žmonių. Dauguma trenerių — aukštos kvalifikacijos specialistai, kurių 17 — TSRS sporto meistrai, o šešiams suteikti garbingi LTSR nusipelnusių trenerių vardai. Tai A. Bakšys, R. Bankauskas, N. Gudkovas, A. Paurys, V. Petrūnas bei J. Sagatauskas.

Išaugo ir pirminė partinė organizacija, kurioje 15 TSKP narių. Dalykišku rūpinimusi komunistų, trenerių veikla, atskirų sporto šakų būkle paaiškinama, jog prie RTSJK susibūrusios devynių sporto šakų rinktinės tapo draugiškais, vieningais kolektyvais. Juose visi bendrai siekia naujų laimėjimų, noriai dalijasi savo patirtimi su jaunesniaisiais, tampa jaunimo globotojais. O tai ir yra atsakymas į klausimą, kokių būdu RTSJK per ataskaitinį periodą paruošė du TSRS tarptautinės klasės, 109 TSRS sporto meistrai, 263 kandidatai į meistrus, 439 pirmojo ir 686 kitų atskirų sportininkai.

Partinės organizacijos praktikuojamos skyrių viršininkų atviros ataskaitos, atskirų sporto šakų perspektyvinių planų svarstymai, reikalavimas nuolat stiprinti ryšius su visuomeniniu aktyvu padeda RTSJK surengti kasmet nemažai vietinių, respublikos, sąjunginio bei tarptautinio masto varžybų, kurias vykdyti padeda motorlaivių sporto federacija, vadovaujama E. Albrechto, povandeninio plaukimo, kuriai vadovauja H. Jackevičius, bei daugelio kitų sporto šakų federacijų, su kuriomis nuolat palaikomi draugiški ir glaudūs ryšiai.

Per ataskaitinį laikotarpį parengti 594 teisėjai, 304 instruktoriai. Tai didelė visuomeninė jėga, kuria bet kurio momentu gali remtis klubas, jo darbuotojai. Vykdam atakingiausius renginius didžiulės paramos susilaukiama iš prityrusių teisėjų: TSRS garbės teisėjų motociklų ir motorlaivių sporto veterano Viktoro Severino, N. Klimenčovo, R. Baltrušaičio, sąjunginės kategorijos teisėjų A. Sostauskienės, N. Gudkovo,

L. Tomkevičiaus, V. Survilos, E. Zavadskio, aktyvių federacijų narių ir vadovų A. Roseno, N. Gaidulytės, L. Blažaičio, G. Kačiausko ir daugelio kitų.

Bet kuris didelis renginys toli gražu ne vien RTSJK įvairių sporto šakų federacijų reikalas. Gerai, organizuotai rengiamos pirmenybės, čempionatai, taurių turnyrai — tai drauge ir savotiška Kauno vizitinė kortelė, tai savotiškas veidrodys, kuris atspindi partinių bei tarybinių organų dėmesį ir rūpinimąsi patriotinės draugijos veikla, jos propagavimu, populiarumo augimu. Ir šioje srityje RTSJK susilaukia prideramos paramos. Didelį dėmesį visiems Respublikinio technikos sporto jūrų klubo darbo etapams, vykdomiems renginiams skiria LKP Kauno miesto komiteto sekretorius N. Skripnikovas, komiteto skyrių vedėjai M. Jautakas, B. Stabulionis, P. Bekeris, miesto Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Z. Kazakevičius, kurių dalis aktyviai dalyvauja visuomeninių federacijų bei jų komisijų veikloje.

Vienintelis tokio profilio klubas šalyje — Respublikinis technikos sporto jūrų klubas — tai didžiulis sporto kombinatas. Net 800 žmonių sistemingai sportuoja jo sekcijose, skyriuose, mokyklose. Geriausi jų — aštuoni, yra Tarybų Sąjungos motorlaivių, motociklų žiedinių lenktynių bei karinės taikomosios daugiakovės rinktinės nariai. Ir tai bene geriausiai byloja apie tą darbą, kurį su ugnėle, energingai ir nuoširdžiai dirba žmonės, susibūrę komunisto, Lietuvos TSR SDAALR II suvažiavimo delegato Romo Bankausko vadovaujama Respublikiniame technikos sporto jūrų klube.

Ataskaitą surašė „Sparnų“ specialūs korespondentai

**A. IČIKAVIČIUS ir
S. SKAPCEVIČIUS,**
fotografavo
A. VASINAUSKAS

[Atkelta iš 15 psl.]

problemos. Tokiam visuomeniniam klubui, kokį turime, būtų geriau, jei jį remtų kelios organizacijos. Technikos sportui neužtenka dėmesio — reikia ir lėšų...

Vaikinus iš Raudondvario TSK žino ne tik SDAALR komitete. Ir komjaunimo rajono komitetas ne kartą įsitikino, kad jais galima pasitikėti — nei jie patys, nei jų technika neapvils Raudondvario TSK automobiliai iškilmingai vežė fakelą ir vėliavas į Kauno rajono komjaunuolių sąskrydį „Tų dienų šlovė neišblės“. Pergalės dieniai paminėti raudondvariečiai skyrė savo žygį Kauno apylinkėmis devizu „Niekas nepamirštas, nieko neužmiršta“. Patriotinis darbas žygiams neapsiriboja. Pirminė SDAALR organizacija glaudžiai bendrauja su vidurinė mokykla ir Eksperimentinio ūkio kultūros namais. Tradicine Raudondvaryje tapo Kario Motinos šventė vasario 23-osios išvakarėse. Jos metu Tarybinės Armijos karių mamos, kurių sūnūs pareigos atlikti išėjo iš Raudondvario, ūkio kultūros namuose susitinka su karo veteranais. Čia pat dalyvauja vaikinai, tarnaujantys armijoje, bet tuo metu grįžę atostogų. Šventės vyksta įdomiai, ir mamos lieka patenkintos.

Kitapus Nemuno — Kačerginė. Vietomis net gali įžiūrėti atkarpas garsiojo Kačerginės žiedo, kuriame greitai treniruosis ir Raudondvario TSK sportininkai. Didesnė jų dalis — nuosavais lengvaisiais automobiliais, kuriais, pasak Viktoro, į teatrą nenuvažiuosi... Kai kartais reikia pasirinkti tarp nutrūktgalviškų lenktynių viršų ir ramios kelionės į teatrą, vyrai nedvejodami pasirenka varžybą. Ir Vytautas Bartulis su Vytautu Jusevičiumi, ir Henrikas Balčiūnas, ir Artūras Stoškus, ir Algis Brazas, ir Viktoras Goralienka puikiai žino — sportas reikalauja pasišventimo.

Populiari klube ir skraidyklų sporto sekcija, kurios nariai treniruojasi skraidymų bazėje Netonyse, netoli nuo Raudondvario. Sekcijai vadovauja aistringas entuziastas Gintautas Mackonis. Vaikinai pasigamina skraidykles, rungtyniavo respublikinėse varžybose.

Toks klubas gali būti ne tik Raudondvaryje. Gležnučiai žolės stiebeliai prasimuša net ir pro storiausią akmenų dangą. O paskui — vešlus augimas, jei jaunoje širdyse netrūksta entuziazmo.

K. OGINSKAS

Aleksandras Jonušas — Kubos sklandymo rinktinės treneris

Kubos Respublikos karinio patriotinio auklėjimo draugijos nacionalinės tarybos kvietimu Kuboje pradėjo dirbti Kauno aviacijos sporto klubo viršininkas, LTSR nusi-

pelnęs treneris, sporto meistras Aleksandras Jonušas. Jis padės organizuoti Kubos aviacijos sporto klubų veiklą, apmokys sklandymo instruktorius, vadovaus Kubos sklandymo rinktinėi.

Šešias valandas ore su skraidykle

Naują Tarybų Lietuvos skraidyklų rekordą pasiekė sklandymo sporto meistras klaipėdietis Algis Kiškis. Jis spalio 5 d., pakilęs Nidoje nuo Sklandytojų kopos, su savo skraidykle skraidė net 6 val. 2 min.

NAUJAS KOSMONAUTIKOS ISTORIJS PUSLAPIS

Sutinkamai su kosminės erdvės tyrimo programa 1982 m. rugpjūčio 19 d. 21 val. 12 min. Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje buvo paleistas kosminis laivas „Sojuz T-7“.

Kosminį laivą pilotavo įgula: laivo vadas dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas pulkininkas Leonidas Popovas, borto inžinierius technikos mokslų kandidatas Aleksandras Serebrovas ir kosmonautė tyrėja Svetlana Savickaja.

Atlikus pakoregavimą laivo „Sojuz T-7“ skridimo trajektorijos parametrai buvo tokie:

— didžiausias nuotolis nuo Žemės paviršiaus — 280 kilometrų;

— mažiausias nuotolis nuo Žemės paviršiaus — 228 kilometrų;

— apsisukimo periodas — 89,5 minutės;

— orbitos inklinacija — 51,6 laipsnio.

Dukart Tarybų Sąjungos Didvyris TSRS lakūnas kosmonautas LEONIDAS POPOVAS gimė 1945 m. rugpjūčio 31 d. Kirovogrado sritys Aleksandrijos mieste.

L. Popovas — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narys nuo 1971 metų. Jis du kartus skraidė kosmose. Pirmą kartą jis 1980 metais 185 paras skraidė, būdamas pagrindinės ekspedicijos stolyje „Saliut-6“ vadas. Antrą kartą L. Popovas 1981 metų gegužės mėnesį buvo tarptautinės Tarybų Sąjungos ir Rumunijos įgulos vadas.

ALEKSANDRAS SEREBROVAS gimė 1944 m. vasario 15 d. Maskvoje.

1967 metais jis baigė Maskvos fizikos ir technikos institutą. Po to devynerius metus dirbo mokslinį darbą vienoje šio instituto katedroje.

Nuo 1976 metų technikos mokslų kandidatas A. Serebrovas dirba konstravimo biure. Jis pasireiškė kaip techniškai išsilavinęs ir iniciatyvus bendradarbis, kuris sugeba savarankiškai spręsti sudėtingus inžinerinius ir mokslinius uždavinius. Dalyvavo kuriant ir bandant kosminius aparatus.

A. Serebrovas — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narys nuo 1976 metų.

Aleksandras Serebrovas iš-

Iš kairės: S. Savickaja, L. Popovas ir A. Serebrovas.

ėjo visą ruošimosi skridimams laivu „Sojuz T“ ir orbitinė stotimi „Saliut“ kursą.

SVETLANA SAVICKAJA gimė 1948 m. rugpjūčio 8 d. Maskvoje.

Nuo mokyklos metų pamėgo aviacijos sporto žakas. Baigusį TSRS SDAALR centrinę skraidymo ir technikos mokyklą bei Maskvos Sergio Ordžonikidzės aviacijos institutą, dirbo lakūne instruktoare. Nuo 1976 metų S. Savickaja, išėjusi mokymo kursą lakūnų bandytojų mokykloje, dirba bandytoja. Ji išsavo daugiau kaip dvidešimties tipų lėktuvus, yra išskraidžiusi 1500 valandų. Jai suteikta 2-osios klasės lakūno bandytojo kvalifikacija. Išėjo visą ruošimosi skridimui stotimi „Saliut“ ir laivu „Sojuz T“ kosmonautų tyrėjų kursą.

S. Savickaja yra TSRS nuspėlusį sporto meistrė. Ji yra pasiekusi 18 aviacijos pasaulio rekordų, 1970 metais buvo absoliuti aukštojo pilotazo pasaulio čempionė.

Svetlana Savickaja — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narė nuo 1975 metų. Ji yra VLKJS Centro Komiteto narė.

1982 metų rugpjūčio 20 dieną 22 valandą 32 minutės Maskvos laiku kosminis laivas

„Sojuz T-7“ buvo sujungtas su orbitiniu kompleksu „Saliut-7“ — „Sojuz T-5“, kurį pilotavo Anatolijus Berezovojus ir Valentinas Lebedevas.

Leonidui Popovui, Aleksandrui Serebrovui ir Svetlanai Savickajai perėjus į stotį kosminėje erdvėje aplink Žemę ėmė funkcionuoti pilotuojamas mokslinio tyrimo kompleksas „Saliut-7“ — „Sojuz T-5“ — „Sojuz T-7“.

1982 m. rugpjūčio 27 d. 19 val. 4 min. Maskvos laiku, įvykdę mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-7“ — „Sojuz T-5“ — „Sojuz T-7“ tyrimų ir eksperimentų programą, kosmonautai Leonidas Popovas, Aleksandras Serebrovas ir Svetlana Savickaja grįžo į Žemę. Stotyje „Saliut-7“ toliau liko dirbti kosmonautai Anatolijus Berezovojus ir Valentinas Lebedevas.

Kosminio laivo „Sojuz T-5“ nuleidžiamasis aparatas nusileido numatytame Tarybų Sąjungos teritorijos rajone už 70 kilometrų į šiaurės rytus nuo Arkalyko miesto.

Į Žemę atgabenta tyrimų ir eksperimentų, kuriuos atliko pagrindinė įgula stotyje „Saliut-7“ per tris skridimo mėnesius ir penkių kosmonautų įgula bendro darbo metu, medžiaga.

Svarbią vietą įgulos darbų

programoje užėmė medicininiai ir biologiniai tyrimai, kurių dėka gauta daug naujos mokslinės informacijos.

Sėkmingai baigtas įgulos, kurioje pirmą kartą dirbo moteris kosmonautė, skridimas yra naujas ryškus mūsų Tėvynės kosmonautikos puslapis.

Už sėkmingą kosminį skridimą orbitiniame mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-7“ — „Sojuz“ ir parodytą drąsą ir didvyriškumą TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku Aleksandrui Serebrovui ir Svetlanai Savickajai suteikti Tarybų Sąjungos Didvyrio vardai įteikiant jiems Lenino ordiną ir „Aukso žvaigždės“ medalių. Dukart Tarybų Sąjungos Didvyris TSRS lakūnas kosmonautas Leonidas Popovas apdovanotas Lenino ordinu.

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku Aleksandrui Serebrovui ir Svetlanai Savickajai suteikti TSRS lakūno kosmonauto vardai.

* * *

Sėkmingai baigtas ilgiausias kosmonautikos istorijoje 211 parų trukęs pilotuojamas skridimas.

1982 metų gruodžio 10 dieną, 22 valandą 03 minutes Maskvos laiku, įvykdę numatytą darbų orbitiniame mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-7“ — „Sojuz T“ programą, kosmonautai draugai Anatolijus Berezovojus ir Valentinas Lebedevas grįžo į Žemę. Stotis „Saliut-7“ skrieja automatinio režimu.

Laivo „Sojuz T-7“ nuleidžiamasis aparatas nusileido numatytame Tarybų Sąjungos teritorijos rajone už 190 kilometrų į rytus nuo Džezkazgano.

Už sėkmingą ilgą kosminį skridimą orbitiniame mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-7“ — „Sojuz“, už parodytą drąsą ir didvyriškumą Tarybų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku Tarybų Sąjungos Didvyris TSRS lakūnas kosmonautas Valentinas Lebedevas apdovanotas Lenino ordinu ir antruoju „Aukso žvaigždės“ medaliu. Anatolijui Berezovojui suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas įteikiant Lenino ordiną ir „Aukso žvaigždės“ medalių. Jam taip pat suteiktas TSRS lakūno kosmonauto vardas.

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Tik penketą metų respublikoje skaičiuoja skraidyklių sportas. Šiuo metu pas mus — per šimtą skraidyklininkų. Jau surengtos respublikos pirmenybės, dalyvauta pirmosiose dviejose šalies pirmenybėse ir užimtos vietos pirmame komandų šešetuke. Per penkerius metus šio sporto entuziastai septynis kartus gerino Tarybų Lietuvos rekordus. Kaune įkurtas vienintelis šalyje visuomeninis skraidyklių klubas.

NORS VIETA IR GERESNĖ

Skraidyklių sportas mūsų šalyje verčia dar tik pirmuosius savo istorijos puslapius. Prieš metus Tuvos ATSR sostinėje Kyzyle surengtas pirmasis sąjunginis skraidyklių čempionatas leido išryškinti šio sporto vystymo koordinates, nustatė kas ko vertas.

I antrąjį sąjunginį skraidyklių čempionatą, kuris rugsėjo pabaigoje vyko netoli Frunzės, mūsų respublikos komanda, vadovaujama Kauno visuomeninio skraidyklių klubo viršininko Gedimino Kazakevičiaus, atvyko su nauja „ginkluote“: kauniečiai broliai Alfonsas ir Romas Liekiai — su naujomis, pačių pasistatytomis skraidyklėmis „Viktorija“ ir „Nida“, šiaulietis Kintas Juodėnas — su skraidykle, turinčia sparno dvigubą dangą, bet dėl laiko stokos menkai dar apskraidyta. Tarp 36 sportininkų, atstovavusių dvylikai komandų, ir dar keturiolikos individualiai star-

tavusių skraidūnų nelengva buvo rungtyniauti nuo 210 m aukščio Con Taš (lietuviškai Didelis akmuo) kalno. Kaip parodė pirmosios rungties skridimai, šis aukštis aiškiai buvo per mažas, norint siekti geresnių rezultatų, o, be to, daugelis sportininkų į startą stojo su žymiai tobulesnėmis skraidyklėmis, negu mūsų. Didino varžybų įtampą bei sportininkų meistriskumo balansą ir pirmą kartą taikomas papildomas 25 taškų vertinimas už fikslų nusileidimą.

Pirmo pratimo reikalavimas — nuo kalno viršūnės per septynias minutes tiksliai nusileisti į papėdėje pažymėtą finišo ratą. Kadangi kalnas neaukštas, svarbu buvo bent 4—5 minutes išsilaikyti virš paties kalnagūbrio, neišskriant į lygumą. Bet tai nedaugeliui pavyko padaryti. Pratimą laimėjo maskvietis A. Kalininas, o iš mūsų ge-

bet kokia naujovė sunkiai skinasi kelią. Juo labiau aviacijoje, kur viskas siejama su skraidymų patikimumu ir saugumu. Būtina pirma viską išbandyti, keliskart patikrinti, įsitikinti.

Skraidyklių sporto mėgėjams šis kelias buvo sudėtingas, ilgas ir pilnas įvairiausių slenksčių. Prisiskaitę literatūros apie skraidykles, bet praktiškai dar nepažinę šio sporto „užkulisinių“ sudėtingumų, daugelis entuziastų miestuose ir rajonuose statėsi kaip įmanydami sau skraidykles ir bandė skristi. Kai kas įsigudrino skristi nuo daugiaaukščių namų arba motociklui tempiant skraidyklę. Pavojai laukė kiekviename žingsnyje. Kaip parodė gyvenimas, nieko nepadėjo ir draudimai. Žinant, kad kitur skraidyklės tapo labai populiarios, o skridymas jomis — jaunimo labai mėgiamas sportas, kad pradėtos rengti įvairios varžybos ir net oficialūs čempionatai, būtina buvo or-

ganizuoti šios naujos sporto šakos kryptingą veiklą.

Praejusio dešimtmečio pabaigoje, SDAALR Centro komiteto nutarimu buvo pradėtos steigti skraidyklių sekcijos, organizuoti kursai instruktoriams paruošti, įvesta pačių sportininkų pasigamintų skraidyklių registracija ir jų techninės apžiūros kontrolė.

Saviveiklinių ir savamokslių skraidūnų buvo daugelyje respublikos miestų ir rajonų, Respublikos aviacijos sporto federacija, aktyviai padedant SDAALR organizacijoms, ėmėsi organizacinio darbo: prie federacijos buvo įsteigtas skraidyklių komitetas, kuriam buvo patikėta suburti skraidyklininkus, paruošti metodinės medžiagos apie skraidymų saugumą, vesti skraidyklių statybos ir eksploataavimo kontrolę.

Tačiau bene didžiausią vaidmenį čia suvaidino 1980-ųjų metų birželį Kaune įsteigtas visuomeninis skraidyklių technikos sporto klu-

Iš kairės: K. Juodėnas, G. Kazakevičius, absoliutus TSRS čempionas S. Kazancevas, A. Liekis ir R. Liekis.

V. GVOZDOVO nuotr.

bas, pirmas tokio profilio klubas šalyje.

Kūrėsi jis ne tuščioje vietoje. Kauno radijo gamykloje, Antano Sniečkaus politechnikos institute jau egzistavo aktyvios skraidyklių sporto sekcijos. Šių kolektyvų bazėje ir buvo įsteigtas klubas, o labiausiai apsiskaitę ir išsimokslinę geriausi skraidūnai visuomeniniais pagrindais sutiko dirbti instruktoriais, paruošti teorinių straipsnių apie skraidyklių statybą ir skraidymų saugumą. Tačiau bene sunkiausia našta gulė ant LTSR aviacijos sporto federacijos Skraidyklių komiteto pirmininko Sauliaus Prialgausko ir naujojo klubo vadovo Rimanto Leišio pečių. Didelio pasišventimo dėka, padedant aktyviausiems skraidūnams, jiems pavyko suburti miestuose ir rajonuose iki tol buvusias saviveiklines sekcijas ir būrelius atskiruose kolektyvuose, suregistruoti entuziastų turimas skraidykles, išaiškinti sportininkų sugebėjimus ir pasiruošimo skriejimams skraidyklyje lygį. Paskui visiems buvo išsiuntinėta teorinės medžiagos apie skraidyklių sporto sekcijų veiklos organizavimą, skraidyklių statybą, taip pat organizuoti seminarai visuomeniniams instruktoriams ir sekcijų vadovams.

Nefonyse, netoli Kulautuvos, kur Nemuno šlaitas pakilęs į 55 metrų aukštį, buvo įkurta klubo skraidymų bazė.

Skraidūnai savo jėgomis pasistatė anгарą, autopakeltuvą skraidyklėms į kalną užvežti, stacionarinį treniruoklį jauniems sportininkams pirmųjų skridimo įgūdžių išmokyti. Malonu pažymėti, kad šį treniruoklį, kuris sąjunginės federacijos rekomenduotas pasigaminti ir kituose šalies klubuose, sukūrė pirmasis klubo viršininkas Rimantas Leišys.

Dabar Kauno skraidyklių technikos sporto klubas treniruojasi daugiau kaip 50 aktyviausių miesto skraidūnų. Ir ne tik miesto. Klubo bazėje Nefonyse į mokomąsias treniruotes neretai susirenka Tauragės, Šiaulių, Alytaus, kitų miestų skraidūnai. Labai aktyvūs klubo nariai yra Radijo gamyklos elektrikai broliai Alfonsas ir Romas Liekiai, šiais metais savo jėgomis pasistatė naujas tobulesnes skraidykles „Viktorija“ ir „Nida“, tos pačios gamyklos tekintojas Kazys Mikalauskas, sukūręs ir pastatęs dvi skraidykles, su kuriomis dar ir dabar skraido visi pradedantieji. Įžvalgiai, su perspektyva dirba klubo narys, 1981 metų respublikos absoliutus čempionas Kazys Valiulis-Petkevičius, per keletą metų sukūręs ir pastatęs net septynias skraidykles. Dabar jis baigia pasistatyti skraidyklę su dviguba sparno danga.

Nemažai klube ir jaunų gabių skraidūnų. Štai KPI studentas Vytautas Černiauskas su-

gebėjo sukonstruoti ir pats pastatė mokomąją skraidyklę. Gerus sportinius rezultatus pastoviai rodo jauni Radijo gamyklos skraidūnai technologas Kęstutis Mažeika ir Saulius Paukštis.

Klubas, kaip pagrindinis skraidyklių sporto ugdymo centras respublikoje, prie SDAALR komitetų ir kolektyvų susikūrusioms sekcijoms teikia ne tik metodinę pagalbą, bet taip pat padeda gauti brėžinių ir medžiagų skraidyklių statybai.

Nemažesnę dėmesį dabartinis klubo viršininkas Gediminas Kazakevičius, jo visuomeniniai pagalbininkai skiria ir sportinės bazės plėtimui bei tobulinimui. Netrukus klubas įsikurs naujose patalpose Kauno miesto centre (Aušros g-vė Nr. 8), turimą klube 20-ties skraidyklių „bagažą“, su kuriomis treniruojasi ir rungtyniauja klubo nariai, artimiausiu metu papildys dar keletas naujesnių konstrukcijų skraidymo aparatų.

Nėra abejonės, kad Kauno visuomeninis skraidyklių klubas, jauniausias SDAALR aviacijos sporto klubas respublikoje, planingai, veržliai ir organizuotai įgyvendindamas užsibrėžtus veiklos siekius, taps vienu aktyviausių, išugdys aukšto meistriškumo sportininkų, kurie sugebės žengti mūsų sklandytojų ir pilotажininkų pėdomis.

K. NAUDŽIUS

riausiai pasirodęs K. Juodėnas užėmė dvyliką vietą.

Antrame pratime — skridime maršrutu tiksliai nusileidžiant į nustatytą finišo vietą — pranašumą turėjo tie sportininkai, kurių skraidyklės buvo didesnės kokybės. Geriausiai iš mūsiškių vėl pasirodė K. Juodėnas, turėjęs tenkintis aštuoniolikta vieta. Įdomu pažymėti, kad pratimo laimėtojas surinko 240 taškų, o šiaulietis — tik 80. Skirtumas — akivaizdus, tad ir užimta vieta nestebina.

Trečias pratimas buvo bene sudėtingiausias. Startavus nuo kalno viršūnės, per septynias minutes reikėjo apskrieti kuo daugiau posūkių punktų ir tiksliai nusileisti finišo rate. Čia neapalengijamas buvo žinomas skraidūnas iš Taškento S. Kazancevas. Tarp mūsiškių pirmavęs Alfonsas Liekis užėmė šešioliką vietą.

Susumavus visų trijų prati-

mų rezultatus, absoliučiu TSRS čempionu tapo S. Kazancevas. Sidabro medaliu buvo apdovanotas I. Sobolevas, o bronzos — RTFSR rinktinės narys P. Pozdniakovas. Mūsų sportininkai užėmė tokias vietas: K. Juodėnas — 18, A. Liekis — 23, R. Liekis — 34.

Komandomis, kaip ir pirmame čempionate, nugalėjo RTFSR rinktinė, pelniusi 1490 taškų. Į pirmąjį šešetuką pateko: Uzbekijos (1257), Ukrainos (1102), Maskvos (1043), Baltarusijos (848) ir Lietuvos (749) rinktinės. Tolesnėmis vietomis turėjo tenkintis Latvijos, Kazachijos, Leningrado, Estijos, Gruzijos ir Kirgizijos ekipos.

Kokios peršasi išvados? Lyginant su pirmuoju čempionatu, mūsų skraidūnai komandinėje įskaitoje palypėjo viena vieta aukščiau. Bet tai — menkas pasitenkinimas. Kiekvieno vietos asmeninėje įskaitoje (tuo pačiu ir koman-

dos) galėjo ir turėjo būti geresnės. Mūsiškiai dar nesugeba skrisdami tiksliai ir gerai naudotis aukščio ir laiko matavimo prietaisais. Skraidyklių techninė kokybė atsilieka, nors, kaip minėjau, abu kaudiniai startavo su naujai pasistatytomis, puikiai techniškai pagamintomis ir labai estetiškai atrodančiomis „Atlas“ tipo skraidyklėmis. Šio tipo skraidyklės, kaip vertino skraidyklių sporto žinovai, moralškai atsilikusios. Reikia mūsiškiams tobulinti skraidyklių valdymo ir pilotavimo techniką. Verčia susirūpinti ir per lėtai vykstantis respublikos rinktinės papildymas jaunais gabiais skraidūnais.

TSRS tautų VIII spartakiada — nebe už kalnų. Kaip joje pasirodys skraidyklių sporto atstovai, žymia dalimi priklausys nuo minėtų problemų sprendimo.

G. MACKONIS

SOCIALISTINIO LENKTYNIAVIMO NUGALĖTOJAI

Socialistinis lenktyniavimas tarp respublikos aviacijos sporto klubų padeda gerinti masinį sportinį darbą, ugdyti klubuose aukšto meistriškumo sklandytojus, lakūnus, parašiutininkus ir aviamodeliuotojus. Lenktyniavimo dėka pastaraisiais metais labai suaktyvėjo visų klubų veikla, našiau ir geriau dirbo instruktoriai, treneriai, techniniai darbuotojai.

Susumavus šių metų respublikos aviacijos technikos sporto klubų socialistinio lenktyniavimo rezultatus [balai buvo skiriami už politinio auklėjamojo darbo efektyvumą, propagandos turiningumą, aviacijos sporto šakų vystymą jaunimo ir paauglių tarpe, mokomosios sportinės bazės gerinimą, aviatechnikos priežiūrą, mokomojo sportinio darbo kokybę, sporto renginių organizavimą, meistrų ir atskyrininkų paruošimą, klubo sportininkų pasiekimus respublikinėse ir sąjunginėse varžybose], geriausių rezultatų pasiekė ir pirmąją vietą užėmė Vilniaus ATSK [viršininkas Z. Brazauskas]. Klube šiais metais treniravosi daugiau kaip šimtas sklandytojų, paruošta vienas sporto meistras, du kandidatai į meistrus, 4 pirmo ir daugiau kaip 20 kitų atskyrų sportininkų. Klubo sklandytojai R. Stašaitytė, A. Beržinskas ir A. Račiūnas tapo absoliučiais Tarybų Lietuvos čempionais. Klubo komanda užėmė pirmąją vietą respublikinėse antros lygos sklandymo pirmenybėse. Be to, A. Beržinskas tapo nugalėtoju atskirose rungtyse šalies čempionate, pagerino du LTSR rekordus. Aukšto įvertinimo susilaukė klubo sklandytojai už pasirodymą aviacijos sporto šventėje Tušino aerodrome Maskvoje.

Antroji vieta pripažinta Panevėžio ATSK kolektyvui [viršininkas S. Noreika], trečioji — Klaipėdos ATSK [viršininkas A. Dulkė].

Tarp sąjunginio priklausomumo klubų pirmoji vieta socialistiniame lenktyniavime pripažinta Kauno Jono Žilburskiaus aviacijos sporto klubui [viršininkas A. Jonušas]. Tik trim balais [590] atsilikęs Vilniaus aeroklubas [viršininkas J. Žilionis] turėjo tenkintis antra vieta.

L. BUITKUS,
Lietuvos TSR SDAALR
Centro komiteto
vyresnysis lakūnas
inspektorius

MOTORLAIVININKŲ SĖKMĖ

Grozne vyko šalies motorlaivininkų čempionato antrasis turas. Buvo lenktyniaujama 4x5 ir 10 jūrmilių distancijose. Jose respublikos rinktinės nariai iškovojo devynis medalius.

Auksas atiteko motorine valtimi startavusiam Europos vicečempionui Arvydui Bakšiui, sidabro medaliai įteikti skuterininkams Vytiui Sokavičiui ir Ričardui Metelioniui (po du), bronzos — Vytiui Makarskui. Du sidabro medalius iškovojo ir motorlaivių sporto veteranas Antanas Šlapikas, startavęs tradiciniu gliseriu. Dar vienas — pirmasis gyvenime — sidabro medalis įteiktas Šlapiko parengtam jaunam gliserininkui Pranui Mocevičiui, startavusiam R-4 klasėje.

Šiose varžybose mūsų respublikos skuterininkai susigrąžino pereinamąją taurę už pasirodymą šioje klasėje. Tai džiuginantis reiškinys, ypač

turint galvoje kitamet vykstančias TSRS tautų vasaros VIII spartakiados kovas.

Neatsilieka nuo suaugusiųjų ir jaunieji. Novomoskovske vykusiose varžybose kauniečiai, vaikų ir jaunių sporto mokyklos auklėtiniai, ir vėl iškovojo pereinamąją taurę, o jaunių pirmenybėse užimta trečioji vieta. Asmeninėse varžybose sėkmingiausiai pasirodė E. Labanauškas, trečią kartą iš eilės laimėjęs šalies jaunių pirmenybes. Antrąją vietą iškovojo A. Taranda. Sporto mokyklų varžybose ketvirtą kartą startavęs kaunietis O. Sabčiukas pagaliau pasiekė aukščiausiąją garbės pakopą — jis papildė savo žetonų kolekciją auksiniu apdovanojimu. Antras čia buvo Olego komandos draugas L. Gabrilevičius.

V. PETRONAS,
LTSR nusipelnęs treneris

Pirmame plane: A. Šlapikas su savo treneriu A. Vedečiu.
R. ROZICKO nuotr.

TREČIASIS AUKSAS JURGIO ŠIAUDKULIO KOLEKCIJOJE

1979 metų pirmame „Sparnų“ numeryje TSRS tautų VII spartakiados išvakarėse pasirodė korespondencija „...Nugalėjo Jurgis Šiaudkulis“. Joje papasakota apie šio žinomo sportininko ruošimąsi spartakiados kovoms, viltis ir rūpesčius. Antraštė gimė prisiminus jo pergalingus startus 1977 ir 1978 metų TSRS čempionatuose. Tačiau spartakiadoje pergalės pakartoti nepavyko. Technikos gedimai dar lemiamų startų išvakarėse užkirto kelią į išsvajotą spartakiados medalį vienam iš pagrindinių favoritų.

Ir iš vis tada prasidėjo ilgalaikis nesėkmių periodas visai automobilių plento žiedinių lenktynių respublikos rinktinei. Ilgą laiką nei Jurgiui Šiaudkuliui, nei kuriam kitam mūsų respublikos autolenktynininkui nepavykdavo nugalėti TSRS pirmenybėse.

Pagaliau šių metų čempionatas Kijeve vėl padovanojo respublikos sporto mėgėjų išsvajotą aukso medalį. Jurgis Šiaudkulis tapo triskart Tary-

bų Sąjungos čempionu, Kijevo žiede nugalėjęs savo varžovus, rungtyniaujančius standartinės 8-tos klasės automobiliais.

Nejaugi istorija kartoja? Juk kitamet — TSRS tautų VIII spartakiados finalinės kovos. O nugalėti spartakiados išvakarėse, ar ne „blo-

gas ženklas“ mūsų čempionui? Garsus sportininkas įsitikinęs, kad viena nesėkmė — tai dar ne taisyklė, ir pasiryžęs padaryti viską, kad 1979 metų įvykis nepasikartotų.

Deja, ir vėl, kaip ir prieš keletą metų, kartoja senos bėdos. Cituojame Jurgio Šiaudkulo žodžius iš anksčiau

minėtos korespondencijos: „Išvengti nesėkmių daug lengviau, kai esi gerai treniruotas, įgijęs optimaliausią sportinę formą. Tačiau kaip tobulinti tuos įgūdžius, kurie reikalingi skriejant žiedu, jei kasdien važinėji tik keliais, kur greitis ribojamas? Varžybose pas kaimynus, turinčius savo žiedines trasas, dažnai rungtyniauti netenka. Tad padėtis labai prasta. Nebaigus Kačerginės žiedo rekonstrukcijos, matyt, ir nepagerės. Tačiau spartakiados startai jau čia pat.“

Labai gaila, bet visa tai, kas buvo pasakyta prieš ketverius metus, tinka ir šiam momentui. Laikas bėga, ir tai labai daug kainuoja respublikos automobilių sportui.

Neabejojame, kad spartakiados išvakarėse mūsų autolenktynininkai žiedininkai sugebės pasiekti kuo geresnę sportinę formą ir garbingai rungtyniauti. Viena iš pagrindinių vilčių — Jurgis Šiaudkulis.

S. ŽIEDINIS

Triskart šalies čempionas Jurgis Šiaudkulis.

M. JURGAČIO nuotr.

TRASOJE — „DRAUGAS MOPEDas“

„Viską padarysime, kad respublikos jaunųjų sportininkų varžybos „Draugas mopedas“ vyktų sklandžiai ir šventiškai“, — girdėjome SDAALR Jurbarko technikos sporto klube.

— Mes nesistengiame parengti aukštos klasės lenktynininkų, — sako Jurbarko rajono SDAALR komiteto pirmininkas M. Ogorodnikas. — Mūsų rajono vaikinai, pradėję lenktyniauti mopedais ir motoriniais dviračiais, vėliau tampa motociklininkais, varuotojais ir į Tarybinę Armiją išeina įgudę. O kai grįžta namo, įsilieja į mechanizatorių būrį ir vėl dalyvauja varžybose.

Jurbarko TSK visuomeninis treneris V. Salkauskas pasiūlė rengti respublikos jaunųjų mopedininkų varžybas ir šiai iniciatyvai greitai buvo pritarta.

Gausiai varžybas stebėję žiūrovai plojimų negailėjo visiems lenktynininkams, ant savo „eiklių žirgelių“ atkakliai siekusiems pergalės ir pademonstravusiems ryžtą, meistriškumą. Na, o mopedu pirmasis finišavo Jurbarko 1-osios vidurinės mokyklos VIII klasės moksleivis V. Norkus (aplenkę prizininiais tapusius Viešvilės 9-osios vidurinės kaimo profesinės technikos mokyklos moksleivį D. Balt-

rušaitį bei Jurbarko 1-osios vidurinės mokyklos aštuntoką E. Kuciną), motoriniu dviračiu — jauniausias lenktynių dalyvis, 2-osios vidurinės mokyklos IV klasės mokinys T. Rutkauskas (antrą vietą užėmė 2-osios vidurinės mokyklos VIII klasės atstovas V. Višinskas, trečią — Viešvilės 9-osios vidurinės kaimo profesinės technikos mokyklos auklėtinis R. Urbutis).

„Tai mūsų pirmosios pergalės“, — per apdovanojimą neslėpė džiaugsmo abu nugalėtojai, neseniai susidomėję šia sporto šaka. — Ugtelėję stengsimės gerai lenktyniauti ir motociklais bei automobiliais“.

„Komjaunimo tiesos“ prizas buvo įteiktas SDAALR Jurbarko rajono technikos sporto klubo atstovams.

Pirmosios respublikos jaunųjų mopedininkų varžybos, turinčios skambų pavadinimą „Draugas mopedas“, įrodė, kad jos reikalingos. Todėl labai keista, kodėl į jas neatvyko kitų miestų bei rajonų technikos sporto klubų atstovai, be abejo, taip pat mėgstantys lenktynes, greitį. Galbūt jų bus gausu kitais metais? Tuo bent šiandien viliasi varžybų organizatoriai.

A. STANIULIS

Jauniausias varžybų dalyvis Jurbarko 2-os vidurinės mokyklos ketvirtokas T. Rutkauskas, laimėjęs lenktynes motodviračiais.

T. ZEBRAUSKO nuotr.

NIDOJE PASTATYTAS PAMINKLINIS AKMUO

Gražiai paminėjo aviacijos sporto mėgėjai sklandymo Lietuvoje 50-mečio jubiliejų. Vilniuje buvo surengtas iškilmingas minėjimas, pagerbti sklandymo veteranai, sklandytuvų konstruktoriai, šalies ir Tarybų Lietuvos čempionai bei rekordininkai, aktyvūs visuomenininkai. Iškilmingame susirinkime dalyvavo ir respublikos sklandytuvų pasveikino TSRS nusipelnę lakūnai bandytojai maskviečiai I. Selestas ir V. Čiapovas, TSRS SDAALR Centro komiteto valdybos viršininkas, TSRS aviacijos sporto federacijos pirmininko pavaduotojas J. Utkinas.

Iškilmės buvo tęsiamos Kauno Jono Žilburkaus aviacijos sporto klubo skraidymų bazėje Pociūnuose. Čia geriausi respublikos sklandymo meistrai demonstravo skrydžius Prienu eksperimentinėje sportinės aviacijos gamykloje sukurtais ir

pastatytais slandytuvais „Lietuva“, „Nida“ ir motoslendytuvu „Nemunas“, buvo surengta aviacijos sporto šventė, skraidymo aparatų paroda.

Nidoje, kurioje prieš penkiasdešimt metų buvo pradėtas sklandymas, kur nuo dabartinės Sklandytųjų kopos buvo atlikti pirmieji, nors dar ir menki skrydžiai savo pačių pasigimintais sklandytuvais, buvo surengta sklandytuvų, taip pat nuotraukų iš Lietuvos sklandymo istorijos paroda, aviacijos sporto šventė, kurioje naujausiu savo kūrybos sklandytuvu „Garnys“ parodomuosius skrydžius atliko sklandytuvų konstruktorius Bronius Oškinnis.

Toje vietoje, kur prieš penkiasdešimt metų buvo Nidos skraidymo mokyklos angara, o dabar jų pamatų vietoje stovi arka, buvo pastatytas paminklinis akmuo.

Sklandymo 50-mečiui Lietuvoje pažymėti buvo išleistas specialus ženklelis ir jubiliejinis medalis, kuriuo apdovanoti sklandymo veteranai, sklandytuvų konstrukto-

riai, geriausi sportininkai ir treneriai, respublikos aviacijos sporto klubų darbuotojai, šio sporto aktyvistai ir visuomenininkai.

Gėlės prie paminklinio akmens.

K. MIZGIRIO nuotr.

SPORTO SUSTIPRINTA DRAUGYSTĖ

— Na, smūgiuok pagaliau...
— Ne, žaisk pirmą pats link mūsų vartų.

Aukščiau pateiktas piešinys, padarytas specialiai „Sparnams“ Vokietijos veningosios socialistų partijos Apoldos rajono komiteto darbuotojo Helmuto Lorenco, geriausiai atspindi tą atmosferą, kuri buvo būdinga Kretingos „Žemūktėchnikos“ motobolininkų delegacijos vizitui į VDR.

Sportinė kova ir nuoširdi draugystė — jos papildė viena kitą, skatino nuoširdžiam bendravimui, artimesnei pažinčiai.

Ne pirmą kartą margas didžiulis kamuolys suvedė į vieną aikštę kretingiškius ir apoldiečius. Prieš penkerius metus žemaičiai lankėsi su mūsų respublika draugaujantčioje Erfurto apygardoje, išbandė jėgas su VDR sportininkais. Rungtinių būta įvairių, tačiau ir tada draugus bei varžovus nuoširdžiai priėmė apoldiečiai — vietos „Dinamo“ sporto draugijos motociklų sporto klubas, jo nariai. Tad įkart neteko stebėtis, jog dalis vyresniojo amžiaus dinamiečių bei „Žemūktėchnikos“ sportininkų, susitikę klubo patalpose, sveikino vienas kitą kaip seni draugai ir bičiuliai, nuoširdžiai domėdamiesi ne tik sporto pasiekimais, bet ir darbu, šeima, namais.

Penkeri metai — nemažas

laiko tarpas žmonių bei sporto kolektyvų gyvenime. Tuomet, per pirmąją viešnagę į VDR, kretingiškiai dar buvo Tarybų Sąjungos motobolo čempionato pirmosios lygos dalyviai, o apoldiečiai jau kelis kartus savo respublikos čempionai. Dabar dinamiečiai šį garbingą vardą iškovojo jau septintą kartą. Nestovėjo vietoje ir „Žemūktėchnikos“ vyrai. Jie ne tik iškovojo teisę žaisti šalies čempionato aukščiausioje lygoje, bet, prieš trejus metus į ją įkoptę, nūnai įsitvirtino šeštoje turnyrinės lentelės vietoje, pralenkdami daugelį pajėgių kolektyvų. Pagaliau paskutinės čempionato rungtynės žaidė namie kretingiškiai sugebėjo sukovoti lygiosiomis su 1982 m. Tarybų Sąjungos čempionu „Kovrovec“ sportininkais (1:1) ir nugalėti si dabro medalininkus — Maskvos srities „Metalurgo“ sportininkus santykiu 4:1! Didelį įspūdį VDR sportininkams paliko ir sėkmingas Lietuvos rinktinės pasirodymas TSRS tautų vasaros VII spartakiadoje. Trečioji vieta ir bronzos medaliai buvo iškovoti daugumos kretingiškių ir jų trenerio Vaclovo Brazdeikio nuoširdaus triūso dėka.

Tad ir dabar tūkstančiui žiūrovų, susirinkusių Vernerio Zelenbinderio aikštyne Apol-

doje, rūpėjo, koks Lietuvos sportininkų meistriškumas, pagaliau — kas laimės?

Pradžią buvo sėkmingesnė žemininkams. Galingesni motociklai, sava aikštė ir pasiruošimas padėjo dinamiečiams perimti iniciatyvą. Svečiams, po ilgos kelionės gerokai pavargusiems, nepripratusiems prie suplūktos žemės dangos, dar ir nespėjusiems apsiprasti su aikšte bei savotišku taisyklių traktavimu, vienas po kito teko praleisti du įvarčius. Nepaisant to „Žemūktėchnikos“ motobolininkai nepakriko. Jeronimas Mikaločius meistriškai nuginklavo aikštės žemininkų vartininką Rolandą Svarcą. Po to išlyginamąjį įvartį pasiekė Stasys Večerskis — vienas kandidatų į TSRS rinktinę. Dinamiečiai pakeitė vartininką, bet tai nieko nepadėjo: Volfgangas Revaldas taip pat buvo priverstas išimti kamuolį iš savo vartų tinklo. Tiesa, trečią kartą sviedinį į centrą turėjo grąžinti ir kretingiškių vartininkas Vidmantas Bučmys. Taigi — kovingos, kupinos įtemptos kovos lygiosios — 3:3. Matyt, visiškai teisus buvo Erfurto apygardos laikraštis „Das Folk“, šių rungtynių aprašymą pavadinęs „Svečiai iš Kretingos sugebėjo patikti“.

Suprantama, kad mūsų respublikos delegacija labai susidomėjusi susipažino su vienu nedaugelių, eksponatais labai turtingu dvitakčių motociklų muziejumi, įrengtu Augusto pilyje, netoli Drezdeno. Malonius prisiminimus paliko ir kiti žemininkų pasiūlyti pažintinio profilio maršrutai, lygiai kaip ir susitikimai su VVSP Apoldos rajono komiteto pirmoju sekretoriumi Helmutu Kucneriu, miesto burmistru Hansu Smolenu, „Dinamo“ sporto draugijos Apoldos rajono tarybos pirmininku liaudies policijos majoru Kurtu Richteriu, motociklų sporto klubo pirmininku liaudies policijos majoru Gerdu Tamu, klubo darbuotojais Klausu Knapu bei Manfredu Snaide-

riu. Per šiuos pokalbius mūsų delegacijos vadovas, Lietuvos KP Kretingos rajono komiteto antrasis sekretorius, motobolo federacijos pirmininkas Gerardas Masiulis, Valstybinio gamybinio techninio žemės ūkio aprūpinimo komiteto Kretingos gamybinio susivienijimo skyriaus valdytojas, daugiametis „Žemūktėchnikos“ komandos vadovas Vaclovas Gričius ir kiti federacijos nariai supažindino draugus vokiečius su žemaičių pasiekimais įvairiose gyvenimo srityse, sužinojo daug įdomaus apie Apoldą ir jos žmones, draugiškus ryšius su Tarybų Lietuvos gamybiniais kolektyvais, sporto visuomenininkų veiklą.

Sekančios rungtynės, sukvietusios į aikštę „Žemūktėchnikos“ ir Liobau miesto motociklų sporto klubo sportininkus, vyko esant aiškiam kretingiškių pranašumui. Po tris įvarčius pasiekė Stasys Večerskis ir žemaičių komandos kapitonas Kazys Knieža. Tuo tarpu mūsų komandos vartuose kamuolys nepabuvojo nė kartot Suprantamas tad susidomėjimas, kurį sukėlė antrasis Apoldos ir Kretingos sportininkų susitikimas. Jis buvo labai įdomus, sutraukė per pusantro tūkstančio žiūrovų. Tačiau įvartčių sporto mėgėjai taip ir nepamatė — labai jau tiksliai realizavo savo trenerių Akselio Hiutenraucho ir Vaclovo Brazdeikio nurodymus abiejų komandų gynėjai. Puolėjams teko smūgiuoti iš tolimų nuotolių, dažnai, beje, priverčiant abiejų komandų vartininkus demonstruoti aukštą meistriškumą.

Viena pergalė ir dvejų lygiosios, pasiektos Apoldos aikštyne — toks meistriškumo lygį atitinkantis rezultatas. O nauda — abipusė. Sportininkai ir jų treneriai turėjo ko pasimokyti vieni iš kitų, užsimezgė ir labiau sustiprėjo nuoširdi draugystė.

A. ICIKAVICIUS
„Sparnų“
specialus korespondentas

Apolda—Vilnius

Pirmasis Europos

Italijoje buvo surengtas pirmasis Europoje sklandymo čempionatas. Jame trijų klasių sklandytuvais rungtyniavo 83

sportininkai iš 19 šalių. Gausiausiai (35 sportininkai) varžėsi sklandytuvais, kurių sparnų ilgis 15 metrų. Laisvos klasės sklandytuvais startavo 16 sportininkų. Čia nugalėjo

VFR sportininkas Holighauzas, skridęs sklandytuvu „Nimbus-3“. Penkiolikos metrų klasės sklandytuvais nugalėjo Olandijos sportininkas Mustersas, skridęs sklandytuvu

„Ventus“. Standartinėje klasėje pirmuoju Europos čempionu tapo Italijos sklandytojas Bridžadoris, skridęs sklandytuvu LS-4.

A. BARČIAUSKAS

ŠVENTĖ TUŠINE

Tarybų Lietuvos sportininkai šventės Tušine dalyviai.
B. ZENIAUS nuotr.

Kasmet, pažymint TSRS Oro laivyno dieną, Maskvos Tušino aerodrome rengiama aviacijos sporto šventė. Šiais metais šventėje drąsą ir sportinį meistriškumą, vyriškumą ir pasiruošimą Tėvynės gynybai demonstravo Lenino ir Raudonosios vėliavos ordinais apdovanotos Savanoriškos draugijos armijai, aviacijai ir laivynui remti sportininkai. Jie

atliko turiningą ir įdomią programą. Tūkstančiai žiūrovų gėrėjosi lakūnų, parašiutininkų, sklandytojų meistriškumu. Didelį visų pasigėrėjimą sukėlė pasaulio, Europos ir Tarybų Sąjungos čempionai.

Aukšto įvertinimo susilaukė šventėje savo meistriškumą demonstravę Tarybų Lietuvos sklandytojai. Grupė mūsų sklandymo meistrų sklandytu-

Prienų eksperimentinėje sportinės aviacijos gamykloje pastatytas motosklandytuvus „Nemunas“ buvo viena įdomiausių aviacijos šventės Tušine naujovių.
R. STRIKAUSKO nuotr.

vais „Lietuva“ atliko įspūdingą grupinį skridimą, kauniečiai V. Sabeckis sklandytuvu demonstravo aukštąjį pilotąžą, o šalies čempionas A. Rukas raižė padangę pirmuoju tarybinės konstrukcijos dviviečiu motosklandytuvu „Nemunas“, pastatytu Prienų eksperimentinėje sportinės aviacijos gamykloje. Šis sklandytuvus susilaukė aukšto įvertinimo.

Šventėje dalyvavusiems mūsų respublikos sportininkams vadovavo ir programą paruošė Vilniaus aviacijos technikos sporto klubo viršininkas Zenonas Brazauskas.

Šalies SDAALR sportininkų pasirodymą šventėje stebėjo TSKP CK Politinio biuro nariai, TSRS vyriausybės vadovai.

Rungtyniavo komandos

Tradicinėse respublikinėse sklandymo antros lygos varžybose, kurios rugpjūčio 5–16 dienomis vyko Biržuose, pirmą kartą komandos rungtyniavo atskirai moterų ir vyrų įskaitose. Bendra tik tai, kad visi sportininkai rungtyniavo sklandytuvais „Blanik“, kurių daugiausia turi respublikos aviacijos sporto klubai ir kuriais apmokomi skraidyti jauni sklandytojai. Varžybose rungtyniavo dešimt komandų ekipos sudėties — du vyrai ir moteris). Apmatau, kad Kauno ASK, Alytaus ir Telšių ATSK komandos startavo nepilnu sudėčių (neturėjo moterų). Iš viso į startą stojo 32 sklandytojai, kurių tarpe keturi — individualiai.

Neblogi orai leido sportininkams išbandyti jėgas greičio skridimuose 104, 102 ir 156 kilometrų maršrutuose. Tiesa, pirmame pratime (104 km skridime) nė vienas sklandytojas nesugebėjo pasiekti finišo. Likusiuose pratimuose geriausių rezultatų pasiekė: antrame — biržietis pirmaatkyrininkė S. Eitavičienė ir vilnietis sporto meistras S. Levulis, trečiame — klaipeidietis pirmaatkyrininkė D. Kiškienė ir panevėžietis pirmaatkyrininkis J. Kaminskas ketvirtame pratime, įveikiant ilgiausią maršrutą — S. Eitavičienė ir alytiškis pirmaatkyrininkis L. Ballukonis.

Daugiakovėje prizines vietas užėmė: pirmąją — Danutė Kiškienė ir vilnietis sporto meistras Jurgis Stanaitis, antrąją — Stasė Eitavičienė ir Siglita Levulis, trečiąją — vilnietė pirmaatkyrininkė Elena Ramelienė ir alytiškis pirmaatkyrininkis Vladas Navickas.

Bendroje komandinėje įskaitoje nugalėjo Klaipėdos ATSK komanda, kurioje startavo D. Kiškienė, V. Juknevičius ir V. Baranauskas. Antroje vietoje liko Vilniaus ATSK ekipa, o trečioje — alytiškiai.

V. ARAS

Pralaimėta savoje padangėje

Dvi savaites Oriole, Centrinio sklandymo aeroklubo bazėje, vyko 14-osios socialistinių šalių sklandymo pirmenybės, kuriose dalyvavo Bulgarijos, Čekoslovakijos, Korėjos LDR, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos, Vokietijos DR ir dvi TSRS komandos. Kiekvieną ekipą sudarė šeši sportininkai: du vyrai, skraidantys laisvos klasės, ir po du vyrus bei dvi moteris, skraidančius standartines klasės sklandytuvais. Rungtyniavo visų šalių pajėgiausi sklandytojai. Sportinė kova vyko penkiuose pratimuose. Komandoms nugalėjo Vengrijos rinktinė. TSRS pirmoji ekipa turėjo tenkintis tik

penktą vietą, o antroji — šeštą.

Asmeninėse varžybose atskirose klasėse nugalėjo: standartinės klasės sklandytuvais — žinoma Vengrijos sklandytoja M. Bala ir tarybinis sportininkas M. Gerasimovas (mūsiškės T. Zagalnova ir V. Kušnecova užėmė 14 ir 15 vietas), o laisvos klasės sklandytuvu — Čekoslovakijos rinktinės narys F. Matoušekas. Kauniečiai A. Rukas, praėjusių metų šių varžybų Vengrijoje nugalėtojas, startavęs šalies pirmosios rinktinės sudėtyje, šį kartą užėmė tik penktą vietą.

A. ARBACIAUSKAS,
varžybų teisėjas

Sezono pabaigai — rekordai

Šio sportinio sezono pabaigoje, išnaudojus palankias oro sąlygas, mūsų sklandytojai nuddžiugino rekordiniais skridimais. Sklandytuvu LAK-12 „Lietuva“ vilnietis sporto meistras Apolinaras Beržinskas 100 km maršrute trikampiu išvytė vidutinį 134,347 km/val greitį, o 200 km trikampį maršrutą apskriejo vidutiniu 121,2 km/val greičiu. Abu šie pasiekimai viršija ankstesnius klaipeidiečių P. Valėvilai priklačiusius Tarybų Lietuvos rekordus.

Dar vieną rekordinę pasiekimą parodė Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos gamyklos inžinierė konstruktorė sporto meistrė Janina Papiauskaitė. Ji pagerino savo pačios sklandytuvu „Jantar-standart“ pasiektą rekordą. 300 km maršrute trikampiu pasiektas vidutinis 83,863 km/val greitis.

A. BACINIS

Susumavus metų rezultatus

Grazia tradicija tapo sumuoti respublikos sklandytojų per visą sezoną pasiektus sportinius rezultatus. 1982 metais geriausio Tarybų Lietuvos sklandytolo vardą iškovojo vilnietis sporto meistras Apolinaras Beržinskas, surinkęs 3728,9 taško. Jam atiteko LTSR aviacijos sporto federacijos sklandymo komiteto specialus prizas. Antroje vietoje — panevėžietis sporto meistras Vytautas Liniauskas (2913,3), o trečioje — vilnietis sporto meistras Siglita Smilgevičienė (2891,1).

Tarp klubų geriausių rezultatų pasiekė Vilniaus aviacijos technikos sporto klubo sklandytojai (viršininkas Z. Brazauskas), surinkę 14601 tašką. Sekančias prizines vietas užėmė Panevėžio ATSK (11879) ir Klaipėdos ATSK (11665) sklandytojai.

B. ANTANAITIS

H. Visockas — šalies čempionas

Azerbaidžano sostinėje buvo surengtos pirmosios sąjunginės automodelizmo pirmenybės radijo valdomais lenktyniniais modeliais. Rungtyniavęs su modeliu-kopija, turinčiu elektrinį motoriką, pirmąją vietą ir TSRS čempiono aukso medalį iškovojo vilnietis Henrikas Visockas. Jis laimėjo ir SDAALR Baku komiteto prizą, dėl kurio specialiose varžybose rungtyniavo čempionato visų rungčių prizininkai.

K. Šimo nuotr.

Raketų modeliutojai vėl starto aikštelėje

Spalio pradžioje Taškerte įvyko TSRS raketinio modelizmo čempionatas. Jame dalyvavo ir mūsų respublikos komanda, kurią sudarė Radviliškio 3-čios vidurinės mokyklos jaunieji modeliutojai.

Buvo rungtyniaujama trijų klasių modeliais. Mūsų šaliai geriausiai pasirodė S-4-D klasėje (raketinių sklandytuvų klasė). S. Tamošauskas užėmė 10 vietą (tarp 42 dalyvių), tuo pačiu įvykdydamas kandidato į sporto meistrus normą. A. Karmonas taip pat įvykdė „kandidatinį“ normatyvą, o G. Tamošauskas — I atskirio.

Komandinės varžybas laimėjo RTFSR rinktinė, mūsų vaikinai užėmė 10 vietą.

A. PRANYS

Pilotažo figūras braižo jaunimas

Po šešis Vilniaus ir Kauno klubų sportininkus dalyvavo rugsėlyje Vilniaus aeroklube surengtose respublikinėse jaunimo aukštojo pilotų lakūnų varžybose. Savo sugebėjimus ir meistriškumą jie išbandė trifuosiuose pratimuose. Geriausių rezultatų pasiekė Kauno ATSK lakūnas A. Jarmalauskas. Sekančias dvi vietas užėmė Vilniaus aeroklubo sportininkai P. Lozda ir E. Meleckis.

J. NENISKIS

Atsakome į klausimus

„PIONIERIAUS“ KLASĖS KARTAS

Tarp lenktyninių automobilių „Pionieriaus“ klasės kartas — pats mažiausias. Jo variklio darbinis tūris neviršija 50 kubinių centimetrų. Tai paaukliams nuo 9 iki 16 metų skirta mašina. Kol kas pramoniniu būdu šie kartai negaminami, todėl dažniausiai juos gamina automobiliukų, kartingistų būreliai ir sekcijos. Kad galima būtų savo jėgomis pasigaminti tokį kartą, reikia turėti atitinkamų detalių, mazgų, medžiagų ir įrengimų, kuriais būtų galima atlikti metalo tekimo, frezavimo, šlifavimo, suvirinimo, dažymo ir šaltkalvystės darbus.

RENOLDAS TOMKUS IS KAISIAODORIŲ SAVO LAISKE REDAKCIAI KLAUSIA, KAIP PASIGAMINTI KARTĄ. MANOME, JOG ATSAKYMAS Į ŠĮ KLAUSIMĄ AKTUALUS IR DAUGELIUI KITŲ TECHNIKOS MEGEJŲ.

Šios klasės kartų konstrukcijos pasižymi paprastumu, technologiskumu, patikimumu, patvarumu. Rėmui naudojami plonasieniai 20, 25, 28 mm skersmens plieniniai vamzdžiai. Čia susiduriama su vamzdžių lenkimu. Būrelių sąlygomis galima pasinaudoti vienu šių būdų: į vamzdžio vidų talpinant spyruoklę, užšaldant vandenį, užpildant lydyta kanifolija ar pakaltintu sausu smėliu.

Karto stabdžiams naudojama hidraulinė pvara. Čia tinka motorolerio T-200 ar motociklo M-106 priekiniai stabdžiai. Ratų pavara naudojama grandinė su įtaisais jos

įtempimui reguliuoti. Kad būtų lengviau suderinti variklio apsisukimus ir išvystomą galinumą su mašinos ir ekipažo svoriu, grandinei pavara gaminamas žvaigždučių komplektas su 22, 24, 26 ir 28 krumpiais. Kartui tinka mūsų šalies S-51, S-52, S-57, S-58 ir S-62 varikliai. Kuro bakui gerai tinka 2 l talpos plastmasinis užsukamas indas, kuris talpinamas tokia lygyje, kad kuras pats tekėtų į karbiuratorius.

Viena šios kartų klasės konstrukcija, detalės, mažgal, jų gamyba smulkiau aprašyta žurnalo „Modelist-konstruktor“ 1982 m. 4 ir 5 numeruose.

1. Priekinis apsauginis rėmas.
2. Akseleratorius.
3. Stabdžių pedalis.
4. Greičių perjungimo svirtis.
5. Užpakalinis apsauginis rėmas.
6. Stabdžių skriedulys.
7. Pagrindinis stabdžių cilindras.
8. Rėmas.

Parašiutininkams — medaliai ir federacijos prizai

Parašiutininkai paprastai varžybose rungtyniuoja trijuose pratimuose: atlieka tris uždelstus šuolius iš 2000 metrų aukščio, demonstruoja akrobatinių figūrų kompleksą, penkis pavienius šuolius iš 1000 metrų aukščio nusileidimo tikslumui ir grupinius šuolius nusileidimo tikslumui (pastarasis pratimas — komandinis). Pagal pirmuosius du pratimus nustatomas nugalėtojas asmeninėje įskaitoje dvikovės varžybose dėl absoliutaus čempiono vardo.

Liepos pradžioje Kapsuke vykusiose Tarybų Lietuvos parašiutizmo pirmenybėse absoliučią čempionų aukso me-

dalius iškovojo sporto meistras kapsukietė Birutė Kailiuvienė ir vilnietis Rimas Kaščiuskevičius. Antrąsias vietas užėmė kaunietė Eglė Neniškytė ir vilnietis Aleksandras Vinogradovas, o bronzos medaliai atiteko vilnietei Danutei Penkovienei ir kapsukietei Gintautai Butkevičiui.

Komandomis nugalėjo sostinės aeroklubo parašiutininkai. Čempionate rungtyniavo 7 komandos, o asmeninėse varžybose — 40 parašiutininkų.

Netrukus po respublikos čempionato taip pat Kapsuke, kuris teisingai laikomas mūsų parašiutininkų Meka, buvo su-

rengtos varžybos LTSR aviacijos sporto federacijos prizams laimėti. Jose rungtyniavo šešios komandos. Atskiruose pratimuose pirmąsias vietas užėmė ir federacijos prizus iškovojo J. Gutnikienė (Kaunas), A. Maškova (Kaunas) ir R. Kaščiuskevičius (Vilnius), o dvikovėje — J. Gutnikienė ir R. Kaščiuskevičius.

Rugpjūčio pradžioje Leningrade vyko Pabaltijo respublikų ir Leningrado parašiutininkų pirmenybės. Geriausiai rungtyniavo mūsų šaliai. Nugalėtojų vardus iškovojo kapsukietė B. Kailiuvienė ir vilnietis R. Kaščiuskevičius.

Y. ASMENSKAS

Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo

Sklendymas — populiariausia respublikoje aviacijos sporto šaka, pažymėjęs šiais metais penkiasdešimtmetį. Juozas Jaruševičius pirmasis mūsų iškovojo Tarybų Sąjungos čempiono vardą ir debiutavo šalies rinktinės sudėtyje pasaulio sklendymo pirmenybėse. Absoliučių TSRS čempionų vardus taip pat yra iškovoję Antanas Rukas, Stasė Sudeikytė, Regina Garmutė ir Vytautas Sabeckis. Tarptautinės klasės sporto meistras A. Rukas praėjusiais metais tapo socialistinių šalių sklendymo varžybų absoliučiu nugalėtoju. Daugelis mūsų sklendytojų yra tapę šalies čempionais atskirose rungtyse.

KOMANDINĖ PERGALĖ

Įpusėjus rugpjūčiui Pociūnuose pasibaigė TSRS sklendymo 44-ojo čempionato antros lygos varžybos, startavusios mėnesio pradžioje.

Siūmetinės varžybas sekė labai jaudindamiesi. Nuo pat pirmųjų dienų jos virto aštriu veržimusi į finišą. Galima buvo suprasti sportininkus: šios varžybos yra ta pakopa, nuo kurios ženglama į mūsų šalies sklendymo viršūnę — į TSRS pirmenybių aukščiausią lygą, nes tik pirmasis vyrų šešetukas ir trys geriausias antros lygos sklendytojos kasmet papildė pirmos lygos sklendytojų gretas.

Varžybų atidarymo išskilmėse Pociūnuose išsiričiavo 13 komandų iš įvairių respublikų. Pagrindinėmis pretendėmis į nugalėtojas buvo laikomos gan apylygių jėgų komandos iš Ukrainos, Baltarusijos, Latvijos ir Lietuvos. Sportininkų laukė nemaža skridimo dienų, per kurias, kaip vėliau buvo paskaičiuota, maršrutai nusidriekė per 1000 kilometrų. Jau pirmasis varžybų pratimas — greičio skridimas 150 km trikampiui — tapo svarbiu išbandymu mūsų sklendytojams. Tą dieną 39 sportininkai išskrido į maršrutą, kuris, deja, ne visiems pasirodė „įkandamas“. Lietuvos sportininkai (J. Paplauskaitė, S. Smilgevičius, V. Liniauskas), aplenkę 11 ko-

mandų, užėmė antrąją vietą. Tik ukrainiečiai pasirodė tą dieną stipresni už mus. Puikiai skrido Janina Paplauskaitė, tapusi šio pratimo čempione.

Sklendymo sporto varžybos — visada daugiakovė, kuri paprastai trunka 12–14 dienų. Štai čia, matyt, ir glūdi viena patrauklių šio sporto pusių: kiekviena diena — tai naujas skridimas, matuojamas šimtais kilometrų, ir kiekvienas toks skridimas suteikia ir valandas trunkančias kovas, ir pergales malonumų. Net pergalė čia ne sekundinis triumfo blyksnis, o ištisas skridimo etapas, prasidedantis tuo momentu, kai sportininkas lengvu judesiu išveda sklendytuvą iš paskutinės spiralės termike, ir pasibaigiantis ore perkirtus finišo liniją.

Kaip prisimename, rugpjūčio pradžioje orai buvo saulėti ir kiekvienas sportininkas skrendamas maršrutą užsibaigdavo tiksliais, gerai apskaičiuotais, gražiais finišais. Varžybų sėkmė lydėjo tai vienos, tai kitos respublikos komandas: atskiruose pratimuose pirmąsias vietas laimėjo Baltarusijos, Ukrainos, Turkmėnijos, Kazachijos sklendytojai. Nieko nepadarėsi, dangus labiau priminė saulėtąją Aziją, o ne Nemuno kraštą. Vos patekėjusi saulė svilino jau ir taip išdžiūvusią aerod-

romo žolę, horizonte retai kur pasirodydavo debesėliai. Mes labiau pripratę prie debesuotų vėjaučių dienų. Tačiau mūsų trejukė nepasidavė. Išvarginti karščio žemėje, atidavę paskutines jėgas skridimams be debesų, vyrai vakareis aptarinėdavo dienos rezultatus. Galima buvo džiaugtis Sigito Smilgevičiaus ir Vyto Liniausko skridimais. Atskiruose pratimuose jie labai retai neįsiterpdavo į prizininkų gretas ir pastoviai pelnė komandai taip reikalingus taškus. Neatsiliko ir jaunimas — antrosios Lietuvos komandos atstovai V. Stankevičius ir V. Mačiulis, įsitvirtinę dalyvių rikiuotės viduryje. Ir nors dažnai dienos įspūdžiai būdavo lydimi linksmų nerūpestingų komentarų, vyrų akyse matėsi ryžtas. Juk jau treji metai iš eilės mūsų stipriausi sportininkai, skraidantys pirmoje lygoje, laukia nesulaukia papildymo iš „antrojo ešelono“. Ir nors 1983 m. įvyksianti TSRS Tautų spartakiada ateinantiems metams panaikina abiejų lygų tarpusavio priklausomybę, laimėti įmet įpareigojo tie iškovojoimai, kurie jau tapo gražia tradicija Lietuvos sklendytojams.

Po kelių dienų atokvėpio, rugpjūčio 12 d., pagaliau sulaukėme „lietuviško oro“: ne per aukštai plaukiantys debesys vidurdienį pradėjo formuotis į kamuolinius. Sąlygos — labai vyingos ir sudėtingos. Tokiu oru, paprastai, sklendytojas turi perkratyti vi-

sas jam žinomas taktines ir strategines gudrybes, kruopščiai apskaičiuoti kiekvieną kilometrą, pasverti kiekvieną sekundę. Norint sėkmingai įveikti tą dieną skirtą 127 kilometrų maršrutą, prireikė visos mūsų komandos susiklausymo ir meistriškumo. Ir mūsų ekipai neapvydė. Šiame, iš eilės jau penktame pratime, Janina Paplauskaitė vėl atskrido pirmoji, puikų greitį parodė Sigitas, o Lietuvos komanda iškopė į pirmąją vietą daugiakovėje (12567 tšk.), aplenkdamą iki šiol pirmavusią Ukrainos ekipą (12435 tšk.) ir vos ne 1000 taškų — likusią trečioje vietoje Baltarusijos rinktinę. Mūsų vyrai įsitvirtino prizininkų trejetuke: vilnietis S. Smilgevičius — antras, panevėžietis V. Liniauskas — trečias (čempionu tapo vis dar nepralenkta Rusijos Federacijos atstovė N. Udalovas). Tai puikios mūsų sklendytojų vietos, kurios ne spartakiados metais jiems būtų užtikrinosios teisę startuoti TSRS pirmoje lygoje. Prieniskė Janiną Paplauskaitę — ketvirtą iš trylikos dalyvavusių moterų, kurių didesnė dalis tiek ore praleistų valandų skaičiumi, tiek ir varžybų stažu buvo žymiai daugiau prityrusios.

Mūsų respublikos komandai buvo įteiktas specialus žurnalo „Krylja Rodiny“ prizas už pasiektus geriausius rezultatus paskutiniuose dviejuose pratimuose.

A. KRYŽANOSKAITĖ

J. ADAMONIS — ČEMPIONAS

TSRS aviamodelizmo federacija turėjo nemažai rūpesčių dėl 51-ojo šalies čempionato radiju valdomais aviamodeliais. Dėl įvairių priežasčių čempionato dalyvių atsisakė priimti Minsko ir Rygos aviacijos technikos sporto klubai. Padėtis buvo kritiška. Organizatoriai kreipėsi į Alytaus ATSK. „Dzūkioško svetingumo mechanizmas“ suveikė ir šį kartą. Aišku, svetingumu visko neparemsi — aiytiškai iš tiesų gėba ir gali organizuoti plataus masto varžybas. Tuo pačiu TSRS aviamodelizmo federacija suteikė Alytaus aviacijos

technikos sporto klubo modeliuotojams teisę dalyvauti šiame čempionate. Ir ne tik formaliai leido, bet ir aprūpino reikalinga aparatūra.

Rugsėjo 1–7 dienomis buvo rungtyniaujama trijų klasių modeliais. Radiju valdomų sklendytuvų modeliais pergalę iškovojo Vilniaus aeroklubo inžinierius J. Adamonis. Sunkioje kovoje laimėti TSRS čempiono medalį padėjo patirtis. Tiesa, šis sportininkas kovojo asmeninėje įskaitoje. Respublikos rinktinės narys S. Liutkus užėmė šestąją, aiytiškis V. Navickas — devintąją vietą.

Pilotazinių radiju valdomų aviamodelių klasėje nugalėjo Ukrainos TSR atstovė V. Markovos. Vilnietis A. Narkevičius komandai iškovojo aštuntą vietą (asmeninėje įskaitoje liko šešioliktas). Šipnčiau pasirodė ir Alytaus komandos narys R. Romančiukas, asmeninėje įskaitoje užėmęs 17-ąją vietą.

Radiju valdomų lėktuvų kopijų varžybos Alytuje šiais metais buvo itin dramatiškos. Stipraus vėjo gūsiai negalėjo sudėtingos konstrukcijos modelių. Nugalėjo kiljietis Borisas Pacenkeris su JAK-18 PM kopija. Ne blokiu prancūzų mokomojo lėktuvo „Tempete“ kopiją valdė ir vicečempionas iš Latvijos K. Plocinis, nors nuo B. Pa-

cenkerio jis ir atsiliko aštuoniasdešimčia taškų.

Susumavus varžybų rezultatus, trijose radiju valdomų aviamodelių klasėse LTSR rinktinė užėmė šestąją vietą. Aukso medaliai atiteko Ukrainos TSR atstovams.

Varžybomis Alytuje pasibaigė 1982 metų TSRS aviamodelizmo čempionatas. Respublikos modeliuotojai bendroje įskaitoje pernai užėmė dešimtąją vietą, o šiemet — septintą. Po gero dešimtmečio respublikos aviamodeliuotojams pavyko aplenkti Latvijos ir Estijos sportininkus.

K. ESTUTAITIS

SĖKMINGAS DEBIUTAS

Šių metų rugpjūčio 8–23 dienomis Spicerbergo aerodrome, netoli Vienos, vyko pasaulio aukštojo pilotažo XI čempionatas, kuriame dalyvavo 87 lakūnai iš 19 šalių. Mūsų šalies garbę gynė ir du vilniečiai: TSRS tarptautinės klasės sporto meistras Europos čempionas J. Kairys ir TSRS sporto meistras šalies vicečempionas R. Paksas. Tarybiniai lakūnai šventė komandinę pergalę, o absoliučiu 1982 m. pasaulio čempionu tapo leningradietis V. Smolinas. J. Kairys iškovojo aukso medalį už pirmąjį (privalomąjį) kompleksą.

Sveikindami mūsų lakūnus su sėkmingu debiutu pasaulio pirmenybėse, spausdiname Jurgio Kairio įspūdžius.

UŽSIBRĖŽTAS TIKSLAS ĮVYKDYTAS

Darganotą rugpjūčio 6-osios popietę įveikė 2000 km oro keliais, nutūpdėme „Jakus“ minkštoje Spicerbergo sklandymo mokyklos aerodromo vejoje. Čia, vaizdingų kalnų kaimynystėje, mūsų laukė kovos su pajėgiausiais pasaulio lakūnais.

Tarybinė komanda turėjo aiškų tikslą — susigrąžinti lyderių pozicijas pasaulinėje arenoje, nes paskutinį kartą planetos pirmenybėse dalyvauta prieš ketverius metus Čekoslovakijoje ir užimta komandinėje įskaitoje tik trečioji vieta. Nepaisant to, mes nuolat jautėme varžovų bei žiūrovų dėmesį, kurį, matyt, galima paaiškinti geru mūsų komandos pasirodymu įvairiose pastarųjų metų varžybose ir ypač 1981 m. Europos čempionate, kur tapome nugalėtojais. Savo ruožtu nekantravome pamatyti ore JAV lakūnus — 1980 m. pasaulio čempionus. Intrigavo ir užjūrio akrobatinė technika — patobulinti, kruopščiai paruošti čempionatui naujausi LASER-200, „Pits-17“ lėktuvai.

Mūsų komanda — Viktoras Smolinas, Nikolajus Nikitiukas, Rolandas Paksas ir aš skraidėme lėktuvu JAK-50 su trijų menčių „Hofman“ firmos propeleriu. Michailas Molčaniukas pademonstravo pasauliui naują A. Jakovlevo konstravimo biuro kūrinį JAK-55. Deja, Michailui čempionate reikėjo tenkintis šešiolikta vieta.

Beje, dauguma čempionato dalyvių skraidė čekoslovakais ZLIN-50L, amerikietiškais

TSRS rinktinė pasaulio čempionė (iš kairės): J. Kairys, V. Smolinas, treneris K. Nažmudinovas, V. Nikitiukas ir R. Paksas.

„Pits-S-15“. Atkreipėme dėmesį ir į didelį lėktuvų KAP-21 būrį. Vienas šio lėktuvo egzempliorių pernai debiutavo Europos pirmenybėse. Šiame šiais lėktuvais skraidė prancūzų ir šveicarų komandos. Tokia technikos įvairovė, žinoma, pagyvina, puošia varžybas, bet svarbiausia — leidžia pamatyti, ką geriausio šioje srityje yra pasiekę konstruktoriai.

Mūsų komanda laimėjo privalomą kompleksą. Man pavyko nugalėti asmeninėje įskaitoje. Arti lyderių po šio pratimo buvo ir komandos draugas odesietis N. Nikitiukas. Supratome, kad nepaisant technikos ypatumų, galima įveikti tituluotus varžovus.

Tačiau antrame pratime pūstelėjo netikėti ir gana nepalankūs mūsų komandai „vėjai“. Burtai lėmė, kad šiame pratime neteisėjavo mūsų šalies atstovas, kuo kitų buvo bemat pasinaudota. Visa mūsų komanda savo kailiu patyrė, ką reiškia „čempionų gaudynės“. Kitaip aš negaliu paaiškinti savo devintos vietos šiame pratime.

Minimalia 10 taškų persvara po dviejų pratimų pirmavo JAV komanda. Kurion pusėn nusvirs svarstyklės, turėjo lemti kulminacinis trečiasis pratimas.

Sunku nusakyti tą savijautą sėdant į lėktuvą, kai žinai, jog tavo rankose komandos

likimas. Skridau paskutinis, po to, kai jau buvo palikę savo „autografus“ erdvėje ir varžovai, ir komandos draugai. Vis dėlto šimtu taškų laimėtas pratimas atnešė mūsų komandai 1982 m. aukštojo pilotažo pasaulio čempionų vardą. Po antrą vietą užėmusių amerikiečių liko Čekoslovakijos, VFR, Šveicarijos rinktinės.

Lėmingas buvo laisvas keturių minučių trukmės finalinis pratimas dėl absoliutaus čempiono vardo. Beje, po trijų pratimų asmeninėje įskaitoje lyderių grupėje buvo ištis ankšta. Čia rikiavosi trečio pratimo nugalėtojas V. Smolinas, amerikiečių pilotas H. Heigas, VFR čempionas M. Štrosenroiteris, Čekoslovakijos čempionas P. Irmus, TSRS tarptautinės klasės sporto meistras N. Nikitiukas, mano vieta, o po manęs sekė antrojo pratimo nugalėtojas absoliutus 1980 m. pasaulio čempionas L. Laudenslageris, kurį nuo turnyrinės lentelės priekyje žengusio V. Smolinio teskyrė kelios dešimtys taškų (bendra taškų suma gerokai viršijo 10000). Nors finalinį pratimą laimėjo K. Viksas iš JAV, absoliučiu planetos čempionu tapo mūsų komandos kapitonas leningradietis Viktoras Smolinas.

Jis — jau visas dešimtmis TSRS rinktinės narys — yra ne tik puikus lakūnas, bet ir stebėtinai gero būdo

žmogus. Sakytum, apie jį nuolat pulsuoja žmogiškojo gerumo magnetizmas, kuris mums labai padėdavo tiek treniručių stovyklose, tiek atsakingose varžybose. Viktoras visada skraidė labai patikimai, išvengia atsitiktinių klaidų. Šia prasme man jo pavyzdys yra ištis pamokantis, nes iki šiol negaliu atskratyti atgrasaus prisiminimo apie finaliniame komplekse neįjungtą laikrodį. Ir pačiam sunku susigaudyti, ar tai neleistinas aplaidumas, ar per daug didelis noras pataisyti savo turnyrinę padėtį.

Na, o kaip sekėsi Rolandui Paksui? Turint omenyje, kad tai pirmas jo tarptautinis startas ir iškart pasaulio čempionate, galima drąsiai tvirtinti, jog Rolandas neapvylyt trenierių, komandos vadovų pasitikėjimo. Niekam kitam Austrijoje neteko taip skaudžiai nukentėti dėl permainingų orų, kaip Rolandui. Laisvajame komplekse prieš pat jo skridimą staiga pakilo pašėlusis vėtra. Apmaudu buvo žiūrėti į atkaklias jo grumtynes su stichija. Bet už tai, deja, baltų niekas neprideda. Varžybas po jo skridimo nutraukė. Rolandui reikėjo tenkintis 33 vieta pratime. Tai būtų prislėgę ir didesnį patyrimą turintį sportininką, tuo tarpu Rolandas likusiuose pratimuose skrido kaskart vis geriau. Finale buvo septintas.

Motery grupėje lyderės pozicijų niekam neužleido amerikietė B. Stiuart. Antrąją ir trečiąją vietas užėmė tarybinės lakūnės L. Nemkova ir Ch. Makagonova.

Pastaruoju metu pasaulyje dominuoja nuoseklus, griežtas, greitas ir tikslus pilotas. Tokie akcentai ženklinio ir mūsų tarybinės piloto mokyklos lakūnų skridimo stilių. Tačiau didžiausiu mūsų rūpesčiu ir toliau lieka technika. Pilotų meistriškumas vis dėlto tolokai pralenkia lėktuvų galimybes.

Varžyboms pasibaigus išbandėme ore perspektyviausius varžovų lėktuvus. Geriausią įspūdį paliko LASER-200 tipo lėktuvas. Jie labai pavaldūs, judrūs suktukinėse figūrose, klusnūs atvirkštiniame skridime. Didelis, lyginant su lėktuvo svoriu, variklio galimumas leidžia atlikti sudėtingas figūras neprarandant aukščio ir tuo pačiu sudaryti malonesnius teisėjų bei žiūrovų akiai kompleksus.

Daugelis kapitalistinių šalių sportininkų skraido lėktuvais, įsigytais už savo lėšas, kurias jie dažniausiai užsidirba dalyvaudami įvairiuose aviaciniuose renginiuose.

Čempionato uždarymo programa buvo surengta didelė aviacijos įvykis. Sokiravo, ar bent jau neįprastai atrodė, kai kurių programos dalyvių mėginimai padirginti žiūrovų nervus skraidant visai palei žolę. Tačiau reikia pripažinti, kad kiekvienąsyk rizikuota pasvertai, apgalvotai. Ypač įsiminė grupinis vengrų skridimas — teigiama bei atvirkščią pilotą trys lakūnai atliko be galo darniai ir gražiai. Parodomosios programoje dalyvavo ir naujasis absoliutus pasaulio čempionas V. Smolinas.

Sėkmingą mūsų komandos pasirodymą nulėmė darnus darbas viso kolektyvo, vadovaujamo centrinio Valerijaus Čkalovo aeroklubo viršininko J. Konyčino ir TSRS nusipelnusio trenerio K. Nažmudinovo. Ruošdamiesi pasaulio čempionatui nuolat jautėme TSRS SDAALR CK pirmininko laivyno admiralo G. Jegorovo bei jo pavaduotojo generolo pulkininko S. Čarlamovo rūpestį. Bendras darbas ir rūpestis vainikavo mūsų užsibrėžtą tikslą.

Kitų metų rugpjūčio mėnesį Italijoje įvyks Europos čempionatas, o su pasaulio pirmenybių dalyviais susitikime 1984 m. Vengrijoje.

J. KAIRYS,
TSRS tarptautinės klasės
sporto meistras

MEDALIAI PO KETVERIŲ METŲ

Kai Stasys Brundza 1978 metais autoralyje laimėjo TSRS čempiono vardą antros grupės automobiliais, niekas nė negalvojo, jog sekančių medalių šioje rungtyje lauksime net ketverius metus. Nors...

Mūsų respublikos automobilių ralio rinktinės pozicijos šalyje itin tvirtos, ir nė vienos kitos sporto šakos reprezentacinė Tarybų Lietuvos komanda nebuvo tapusi tris kart TSRS pirmenybių nugalėtoja laikotarpiu tarp dviejų respublikos SDAALR suvažiavimų. Laimėjimai pastaraisiais metais daugiausiai buvo kalmi standartiniais automobiliais, komandai jais buvo pelnoma daugiausia taškų. Nors nugalėtojai ir neteisiamai, daugeliui šio sporto specialistų, mėgėjų, be abejonės, buvo apmaudu dėl Lietuvos sportininkų nesėkmių šioje reprezentacinėje rungtyje.

Ir štai šiemet, pasibaigus trečiojo etapo varžyboms, sidabro medaliais buvo apdovanoti Vilijus Rožukas ir Andrius Vadauskas. Iki pergalės tetrūko vos vieno žingsnio, bet šį kartą jis, deja, dar nebuvo žengtas.

Pirmas etapas. Talinas, ba-

TSRS vicečempionai A. Vadauskas [kairėje] ir V. Rožukas.
K. MINČIAUS nuotr.

landis. V. Rožukas ir A. Vadauskas užima pirmąją vietą. Nugalėtojams labiausiai įstrigo atmintin, jog maskviečių brolių Nikolajaus ir Igorio Bolšychų ekipažas abi dienas tiesiog lipo ant kulnų. Bet įgytą persvarą pavyko išlaikyti.

Antras etapas. Leningradas, liepa. Etape užimta šeštoji vieta, o nuo pergalės tą dieną (tuo pačiu ir galutinėje įskaitoje) skyrė... tik vienas

akimirksnis. Reikalas tas, kad mūsų ekipažas ir vėl buvo nepralenkiamas greičio ruožuose, tačiau 120 sekundžių per anksti atsižymėjo viename laiko kontrolės punkte. Dar vienas žvilgsnis į savo apskaičiavimus, dar viena susikaupimo akimirka, ir klaidos galėjo nebūti, ir galutinė pergalė jau būtų iškovota. O dabar etapą laimėti pavyko estams E. Raidei ir G. Valdekui. Antri buvo V. Sty-

PRIZAS — DEBIUTANTAMS

Po dvejų metų pertraukos respublikos aviacijos sporto klubų lakūnai buksyruotojai vėl susirinko į tradicines navigacines varžybas rungtyniauti dėl „Sparnų“ prizo. Net 23 lakūnai, kurių daugumą sudarė klubų instruktoriai, atvyko į Vilniaus aviacijos

technikos sporto klubo bazę Paluknyje.

Vilniečiai gražiai pasiruošę sutikti bendro darbo bičiulius. Pasirūpino viskuo, kas reikalinga, kad šios populiarios ir mėgiamos varžybos, kurios vainikuoja didelį metų triušą ir leidžia pasidalinti sportinio

sezono džiaugsmais ir rūpesčiais, liktų įsimintinos: paruošė nugalėtojams puikias atminimo dovanas, surengė draugystės vakarą susitikimą su aviacijos sporto veteranais.

Pradėjo sportinę kovą dėl redakcijos prizų nuo įdomiausio, bet, sakyčiau, ir sudėtingiausio pratimo — skridimų aerodromo ratu, dailiai ir tiksliai nutupdant „Vilgą“ į dešimties metrų zoną. Čia reikalingas ne tik menas meistriškai valdyti lėktuvą, bet ir greita orientacija, tikslumas. Visas šias savybes geriausiai pademonstravo Panevėžio ATSK lakūnas instruktorius V. Zižys.

Sekundės tikslumu nukristi 135 km maršrutą su dviem kontroliniais punktais — taip pat sudėtinga. Čia būtiniausia — susikaupimas ir šaltakraujiškumas kovojant su sekundėmis. Didelis Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos gamyklos Skraidymų bandymo stoties viršininko, tarptautinės klasės sporto meistro V.

„Sparnų“ prizo laimėtojos Prienų ESAG komandos lakūnai (iš dešinės į kairę): V. Šliumba, R. Kalinauskas ir treneris A. Virbickas.
M. KALINOS nuotr.

kovas ir I. Ulmanas iš Iževsko, treči — latviai J. Lavrinovičius — R. Pokulis. Iževsko sportininkams jau buvo atitekusio trečioji vieta pirmojo etapo varžybose, tad jie tapo pirmenybių lyderiais. Kiti du ekipažai pirmame etape arba nedalyvavo, arba taškų nepelnė.

Trečias etapas. Gulbenė, rugsėjis. Nugalėjo Latvijos sportininkai, antri S. Vasiljevas ir V. Neimanas iš Toljačio, treči — mūsiečiai. Įdomiai susiklostė galutiniai čempionato rezultatai. Jei J. Lavrinovičius su R. Pokuliu būtų praleidę šiam etape nors vieną varžovą, galutinėje įskaitoje jie būtų likę visai be medalių. Tačiau namuose jie rungtyniavo taip, jog atrodė, kad ir „namų sienos“ padeda sportininkams. V. Rožuko ir A. Vadauskos ekipažui sugebėjus palypėti trečiajame etape viena vieta aukščiau, jie būtų buvę čempionai. Tačiau S. Vasiljevo ekipažas rungtyniavo tuoj po radio Suomijoje, buvo puikiai treniruotas ir perbraukė visas mūsiečių viltis. Tad galų gale čempionato medalių spalvą lėmė dalyvių skaičius, nes abu pirmiaujantys ekipažai buvo laimėję po vieną pirmąją ir trečiąją vietas. Už

pirmąją vietą visada skiriama 100 taškų, o už sekančias vietas taškų skiriama tuo daugiau, kuo daugiau etape rungtyniavo sportininkų. Tad galutinę latvių pergalę lėmė tai, jog jie treči buvo antrame etape, o Lietuvos sportininkai — trečiame, kur dalyvių paprastai startuoja mažiausiai, nes nemažai jų jau būna praradę viltį pasižymėti.

Nepaisant to, V. Rožuko ir A. Vadauskos pasirodymą visi vertina teigiamai. Nereikia pamiršti, kad kartu su čempionais K. Girdausko — J. Dereškevičiaus bei S. Brundzos — A. Girdausko startais standartinių automobilių grupėje, jų pergalę pirmame etape leido Lietuvos TSR rinktinėi užimti pirmąją vietą su absoliučiai geriausiu rezultatu — 300 taškų iš 300 galimų.

Vilius Rožukas su technikos sportu susidūrė prieš 15 metų. Pradėjo savo karjerą motociklų žiedinėse plento lenktynėse. Per keletą metų tapo kandidatu į sporto meistrus ir tada motociklą iškeitė į automobilį. 1974 metais TSRS pirmenybėse „žiede“ užėmė ketvirtąją vietą rungtyniaudamas septintos klasės automobiliu. Bet nuo sekančio sezono jau bando įeigas autoralyje. Jį pakviečia štur-

manu K. Girdauskas ir abu tampa TSRS čempionais, startuodami antros grupės automobiliu. 1976 metais Vilius laimi TSRS komandinės žiemos pirmenybes kartu su S. Brundza ir K. Girdausku. Sporto mėgėjai galėjo kiek primiršti jo pavardę, nes dvejus metus V. Rožukas atliko karinę tarnybą ir rungtyniavo CASK sudėtyje. Šiuo metu dirba Vilniaus autoremonto gamyklos sportinių automobilių ruošimo bare bandytoju.

Andrius Vadauskas iki šiol labiausiai pagarsėjo TSRS žiemos komandinėse pirmenybėse, kur jis kelerius metus atstovavo Kauno „Politechnikos“ komandai, ir ne kartą tapo nugalėtoju. 1981 metais Andrius buvo šturmanu S. Brundzos ekipaže, kai jie tapo šalies čempionais, rungtyniaujant aštuntos klasės automobiliais.

Šių metų šalies čempionato sidabro medalininkai V. Rožukas ir A. Vadauskas pasiryžę sekančiais metais pergalės nebeišleisti iš rankų. Respublikos automobilių sporto mėgėjai juos ir kitus geriausius TSRS sportininkus galės pamatyti ir Lietuvoje. Balandžio mėnesį Klaipėdoje įvyks antro etapo varžybos.

S. ŠARKA

ALYTAUS PAMOKOS

Rugsėjo viduryje LTSR aviacijos sporto klubų atstovai susirinko į savo klubines aviamodelizmo varžybas. Pagal klubų dalyvavimą buvo galima spręsti apie jų vadovybės požiūrį į šią sporto šaką. Nematėme varžybose Kapsuko ATSK atstovų, o kauniečiai į varžybas neatsiuntė sportininkų, galinčių rungtyniauti kordinių ir radijo valdomų modelių klasėse. Laisvo skridimo modelių, matyt, nepripažįsta Klaipėdos, Šiaulių, Telšių ir Alytaus klubai, nes jų atstovų šiose rungtyse taip pat nebuvo.

Laisvo skridimo modelių klasėje varžybos vyko liepos mėnesį Biržuose per respublikos čempionatą. Čempionate apskritai nedalyvavo Klaipėdos ir Šiaulių komandos, todėl į Alytų šių miestų sportininkai atvyko su baidos taškų kraičiu. Apie kokią prizinę vietą komandų tarpe čia svajosi?

Varžybas Alytuje sportininkai pradėjo radijo valdomu sklandytuvų daugiakovė. Kovą šios klasės modeliais šiemet labai pagyvino į respublikos aviamodeliuotojų gretas įsilejęs Jonas Adamonis (Vilniaus aeroklubas). Jis ir tapo čempionu. Antras buvo alytiškis V. Navickas. Trečioje vietoje liko klaipėdietis J. Kanisauškas. Šie abu sportininkai pasiekė kandidatų į sporto meistrus rezultatus.

Radijo valdomų figūrinių skraidymo lėktuvų modelių klasėje nugalėjo Alytaus atstovas R. Romančiukas. Respublikos čempionui vilniečiui A. Narkevičiui teko antra vieta. Trečiąją užėmė asmeninėje įskaitoje startavęs sporto meistras iš Vilniaus S. Nuojaras. Užtai radijo valdomų lėktuvų kopijų klasėje S. Nuojaro modelis buvo vieningas, kurio startą patvirtino teisėjai!

Kordinių figūrinių skraidymo modelių klasėje nugalėjo respublikos čempionas klaipėdietis V. Vasiljauskas. Antrąją vietą užėmė K. Senvaitis iš Panevėžio ATSK. Respublikos čempionas kordinių lėktuvų kopijų klasėje P. Aklinis iš Vilniaus nugalėjo ir šiose varžybose. Geras rezultatas pasigirti negalėjo lenktynininkai. Panevėziečiai 2. Velička ir V. Kaunietis užėmė pirmąją vietą. 10 000 m. distancijoje suėmė net 9 min. 7 sek. „Oro kautynių“ finale susitiko vilniečių V. Stabarausko ir J. Nasko ekipažas su Kauno reprezentantais R. Jasmontu ir K. Dvarvydu. Nugalėjo vilniečiai.

Komandinėse įskaitose nenusunkiai nugalėjo Vilniaus aeroklubo ekipa... surinkusi 25 taškus. Su 46 taškais antrą vietą įvyko Kauno ASK komanda. Trečia — Panevėžio ATSK (50 taškų). Belieka pažymėti, kad Telšių ATSK komanda, kuri užėmė paskutinę rezultatų lentelės orą, surinko 104 baudos taškus. Nedaug nuo jų atsiliko ir dešimtoje vietoje atsidūrę Biržų ATSK aviamodeliuotojai — 96 taškai.

P. AUKSTUOLIS

Slumbos varžybinis patyrimas leido jam šiose lakūnų varžybose pademonstruoti aukštą meistriskumą. Jis į finišą atskrido tiksliausiai (vėlavo tik vieną sekundę) ir pelnytai užėmė pirmąją vietą šiame pratime.

Panašus buvo ir trečias pratimas: per 1 val. 23 min. būtina buvo lankine trasa nusukti 205 km, minutės tikslumu nurodytame aukštyje praskirti dar nežinomus kontrolinius punktus, ir nufotografuoti keturis posūkių punktus. Ir čia V. Slumba skrido tiksliai, vėlavęs finišo vos vieną sekundę. Tačiau kelio laiko baudos taškų teisėjai pasiskyrė maršrute, ir jis turėjo tenkintis trečia vieta. Nugalėtojo aukso medalis vėl buvo įteiktas panevėziečiui V. Žiziui, tepradarusiam tik keturis taškus.

Po šių trijų patimų ir paaiškėjo „Sparnų“ prizo savininkas asmeninėje įskaitoje. Šis originalus prizas ir čempiono medalis buvo įteiktas Vytautui Slumbai. Jis surinko 4466 taškus. Antrąją vietą užėmė šilutiškis A. Balaišis (4442), o bronzos medalininku tapo Kauno ASK lakūnas J. Janušauskas (4415 taškų).

— Antrą kartą startavau šiose labai maloniose ir įdo-

miose varžybose, — pasakė nugalėtojas. — Prieš ketvirtą metų Alytuje pirmą kartą išbandžiau jėgas, atstovaudamas Kauno ASK komandai, o dabar gyniau Prienų ESAG ekipos, debiutavusios šiose varžybose, garbę. Manau, kad ir kiti lakūnai skraido neblogiau. Kitų klubų atstovai, ypač jaunesni sportininkai, daug brangių sekundžių prarado ir gavo baudos taškų dėl jaudinimosi, nes sportinė kova buvo labai įtempta. Be to, čia daug lemia ne tik profesinis, bet ir psichologinis pasiruošimas, nes visuose pratimuose lakūnų lydi dvikova su laiku, kuris skaičiuojamas sekundėmis. Neslėpsiu, man nugalėti labai daug padėjo didelis skraidymų sklandytuvais patyrimas, o sportiniu lėktuvu „Vilga“, kuriuo reikėjo rungtyniauti, esu skraidęs 800 valandų. Labai džiaugiuosi, kad didįjį „Sparnų“ redakcijos pereinamąjį prizą pavyko laimėti varžybose debiutavusiai prieniškių komandai.

Beje, laimėtoją turėjo išaiškinti ketvirtasis, vadinamasis komandinis pratimas, kai abiems komandoms nariams, prieš 10 minučių gavus užduotį, tiksliai pagal laiką reikėjo įveikti teisėjų nurodytą,

bet iš anksto nežinomą maršrutą. Šiame pratime didžiausią tikslumą pademonstravo Vilniaus ATSK ekipos nariai J. Juknius ir R. Vanagas, o kitas dvi prizines vietas užėmė Prienų ESAG ir Kauno ASK komandos. Tačiau vilniečių pergalės šiame pratime, siekiant tapti nugalėtojais ir bendroje įskaitoje, neužteko. Buvo skaičiuojami ir kituose trijuose pratimuose pasiekti rezultatai. Prizą iškovojo Prienų ESAG ekipa (V. Slumba ir R. Kalinauskas), surinkusi 10758 taškus. Antroje vietoje liko Vilniaus ATSK (10616), o trečioje — Šilutės ATSK komanda (A. Kazakevičius ir A. Balaišis), surinkusi 10399 taškus. Sekančias vietas užėmė: 4. Kauno ASK, 5. Vilniaus ATSK II ekipa, 6. Šiauliai, 7. Akmenė, 8. Telšiai, 9. Klaipėda, 10. Biržai, 11. Panevėžys, 12. Alytus. Apmaudu, kad daugartiniai šių varžybų laimėtojai alytiškiai į varžybas šį kartą sugebėjo atsiųsti tik vieną dalyvį ir jau varžybas pradėjo žinodami, kad bus paskutiniai. Toks dėmesys šių metų varžyboms nedaro jiems garbės, nes antrą komandos narį buvo galima surasti ir iš buksyrutojų visuomenininkų tarpo.

K. BAKSTYS

IVAIRENYBĖS

Motociklininkas šoka parašiotu

Keturiasdešimtmetis amerikietis Džimas Deivis turi dvi aistras — parašiutizmą ir motociklų sportą. Jis atliko per 4500 šuolių parašiotu, dalyvavo daugelyje sunkiausių motociklininkų krosių. Bet... Viso to jam nepakako. Ir Džimas Deivis nutarė sujungti savo pomėgius.

Nepaisant perspėjimų, jog gali būti nemaža nemalonių, jis neseniai atliko pirmąjį žmonių istorijoje nepaprastą šuolį parašiotu. Lėktuvas nuskraidino Dž. Deivį virš Možeivos dykumos, esančios Kalifornijos valstijoje, kur jis motoru riaušiojančiu motociklu išriedėjo iš lėktuvo C-19, skridusio 2000 m. aukštyje. Specialius kvadratinės formos parašiutus išsiskleidė nedelsiant. O po kelių sekundžių Džimas Deivis sėkmingai riedėjo dykuma motociklu beveik 40 km/val. greičiu.

Žinoma, būtų naivu galvoti, kad Dž. Deivis išrado naują sporto šaką. Parašiutizmo sportininkas su motociklu sportu jam buvo reikalingas... savireklamai ir pinigui. Juk organizavo šį šuolį Holivudo kaskadininkų vadovai, o filmavo... televizija. O tai — pinigai, kurių taip dažnai trūksta turtingiausios pasaulyje kapitalistinės valstybės sportininkams.

NUOTRAUKOS: Džimo Deivio šuolio ir nusileidimo evo-lucija.

IR VĖL DUOKLĖ MARSUI...

Fornbore (Anglija) vyko 25-oji tarptautinė aviacijos technikos paroda. Didžiosios Britanijos aviacijos ir kosminės draugijos surengtoji tarptautinė paroda tapo visų pirma nauja karinės aviacijos pramonės mugė. Joje dalyvavo beveik 500 kompanijų iš 18 šalių. Suprantama, jog dominuojantis vaidmuo parodoje teko JAV ir kitų NATO šalių karo lėktuvams bei ginkluotei. Ypatingą susidomėjimą ir drauge susirūpinimą sukėlė čia atskraidintas JAV naujasis viršgarsinis strateginis bombonešis „B-1“. Tai pirmas šio lėktuvo vojažas už savo šalies ribų.

Suprantama, karinės pramonės „rykliai“ ir vėl padarė savo biznį — sudaryta įvairiausių sutarčių, kai kas „prisitalkė“ į vieną ar kitą lėktuvą, jo ginkluotę. Bet bene didžiausias „biznis“ padarytas šio, atsiprašant, aviasalono rengėjų — britų salų gyventojams bei čia atvykusiems vienminčiams dar kartą bandyta įpiršti mintis apie tai, kad tik naujaisi Vakarų aviacijos bei kosmonautikos pasiekimai garantuoja jų saugumą nuo tariamos „grėsmės iš Rytų“.

AERODROMAI MIESTO CENTRE

Nepaisant viso anglų konservatyvumo, gyvenimas priverčia ir juos daryti nuolatinių tradicijoms. Antai Londono centre, netoli Tauerio tilto, artimiausiu metu pradės veikti aerouostas. Jis skirtas trumpo įsibėgėjimo tako reikalaujantiems, netriukšmingiems lėktuvams „Daš-7“, kurie kursuos trasa Londonas—Paryžius. Neaišku tik, ar Parncūzijos sostinės valdžia sutiks, kad ir čia aerodromas būtų miesto centre. Jeigu būtų priimtas teigiamas sprendimas, šios avialinijos pasisekimas garantuotas. Juk įprastinė kelionė į vienos sostinės aerouosta, o nuskridus — vėl į miesto centrą, dabar užima daugiau laiko, negu planuojamas skridimas...

DUJOMIS VAROMAS SPORTINIS LĖKTUVAS

Prancūzų firma „Sokata“ pagamino naujo mokomolė sportinio lėktuvo „TB-10 Tobago“, naudojantį siūskintąsias dujas, pirmąjį egzempliorių. Nuo pavasario eksploatuojamas lėktuvas specialistų labai gerai įvertintas, o išlaidos degalams sumažėjo dvigubai.

KOKS MATOMUMAS?

Užsienio spauda pateikia aviamodeliuotojams įvairių spalvų matomumo bandymo rezultatus. Štai jie: fluorescencinė oranžinė — 100 procentų, balta — 80, šviesiai oranžinė — 74, tamsiai gelto-

na — 70, šviesiai pilka — 66, šviesiai mėlyna — 60, šviesiai raudona — 58, šviesiai ruda — 54, šviesiai žalia — 52, tamsiai pilka — 51, tamsiai raudona — 50, tamsiai ruda — 50, juoda — 49, tamsiai žalia — 47 procentai. Modeliuotojams patariama naudoti dviejų spalvų derinį. Spalvų parinkimui reikia taikyti paprastą testą: nespaltotoje nuotraukoje jos turi būti kontrastingos.

IR REKORDAS, IR...

Anglas Bobas Kalvertas skraidykle nuskriejo 180 km. Tai naujas Didžiosios Britanijos rekordas. Neseniai tas pat skraidūnas pakilo į 5032 m aukštį. Bet šis rezultatas neužfiksuotas pasaulio rekord, nes prie aukštmačio nebuvo aukštį fiksuojančio prietaiso.

NAUJA KRYPTIS

Modeliuotojai imasi vis dažniau gaminti didelių lėktuvų modelius. VFR modelavimo mėgėjas Manfredas Kaueris išbandė radijo valdomą lėktuvą PV44 „Styglic“, kopiją, atliktą masteliu 1:2. Biplano sparnų ilgis 4,5 m, svoris — 88 kg. Modelio propelerį suka tricilindrinis „Kio-ni“ tipo variklis, kurio darbinis tūris 450 ccm.

J. KRISCIŪNAS

„LADOS“ SĖKMĖ

„Himalajų autoralis“ — sunkios varžybos, vykstančios kalnuotomis Indijos vietovėmis. Neseniai surengtos trečią kartą, jos ir vėl pasibaigė Kenijos sportininko pergale. Nuagėlė D. Sachas, startavęs japonų firmos „Datsun“ mašina. Labai sėkmingai varžybose pasirodė austras Rudis Stolis. Lenkyniavęs tarybine mašina „Lada“ („Zikuli“), jis „Himalajų autorali“ baigė antras.

TRUMPAI

Hamelburke (VFR) vykusiose antrosiose Europos sklandymo pirmenybėse klubinės klasės sklandytuvais, kuriose dalyvavo 28 sportininkai iš 7 šalių, nuagėlė VFR sklandytojas Miuleris, skridęs sklandytuvu DG-100. Buvo atlikti šeši pratimai.

X X X

Argentinai atsisakius organizuoti 1983 metų pasaulio sklandymo pirmenybes, Tarptautinės aviacijos sporto federacijos nutarimu jos bus surengtos Hobso vietovėje Jungtinėse Amerikos Valstijose.

X X X

Siaulių aviacijos technikos sporto klubo sklandytojui sporto meistrai Vytautui Plungei suteikta sąjunginė teisėjo kategorija. Tai ketvirtas tokios kvalifikacijos sklandymo teisėjas mūsų respublikoje.

SPARNAI

1982 m. Nr. 4 (57)

LIETUVOS TSR SAVANORISKOS DRAUGIJOS ARMIAVI AVIACIJAI IR LAIVYNUI REMTI (SDAALR) CENTRO KOMITETO VISUOMENINIS-MOKSLINIS-PRAKTINIS IR SPORTO INFORMACINIS BIULETENIS

Eina nuo 1968 m. keturis kartus per metus.

Redakcinė kolegija: Romas BANKAUSKAS, Stasys BRUNDZA, Aleksandras IČIKAVICIUS [atsakingasis sekretorius], Aleksandras JONUŠAS, Kazys KILCIAUSKAS [vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas], Savellijus LEVCENKA, Vytautas PAKARSKAS, Rimantas RAKAUSKAS, Stanislavas RAMOSKA, Šarūnas SKAPCEVICIUS [vyriausiasis redaktorius].

Atiduota rinkti 1982.10.16. Pasirašyta spaudai 1982.12.15 LV 17006. Popieriaus formatas 60x92/8. Giliaspaudė. 4,9 sąlyg. sp. lanko, 5,65 leid. lanko. Užs. Nr. 2963. Tiražas 30.145 egz.

Redakcijos adresas: 232600 Vilnius, Polocko g. 16. Telefonas 61-39-83.

Spausdino LKP CK leidyklos spaustuvė Vilniuje, Tiesos g. 1

Rankraščiai negrąžinami.

«Спарнай» («Крылья») Общеизвестно-изучено-практической и спортивной информации бюллетень Центрального комитета Добровольного общества «Летательная армия» в факульте (ДОСААФ) Литовской ССР

Редактор Шарунас СКАПЦЯВИЧЮС.

Выходит четыре раза в год. На литовском языке.

Адрес редакции: 232600 Вильнюс, ул. Полоцко, 16. Отпечатано в типографии ЦК КП Литвы, Вильнюс, ул. Тнесос, 1.

„Sparnai“, 1982/4

VIRSELYJE M. Alyčio nuotr.

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI!

Primenamie, kad „Sąjunginė spauda“ priima be apribojimų „Sparnų“ prenumeratą 1983 metams. Vieno numerio kaina 40 kap., metams — 1 rb. 60 kap.

TARYBINĖS ARMIJOS KARIAI, IŠLEISTI Į ATSARGĄ!

**RESPUBLIKOS PRAMONĖS ĮMONĖS, STA-
TYBOS IR KITOS ORGANIZACIJOS KVIE-
CIA JUS Į DARBĄ.**

**GYVENTOJŲ ĮDARBINIMO BIURAI PA-
DĖS IŠSIRINKTI DARBĄ IR ĮSIDARBINTI.
NUKREIPS Į KURSUS, PATARS, KUR GALI-
MA ĮSIGYTI NORIMĄ PROFESIJĄ.**

**TAUPYKITE LAIKĄ, NAUDOKITĖS BIURŲ
PASLAUGOMIS!**

KREIPTIS:

**VILNIUS, KOMJAUNIMO g. 60;
KAUNAS, LENINO pr. 12;
KLAIPĖDA, VYTAUTO g. 34;
ŠIAULIAI, KLEINERIO g. 47;
PANEVĖŽYS, SODŲ g. 3;
ALYTUS, K. POŽELOS g. 21;
KAPSUKAS, ČERNIACHOVSKIO g. 50;
KĖDAINIAI, JOSVAINIŲ g. 5;
MAŽEIKIAI, PRAMONĖS g. 5;
UTENA, MOLĖTŲ g. 23;
TELŠIAI, SPAUDOS g. 5;
ROKIŠKIS, TARYBŲ a. 10;
UKMERGĖ, VILNIAUS g. 6.**

El. žurnalo variantą parengė:
www.PlienoSparnai.lt

